

Rikets styrelse

1

Förslag till statsbudget för 2009

Rikets styrelse

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.....	11
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter	12
3	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
4	Statschefen	17
4.1	Budgetförslag	17
4.1.1	1:1 Kungliga hov- och slottsstaten.....	17
5	Riksdagen samt JO m.m.	21
5.1	Omfattning.....	21
5.2	Resultatredovisning	22
5.2.1	Analys och slutsatser	22
5.3	Revisionens iakttagelser.....	23
5.4	Budgetförslag	23
5.4.1	2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	23
5.4.2	2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	25
5.4.3	2:3 Riksdagens ombudsmän (JO).....	29
6	Sametinget.....	31
6.1	Budgetförslag	31
6.1.1	3:1 Sametinget	31
7	Regeringskansliet m.m.	33
7.1	Budgetförslag	33
7.1.1	4:1 Regeringskansliet m.m.....	33
8	Regional samhällsorganisation.....	39
8.1	Omfattning.....	39
8.2	Utgiftsutveckling.....	40

8.3	Mål.....	41
8.4	Resultatredovisning.....	41
8.4.1	Indikatorer.....	41
8.4.2	Resultat.....	41
8.4.3	Analys och slutsatser.....	46
8.5	Revisionens iakttagelser.....	47
8.6	Politikens inriktning.....	49
8.7	Budgetförslag.....	51
8.7.1	5:1 Länsstyrelserna m.m.....	51
9	Demokratipolitik.....	55
9.1	Omfattning.....	55
9.2	Utgiftsutveckling.....	55
9.3	Mål.....	56
9.4	Resultatredovisning för demokratipolitiken.....	56
9.4.1	Resultat.....	56
9.4.2	Analys och slutsatser.....	58
9.5	Resultatredovisning för demokrati och deltagande.....	58
9.5.1	Indikatorer och tidigare mål.....	58
9.5.2	Resultat.....	58
9.5.3	Analys och slutsatser.....	62
9.6	Resultatredovisning för integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning.....	63
9.6.1	Indikatorer och tidigare mål.....	63
9.6.2	Resultat.....	63
9.6.3	Analys och slutsatser.....	64
9.7	Revisionens iakttagelser.....	65
9.8	Politikens inriktning.....	65
9.8.1	Demokratipolitik.....	65
9.8.2	Demokrati och deltagande.....	65
9.8.3	Mänskliga rättigheter.....	67
9.9	Budgetförslag.....	68
9.9.1	6:1 Allmänna val och demokrati.....	68
9.9.2	6:2 Justitiekanslern.....	70
9.9.3	6:3 Datainspektionen.....	70
9.9.4	6:4 Svensk författningssamling.....	71
9.9.5	6:5 Valmyndigheten.....	71
9.9.6	6:6 Stöd till politiska partier.....	72
10	Nationella minoriteter.....	73
10.1	Omfattning.....	73
10.2	Utgiftsutveckling.....	73
10.3	Mål.....	74
10.4	Resultatredovisning.....	74
10.4.1	Resultat.....	74
10.4.2	Analys och slutsatser.....	77
10.5	Revisionens iakttagelser.....	78
10.6	Politikens inriktning.....	78
10.7	Budgetförslag.....	79
10.7.1	Åtgärder för nationella minoriteter.....	79
11	Medier.....	81

11.1	Omfattning.....	81
11.2	Budgetförslag	81
11.2.1	8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	81
11.2.2	8:2 Presstöd	81
11.2.3	8:3 Stöd till radio- och kassettidningar.....	82
11.2.4	8:4 Radio- och TV-verket.....	83
11.2.5	8:5 Granskningsnämnden för radio och TV.....	84
12	Sieps samt EU-information	87
12.1	Budgetförslag	87
12.1.1	9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	87
Bilaga 1	Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna	

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	10
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1	14
3.2 Härledning av ramnivån 2009–2011. Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	15
4.1 Anslagsutveckling.....	17
4.2 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten.....	19
5.1 Intäkter, kostnader och transfereringar	22
5.2 Anslagsutveckling.....	23
5.3 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	25
5.4 Anslagsutveckling.....	25
5.5 Uppdragsverksamhet	25
5.6 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	27
5.7 Investeringsplan för riksdagsförvaltningen	27
5.8 Anslagsutveckling.....	29
5.9 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 2:3 Riksdagens ombudsmän (JO).....	30
6.1 Anslagsutveckling.....	31
6.2 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 3:1 Sametinget.....	32
7.1 Anslagsutveckling.....	33
7.2 Offentligrättslig verksamhet	33
7.3 Uppdragsverksamhet	33
7.4 Viss resultatinformation i Regeringskansliet	34
7.5 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 4:1 Regeringskansliet m.m.	38
8.1 Utgiftsutveckling inom område regional samhällsorganisation.....	40
8.2 Sektorövergripande arbete m.m. som andel av totala kostnader 2006 och 2007.....	42
8.3 Ärendehandläggning som andel av totala kostnader 2006 och 2007.....	43
8.4 Tillsyn som andel av totala kostnader 2006 och 2007.....	44
8.5 Antal årsarbetskrafter per verksamhet.....	44
8.6 Antal årsarbetskrafter per länsstyrelse.....	45
8.7 Anslagsutveckling.....	51
8.8 Offentligrättslig verksamhet	51
8.9 Inkomstitlar 2007.....	51
8.10 Uppdragsverksamhet	52
8.11 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 5:1 Länsstyrelserna m.m.	53
8.12 Detaljerad härledningstabell	54
9.1 Utgiftsutvecklingen inom området Demokratipolitik	55
9.2 Anslagsutveckling.....	68
9.3 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6.1 Allmänna val och demokrati	69
9.4 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	69

9.5 Anslagsutveckling.....	70
9.6 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:2 Justitiekanslern.....	70
9.7 Anslagsutveckling.....	70
9.8 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:3 Datainspektionen	71
9.9 Anslagsutveckling.....	71
9.10 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:4 Svensk författningssamling.....	71
9.11 Anslagsutveckling.....	71
9.12 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:5 Valmyndigheten.....	72
9.13 Anslagsutveckling.....	72
9.14 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:6 Stöd till politiska partier	72
9.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	72
10.1 Utgiftsutveckling inom området Nationella minoriteter	73
10.2 Anslagsutveckling.....	79
10.3 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	80
11.1 Anslagsutveckling.....	81
11.2 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	81
11.3 Anslagsutveckling.....	81
11.4 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:2 Pressstöd.....	82
11.5 Anslagsutveckling.....	82
11.6 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:3 Stöd till radio- och kassettidningar.....	82
11.7 Anslagsutveckling.....	83
11.8 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:4 Radio- och TV-verket.....	83
11.9 Offentlighetsverksamhet – Koncessionsavgift på televisionens område (fast + rörlig)	83
11.10 Offentlighetsverksamhet – Lokalradioavgift	83
11.11 Offentlighetsverksamhet – Särskild avgift (bötesmedel)	83
11.12 Offentlighetsverksamhet – Avgifter för tillstånd att sända TV	84
11.13 Uppdragsverksamhet – Utgivningsbevis.....	84
11.14 Anslagsutveckling.....	84
11.15 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:5 Granskningsnämnden för radio och TV	85
12.1 Anslagsutveckling.....	87
12.2 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	88

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att målet för politikområdet Demokrati upphör att gälla (avsnitt 9.3),
2. godkänner det mål för demokratipolitiken som regeringen föreslår (avsnitt 9.3),
3. bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor under 2010, högst 5 000 000 kronor under 2011 och högst 5 000 000 kronor under 2012 (avsnitt 9.9.1),
4. bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kronor under 2010 (avsnitt 9.9.6),
5. godkänner att målet för politikområdet Minoritetspolitik upphör att gälla (avsnitt 10.3),
6. godkänner det mål för regeringens politik avseende nationella minoriteter som regeringen föreslår (avsnitt 10.3),
7. för 2009 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse*, när det gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen

8. antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen (avsnitt 2.1),
9. antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter (avsnitt 2.2),
10. godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2009–2011 (avsnitt 5.4.2),
11. bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2009 besluta om lån i Riksgälden för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 150 000 000 kronor (avsnitt 5.4.2),
12. bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2009 besluta om lån i Riksgälden för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 150 000 000 kronor (avsnitt 5.4.2),

13. beslutar att för ramanslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ska för 2009 finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 5.4.1),
14. beslutar att Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2009 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet (avsnitt 5.4.3),
15. för 2009 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse*, såvitt avser anslag som är avsedda för riksdagen eller dess myndigheter, enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	ramanslag	112 121
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m	ramanslag	818 128
2:2 Riksdagen förvaltningsanslag	ramanslag	645 609
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	ramanslag	69 700
3:1 Sametinget	ramanslag	43 214
4:1 Regeringskansliet m.m.	ramanslag	6 927 585
5:1 Länsstyrelserna m.m.	ramanslag	2 550 900
6:1 Allmänna val och demokrati	ramanslag	207 090
6:2 Justitiekanslern	ramanslag	24 163
6:3 Datainspektionen	ramanslag	32 733
6:4 Svensk författningssamling	ramanslag	845
6:5 Valmyndigheten	ramanslag	14 389
6:6 Stöd till politiska partier	ramanslag	170 200
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	ramanslag	14 437
8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	ramanslag	6 583
8:2 Presstödd	ramanslag	567 119
8:3 Stöd till radio- och kassettidningar	ramanslag	123 456
8:4 Radio- och TV-verket	ramanslag	14 991
8:5 Granskningsnämnden för radio och TV	ramanslag	11 275
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	ramanslag	18 381
Summa		12 372 919

2 Lagförslag

Riksdagsstyrelsen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Stödet är avsett att bekosta handläggarrhjälp åt riksdagens ledamöter. Stödet beräknas efter normen att det *skall* motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Vid bestämmande av stödets storlek *skall* beloppet 48 800 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

10 §¹

Stödet är avsett att bekosta handläggarrhjälp åt riksdagens ledamöter. Stödet beräknas efter normen att det *ska* motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Vid bestämmande av stödets storlek *ska* beloppet 50 300 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2007:1355.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 3 § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §¹

Ledamoten beslutar själv om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads- och tidsaspekter.

Riksdagsförvaltningen meddelar närmare föreskrifter om användning av färdmedel och resetjänster för vilka särskilt avtal träffats mellan riksdagsförvaltningen och en leverantör.

Ledamoten beslutar själv om inrikes tjänsteresor och om lämpligt färdmedel med hänsyn tagen till kostnads-, tids- eller miljöaspekter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2006:998.

3 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

3.1 Omfattning

I utgiftsområde 1 Rikets styrelse ingår avsnitten Statschefen, Riksdagen samt JO m.m., Sametinget, Regeringskansliet m.m., Regional samhällsorganisation, Demokrati, Nationella minoriteter, Medier och Sieps samt EU-information.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1
Miljoner kronor

	Utfall 2007	Budget 2008 ¹	Prognos 2008	Förslag 2009	Beräknat 2010	Beräknat 2011
<i>Statschefen</i>						
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	98	110	108	112	116	116
Summa Statschefen	98	110	108	112	116	116
<i>Riksdagen samt JO m.m.</i>						
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	776	777	789	818	837	855
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	740	630	642	646	663	678
2:3 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	59	63	63	70	68	70
Summa Riksdagen samt JO m.m.	1 575	1 470	1 493	1 533	1 568	1 603
<i>Sametinget</i>						
3:1 Sametinget	26	32	32	43	34	35
Summa Sametinget	26	32	32	43	34	35
<i>Regeringskansliet m.m.</i>						
4:1 Regeringskansliet m.m.	5 555	6 013	5 911	6 928	6 349	6 406
Summa Regeringskansliet m.m.	5 555	6 013	5 911	6 928	6 349	6 406
<i>Regional samhällsorganisation</i>						
5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 363	2 371	2 381	2 551	2 626	2 655
Summa Regional samhällsorganisation	2 363	2 371	2 381	2 551	2 626	2 655
<i>Demokratipolitik</i>						
6:1 Allmänna val och demokrati	14	26	26	207	28	26
6:2 Justitiekanslern	22	24	24	24	25	25
6:3 Datainspektionen	33	32	32	33	34	34
6:4 Svensk författningssamling	1	1	1	1	1	1
6:5 Valmyndigheten	14	14	14	14	15	15
6:6 Stöd till politiska partier	158	170	172	170	170	170
Summa Demokratipolitik	241	267	268	449	273	272
<i>Nationella minoriteter</i>						
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	11	14	14	14	80	80
Summa Nationella minoriteter	11	14	14	14	80	80
<i>Medier</i>						
8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	5	6	6	7	7	7
8:2 Presstöd	515	567	506	567	567	567
8:3 Stöd till radio- och kassettidningar	134	125	125	123	125	125
8:4 Radio- och TV-verket	12	14	16	15	13	14
8:5 Granskningsnämnden för radio och TV	10	11	11	11	12	12
Summa Medier	676	725	665	723	724	725
<i>Sieps samt EU-information</i>						
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	13	13	14	18	19	19
Summa Sieps samt EU-information	13	13	14	18	19	19
<i>Äldreanslag</i>						
2007 32:02 Kommunala samverkansorgan m.m.	35	0		0	0	0
Summa Äldreanslag	35	0	0	0	0	0

Totalt för utgiftsområde 1 Rikets styrelse	10 594	11 015	10 887	12 373	11 789	11 913
---	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet. 2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

**Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2009–2011.
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse**

Miljoner kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008 ¹	10 938	10 938	10 938
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning	203	522	744
Beslut	1 261	361	263
Överföring till/från andra utgiftsområden	-36	-39	-40
Övrigt	7	8	8
Ny ramnivå	12 373	11 789	11 913

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4 Statschefen

4.1 Budgetförslag

4.1.1 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2007	Utfall	98 016	Anslags- sparande	769
2008	Anslag	109 530	Utgifts- prognos	108 158
2009	Förslag	112 121		
2010	Beräknat	115 629 ¹		
2011	Beräknat	115 870 ²		

¹ Motsvarar 112 121 tkr i 2009 års prisnivå.

² Motsvarar 110 013 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för att täcka kostnaderna för statschefens officiella funktioner inklusive kostnaderna för den kungliga familjen.

Anslaget används även för att täcka driftskostnader för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll som finansieras av Statens fastighetsverk. Stockholms slott är kungens officiella residens och används för representation. Delar av slottet visas för allmänheten. En del av Drottningholms slott används av kungen och hans familj som bostad och en annan del visas för allmänheten. I Ulriksdals slott har lokaler upplåtits till Världsnaturfonden. Slottet är även öppet för allmänheten och används bl.a. för utställningar. I anslutning till slottet finns en utställningslokal och det s.k. Orangeriet. Haga slott är upplåtet till regeringen som bostad för prominenta gäster från utlandet. Gripsholms slott utnyttjas som museum och för utställning av en del av svenska statens porträttsamling. Strömsholms slott, Tullgarns slott och Rosersbergs slott visas för allmänheten.

Anslaget används också för Husgerådskammarens underhåll och vård av de konst-

samlingar och andra inventarier i de kungliga slotten som tillhör staten, men disponeras av kungen. Husgerådskammaren förvaltar även de Bernadotteska familjestiftelsernas bestånd av möbler, konst och konsthantverk och administrerar Bernadottebiblioteket.

Resultatinformation

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt den överenskommelse som träffades med regeringen 1996 lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Tyngdpunkten ska läggas på hur tilldelade medel har använts när det gäller Ståthållarämbetet och Husgerådskammaren (Slottsstaten). Regeringen och Riksmarskalksämberet enades 2005 om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till Kungliga hovstaten. Den kompletterande överenskommelsen redovisades i budgetpropositionen för 2006. Överenskommelsen innebär bl.a. att verksamheten som bedrivs inom ramen för anslaget till Hovstaten ska redovisas utförligare i verksamhetsberättelsen. Konstitutionsutskottet hade inga invändningar mot överenskommelsen (bet. 2005/06:KU1, rskr. 2005/06:60).

Kungliga hov- och slottsstaterna hade under 2007 sammanlagt 210 tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 197 heltidstjänster. Därutöver anlitas varje år ett stort antal personer för tillfälliga uppdrag, bl.a. i samband med representations- och galamiddagar, i visningsverksamheten och för parkarbeten. Dessa insatser motsvarar cirka 60 heltidstjänster på årsbasis och engagerar cirka 500 personer varje år.

Som ett led i effektiviseringen av verksamheten har en övergång till elektronisk fakturahantering skett för Slottsstaten och för Djurgårdsförvaltningen. Besparingen beräknas enligt Ekonomistyrningsverkets kalkylmodell uppgå till cirka 700 000 kronor över en treårsperiod. Fler och fler inköp läggs också upp via en inköpsportal, vilket har lett till lägre kostnader. Verksamhetens miljöeffekter uppmärksammas. Under året har biobränslen i allt större utsträckning använts som ersättning för fossila bränslen vid Drottningholms slott.

Hovstaten

Anslaget till den del det avser Hovstaten (51 procent) finansierar kostnader för representation och statsbesök, resor, transporter och personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion. Avsatta medel till Hovstaten 2007 uppgick till drygt 50 miljoner kronor. De största kostnaderna (28 procent) faller inom Riksmarskalksämhetens ansvarsområde, främst för övergripande ledning, och inom Hovmarskalksämhetens ansvarsområde (26 procent), främst för officiell representation och resor. Huvuddelen av Hovstatens kostnader utgörs av löner.

Den kungliga familjens program har varit omfattande. Kungaparet har deltagit i över 200 arrangemang. Därutöver tillkommer en mängd företräden och sammanträden på Stockholms slott. Kungen har tillsammans med drottningen mottagit statsbesök från Kina, Brasilien och Bulgarien och gjort statsbesök i Japan, Danmark och Österrike. Kungaparet har anordnat representationsmiddagar och andra bjudningar för cirka 2 900 personer under året.

Slottsstaten

Slottsstaten omfattar Husgerådskammaren, inklusive Bernadottebiblioteket, och Ståthållarämbetet. Anslaget till den del det avser Slottsstaten (49 procent) uppgick till drygt 48 miljoner kronor 2007. Cirka 56 procent av verksamhetens kostnader utgörs av löner.

Verksamhetsberättelsen visar att aktiviteterna även inom Slottsstaten har varit hög. Husgerådskammaren har svarat för förvaltning, underhåll och vård av de kungliga slottens konstverk,

möbler och andra inventarier. I samverkan med övriga ämbeten och avdelningar har insatser gjorts för att öka tillgängligheten till det kungliga kulturarvet. Ett långsiktigt arbete med att effektivisera dokumentationen av samlingarna pågår. Intresset att ta del av kulturarvet är stort från såväl forskare som institutioner och allmänhet. Antalet besökare till de kungliga slotten uppgick till över 650 000. Sammanlagt har mer än 2 500 guidade visningar genomförts vid Kungliga slottet, varav cirka 1 000 på engelska. Vidare har ett stort antal arrangemang med musik och utställningar med olika teman anordnats. Ståthållarämbetet ansvarar för säkerhetsfrågor vid de kungliga slotten i nära samarbete med garnisonsavdelningar och polismyndigheten. Fortsatta investeringar i säkerhetssystem har gjorts framför allt vid Stockholms slott och Drottningholms slott. Vidare har en fortsatt riskinventering genomförts i syfte att öka skyddet för anställda, byggnader och inventarier.

Ståthållarämbetet ansvarar för all IT- och televerksamhet. Investeringar har också här genomförts vilket kommer att öka effektivitet och tillgänglighet.

Revisionens iakttagelser

Den verksamhet som Kungliga hovstaten bedriver omfattas inte av Riksrevisionens granskning enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. (jfr. ovan under Resultatinformation).

Riksrevisionen har granskat Kungliga slottsstatens årsredovisning för räkenskapsåret 2007. Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Slutsatser

Redovisningen i verksamhetsberättelsen bygger på den överenskommelse som träffades 1996 mellan regeringen och Riksmarskalksämhetet och som kompletterats 2005. Verksamhetsberättelsen för 2007 ger en bra överblick över de aktiviteter och åtgärder som har vidtagits för anslagsmedlen.

Regeringens överväganden

Tabell 4.2 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	109 530	109 530	109 530
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 591	6 099	8 561
Beslut			-2 221
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	112 121	115 629	115 870

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget för 2009 uppgår till 112 121 000 kronor. För 2010 och 2011 har anslaget beräknats till 115 629 000 kronor respektive 115 870 000 kronor. Den tillfälliga höjningen av anslaget om 2 miljoner kronor som gjordes från och med 2008 i syfte att förbättra säkerheten på bl.a. Stockholms slott, upphör efter 2010.

Av det totala anslaget kommer Hovstaten att tillföras 51 procent medan Slottsstaten tilldelas 49 procent. Anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten grundar sig på relationen mellan deras faktiska kostnader 1996. Enligt överenskommelsen ska kostnadsfördelningsnyckeln gälla långsiktigt och inte rubbas av smärre förändringar i organisationen eller det verkliga kostnadsutfallet.

5 Riksdagen samt JO m.m.

5.1 Omfattning

Riksdagens budget inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse omfattar dels riksdagsledamöternas ersättningar och resor, stödet till partigrupperna samt riksdagsförvaltningen, dels Riksdagens ombudsmän.

Utgångspunkter för riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen har som det främsta demokratiska statsorganet konstitutionellt fastställda uppgifter i det svenska statsskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare också en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av internationella åtaganden och av medlemskapet i Europeiska unionen.

Riksdagens arbete bedrivs i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och särskilda riksdagsbeslut om arbetets inriktning.

Riksdagsförvaltningens uppgift

Riksdagsförvaltningen är riksdagens förvaltningsmyndighet. Förvaltningens verksamhet regleras i riksdagsordningen (RO) och i lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen samt i annan lagstiftning och föreskrifter på riksdagsområdet.

Riksdagsförvaltningen har från och med budgetåret 2008 endast en verksamhetsgren, *Stöd till den parlamentariska processen*.

Huvuduppgiften för förvaltningen är att biträda vid behandlingen av riksdagens ärenden och tillhandahålla de resurser och den service som behövs för kammarens, utskottens och övriga riksdagsorgans verksamhet. Riksdagsförvaltningen ska dessutom informera om riksdagens arbete och frågor som rör EU, handlägga ärenden rörande riksdagens internationella kontakter, svara för säkerhet och för fredstida krishantering i riksdagen samt svara för de myndighets- och förvaltningsuppgifter som anges i riksdagsordningen och andra lagar och föreskrifter.

Riksdagsförvaltningens uppdrag

Uppdrag

Riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att

- svara för väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott
- svara för väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier
- främja kunskapen om riksdagen och dess arbete
- vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar
- vara en väl fungerande och framsynt myndighet och arbetsgivare.

Värderingar³

Av riksdagsförvaltningens värdegrund framgår att förvaltningens arbete i mötet med ledamöter, allmänhet och arbetskamrater ska präglas av

- opartiskhet, saklighet och integritet
- öppenhet, ansvarstagande och samarbetsanda
- omtanke och respekt för allas lika värde.

5.2 Resultatredovisning

Resultat

Riksdagsförvaltningen har under 2007 svarat för stöd till den parlamentariska processen i enlighet med de mål som anges i anslagsdirektivet och inom fastställda ramar. Särskilda insatser har gjorts inom de satsningsområden och andra prioriterade områden som riksdagsstyrelsen fastställt i sitt planeringsdirektiv. De generella uppföljningar som gjorts av förvaltningens verksamhet visar ett positivt resultat, och de särskilda satsningarna har genomförts enligt planerna mot uppställda mål.

Riksdagsarbetet 2006/07 präglades av valet 2006 och efterföljande regeringsskifte med stora personförändringar i partigrupperna, i olika riksdagsorgan och gruppkanslierna som följd. Att notera är också att sommaruppehållet kortades cirka en månad i och med att utrymme gavs för interpellationsdebatter i augusti och september.

Allmänhetens möjlighet att besöka webbplatsen och riksdagen, träffa ledamöter och få svar på frågor, att få tillgång till riksdagsdokument samt ta del av massmediers rapportering har bidragit till att skapa öppenhet och tillgänglighet till riksdagens arbete.

Riksdagens roll i internationella sammanhang ökar. Riksdagsförvaltningen bidrar till att säkerställa kvalitet i det internationella utbytet bl.a. genom stöd till talmännen och de svenska delegationerna. Planerade demokratifrämjande aktiviteter har utförts enligt plan. Även

utskotten, enskilda ledamöter och förvaltningen har medverkat i och fått stöd i det internationella utbytet.

Trots riksdagsförvaltningens bedömning att stödet till den parlamentariska processen överlag fungerar väl kommer insatser att genomföras framöver för att ytterligare utveckla verksamheten. En viktig första åtgärd är att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan förvaltningen och partikanslierna. En utredning har därför genomförts av ansvarsfördelningen mellan riksdagspartiernas kanslier och riksdagsförvaltningen. Förslagen kommer att slutberedas under hösten 2008 i syfte att skapa tydlighet och genomsiktighet.

Sammanfattningsvis kan konstateras att de mål riksdagsförvaltningen ställt upp i allt väsentligt har uppnåtts.

För en mer utförlig redogörelse över arbetet i riksdagen hänvisas till Riksdagens årsbok för riksmötesåret 2006/07 och riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2007 (2007/08:RS2) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

5.2.1 Analys och slutsatser

I tabellen nedan framgår riksdagsförvaltningens kostnader, intäkter och transfereringar för verksamhetsgrenen *Stöd till den parlamentariska processen*.

Tabell 5.1 Intäkter, kostnader och transfereringar

	2007	2006	2005
Intäkter ⁴	42	56	59
Kostnader	1 168	1 197	1 137
Nettokostnad	1 126	1 142	1 077
Transfereringar	415	420	377
Totalt	1 541	1 562	1 454

Utöver de nedlagda kostnaderna, 1 168 miljoner kronor, har 415 miljoner kronor utbetalats i form av stöd och bidrag, främst som stöd till partigrupperna i riksdagen (242 miljoner kronor, varav ca 202 miljoner kronor avseende politiska

³ En särskild värdegrund för riksdagsförvaltningen har fastställts av riksdagsdirektören. Delar av värdegrunden refereras under denna punkt.

⁴ Utom intäkter av anslag

sekreterare) samt som stöd till politiska partier (158 miljoner kronor).

Intäkterna kan främst hänföras till uthyrning av lokaler i riksdagsförvaltningens fastigheter, till försäljning av riksdagstryck samt till prenumerationsintäkter från tidningen Riksdag & Departement.

Konstitutionsutskottet kommer under hösten 2008 att behandla riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2007. Vid behandlingen av årsredovisningen för 2006 2007/2008:KU1 hade utskottet inget att erinra.

5.3 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att riksdagsförvaltningens årsredovisning för räkenskapsåret 2007 i allt väsentligt är rättvisande.

5.4 Budgetförslag

5.4.1 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tabell 5.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	776 211	Anslags-sparande	25 768
2007	Utfall	776 211	Anslags-sparande	25 768
2008	Anslag	777 140 ¹	Utgifts-prognos	789 000
2009	Förslag	818 128		
2010	Beräknat	836 535 ²		
2011	Beräknat	855 138 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet. 2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 810 228 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 810 228 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för utgifter som till största delen är lag- eller avtalsbundna, bl.a. arvoden till riksdagens ledamöter och till Sveriges EU-parlamentariker, reseersättningar till riksdagens ledamöter samt pensioner och inkomstgarantier åt f.d. riksdagsledamöter och EU-parlamentariker. Anslaget används även för klimatkompensation och stöd till partigrupperna i riksdagen samt bidrag till interparlamentariskt samarbete. Bidrag till Rikskommittén Sveriges Nationaldag och till föreningen Sällskapet

riksdagsmän och forskare (Rifo) finansieras även från anslaget.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Politiska sekreterare

Stödet till partigrupperna i riksdagen avseende politiska sekreterare till riksdagens ledamöter beräknas med utgångspunkt i ett schablonbelopp per mandat i enlighet med lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Stödet är avsett att täcka kostnaderna för handläggargjälper åt riksdagens ledamöter och beräknas efter normen en politisk sekreterare per riksdagsledamot. En uppräknning av schablonbeloppet för stödet till politiska sekreterare föreslås med ca 3 procent från nuvarande 48 800 kronor till 50 300 kronor fr.o.m. den 1 januari 2009.

För detta ändamål föreslås att anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* tillförs ett belopp på ca 6 300 000 kronor för budgetåret 2009 och framåt.

EU-ordförandeskapet 2009⁵

Det svenska EU-ordförandeskapet hösten 2009 kommer att få konsekvenser för riksdagen och utgör ett av riksdagens särskilt prioriterade områden inför 2009. Under andra halvåret 2009, kommer t.ex. ett COSAC-möte⁶ och ett antal utskottskonferenser att arrangeras i riksdagen för samtliga EU-medlemsländer och EU-parlamentet. Utöver detta tillkommer också utgifter för bl.a. gemensamma parlamentsmöten i Bryssel och EU-relaterade besök i riksdagen samt utgifter för måltider, tolkning, översättning, lokala transporter, informationsmaterial, gåvor, kulturella inslag, utsmyckning av lokaler m.m.

För detta ändamål föreslås att anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* tillförs ett belopp på 7 900 000 kronor för budgetåret 2009.

⁵ Riksdagens utgifter för EU-ordförandeskapet belastar både anslaget 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m. och anslaget 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag.

⁶ Riksdagen är värd för COSAC (Conférence des organes spécialisés dans les affaires communautaires), som är ett samarbetsorgan för EU-utskott i nationella parlament och Europaparlamentet.

Jubileumsaktiviteter 2009

Under 2009 kommer riksdagen att vara engagerad i Märkesåret 2009⁷ samt olika jubileumsaktiviteter med anledning av 1809 års grundlag samt att både konstitutionsutskottet och Justitieombudsmannen inrättades för 200 år sedan. Vidare är riksdagen under hösten 2009 värd för Nordiska rådets session. Utöver utgifterna för själva evenemangen tillkommer utgifter för extra bevakning, IT-utrustning, festskrifter, speciella guidade turer, m.m.

Sammantaget beräknas utgifterna för jubileumsaktiviteterna under 2009 att uppgå till ca 4 300 000 kronor. Utgifterna kommer att hanteras inom ramen för anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*

Klimatkompensation m.m.

På riksdagsstyrelsens uppdrag bedrivs inom riksdagsförvaltningen ett arbete i syfte att utveckla ett miljöledningssystem samt att certifiera riksdagsförvaltningen i enlighet med ISO 14 001. I den miljöutredning som genomförts har transporter och resor lyfts fram som en betydande miljöaspekt. Riksdagsförvaltningen avser att aktivt arbeta för att minska utsläppen orsakade av resor och transporter. För flygresor som tjänstemän och ledamöter gör i tjänsten föreslås att kompensation görs för utsläppen upp till ett belopp av 400 000 kronor. De extra utgifterna för klimatkompensationen kommer att hanteras inom ramen för anslaget.

I förslaget ligger att riksdagsförvaltningen med hjälp av Energimyndigheten investerar i projekt som leder till effektivare energi-användning, övergång till förnybar energi m.m. i utvecklingsländer (s.k. CDM-projekt⁸). I beräkningen för klimatkompensationen har hänsyn tagits till flygets koldioxidutsläpp samt andra utsläpp som påverkar klimatet såsom kväveoxider, partiklar och vattenånga (se vidare proposition 2008/09:2 om tilläggs-

budget i samband med denna proposition, avsnitt 2.1).

För att ytterligare betona vikten av att hänsyn tas till miljön vid resor föreslås en ändring beträffande riksdagsledamöternas inrikes tjänsteresor i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter, ersättningslagen. I dag finns allmänna bestämmelser i en riktlinje⁹ om att miljöhänsyn bör tas när en ledamot gör en tjänsteresa. Vidare framgår av föreskriften om förrättningsresor i Sverige via nordiska gräns-regionala flygplatser¹⁰ att miljöaspekten kan vara en avgörande faktor vid val av färdväg.

Ändringsförslaget innebär att det i lagen införs en möjlighet att låta miljöhänsyn, vid sidan av kostnad och tidsbesparing eller i stället för dessa aspekter, avgöra valet av färdväg och färdmedel vid inrikes tjänsteresor. För närvarande pågår en översyn av enskilda utrikes tjänsteresor och riksdagsstyrelsen avser att återkomma till riksdagen i den frågan.

Förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 818 128 000 kronor anvisas för 2009. För 2010 och 2011 bör anslaget beräknas till 836 535 000 respektive 855 138 000 kronor.

För 2009 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag.

⁷ Märkesåret 1809 är ett regeringsprojekt som ska uppmärksamma att det är 200 år sedan Finland och Sverige blev två länder och syftar till att stärka samhörigheten mellan Finland och Sverige.

⁸ Clean Development Mechanism (en projektbaserade mekanism; "Mekanismen för ren utveckling" som sker inom ramarna för FN:s ramkonvention om klimatförändringar (UN Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) och Kyotoprotokollet).

⁹ Riktlinjer (2001:2) för riksdagsledamöternas tjänsteresor.

¹⁰ Tillämpningsföreskrifter (RFS 2008:2) till 4 kap. 3 a § lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.

Tabell 5.3 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	777 140	777 140	777 140
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	6 635	32 084	50 079
Beslut	34 353	27 311	27 919
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	818 128	836 535	855 138

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5.4.2 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tabell 5.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Övrigt	Totalt
2007	Utfall	740 290	Anslags-sparande	45 174
2008	Anslag	629 954 ¹	Utgifts-prognos	641 500
2009	Förslag	645 609		
2010	Beräknat	663 151 ²		
2011	Beräknat	677 628 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 642 609 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 642 609 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för riksdagsförvaltningens förvaltningsutgifter samt bidrag till föreningar i riksdagen och för finansiella utgifter. Anslaget används också för att finansiera fastighetsförvaltning, projektering, byggnation, planerat och felavhjälpanande underhåll samt mediaförsörjning avseende riksdagens fastigheter.

Avgiftsfinansierad verksamhet vid riksdagsförvaltningen

Riksdagsförvaltningen får, enligt 9 § lagen (2000:419) med instruktion för riksdagsförvaltningen utföra uppdrag och tillhandahålla varor och tjänster samt inom riksdagens fastigheter upplåta lägenheter och lokaler. Riksdagsförvaltningen bestämmer avgifternas storlek och disponerar intäkterna.

Tabell 5.5 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Utfall 2007	41 616
Prognos 2008	36 078
Budget 2009	36 675

Verksamhetsåret 2009

Under verksamhetsåret 2009 planeras för satsningar inom de prioriterade områden som Riksdagsstyrelsen tidigare beslutat om i planeringsdirektivet för 2009¹¹.

Mångfaldsarbetet

Riksdagsförvaltningen avser under 2009 fortsätta ett målinriktat arbete för mångfald. Åtgärder kommer att vidtas för att öka tillgängligheten till riksdagens lokaler, arbete och dokument bl.a. genom att tolkning av debatter i kammaren för döva och hörselskadade förbättras. Inom förvaltningen kommer det praktikprogram för unga akademiker med svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden fortsätta. Satsningar görs på tillgänglighet till riksdagens lokaler. Även satsningar för att integrera antidiskrimineringsperspektivet i verksamheten kommer att påbörjas.

Riksdagens byggnader och lokaler

Det arbete som påbörjats avseende moderniseringen av riksdagens befintliga sammanträdeslokaler kommer att fortsätta under 2009. Även åtgärder som syftar till att förnya Bankhallen i egenskap av riksdagens huvudentré kommer att vidtas under året.

Bevarande och vårdande av det historiska arvet

Under 2009 planeras för en fortsättning av arbetet med att digitalisera ljud- och bildinspelningar från kammaren för åren 1993-2001. Riksdagens arkiv har också i uppdrag att under året utreda behovet av och förutsättningarna för ett gemensamt IT-baserat dokumenthanteringssystem. Vidare fortsätter också

¹¹ Övergripande planeringsdirektiv inför beredningen av riksdagsförvaltningens, Riksdagens ombudsmäns (JO) och Riksrevisionens förslag till 2009 års budgetproposition, (dnr 250-1991-07/08).

arbetet med skanning av äldre riksdagstryck så att det kan lagras digitalt och publiceras på riksdagens hemsida.

Miljöledningsarbetet

Riksdagsstyrelsen har gett förvaltningen i uppdrag att integrera miljöaspekterna i den interna styrningen. Arbetet bedrivs med inriktning att ett s.k. miljöledningssystem ska inrättas. Arbetet bedrivs med inriktning att förvaltningen ska vara certifierad enligt ISO 14 0001 den 1 juli 2009. Mål har satts för att effektivisera energianvändningen, en markant minskning (graddagskorrigerat) har redan kunnat noteras. Åtgärder planeras med syfte att förbättra riksdagens energieffektivisering. Vidare initieras också en utredning avseende alternativa energikällor.

Säkerhet och sårbarhet

En fortsatt satsning på säkerhets- samt kris och sårbarhetsområdena planeras för 2009. Inom säkerhetsområdet avser detta en vidareutveckling av rutiner samt en ökad proaktivitet. Här bedrivs arbetet med inriktningen att riksdagen ska vara en öppen arbetsplats där det är lätt för ledamöterna att under säkra former möta väljare och olika intressenter.

Inom Kris- och beredskapsområdet kommer ett arbete att bedrivs för att säkra riksdagens verksamhet i händelse av svår kris eller annan typ av prövning på verksamheten. Fortsatta satsningar på stärkt bevakning och säkerhetssystemet Argos kommer också att genomföras. Vidare genomförs också åtgärder avseende avbrottsfri kraft. Låsbyten kommer också att genomföras inom delar av riksdagens fastighetsbestånd.

Riksdagskommittén

Arbetet fortsätter med att genomföra riksdagens beslut med anledning av Riksdagskommitténs¹²

¹² Talmanskonferensen beslutade den 2 december 1998 att tillkalla en parlamentarisk kommitté för översyn av vissa riksdagsfrågor – Riksdagskommittén. Kommittén har avgivit flera betänkanden, bl.a. 2000/01:RS1 Riksdagen inför 2000-talet. I november 2002 fick kommittén i uppdrag av riksdagsstyrelsen att fortsätta sitt arbete med beredning av frågor som rör utvecklingen av riksdagens arbetsformer och senare har kommittén fått tilläggsdirektiv om arbetet med EU-frågor. Detta arbete har redovisats i betänkandet Riksdagen i en ny tid (2005/06:RS3).

förslag i betänkandet Riksdagen i en ny tid (2005/06:RS3, 2005/06:KU21, 2006/07:KU3). Det handlar bl.a. om utvecklingen av arbetet med EU-frågor, uppföljning/utvärdering av riksdagsbeslut samt forsknings- och framtidsfrågor.

Riksdagsförvaltningens IT-verksamhet

Det arbete som påbörjats för att tillförsäkra ledamöternas och förvaltningens tillgång till ett modernt, driftsäkert och verksamhetsanpassat IT-stöd kommer att fortsätta under 2009, bl.a. planeras för åtgärder avseende trådlösa nät samt medie- och ärendehanteringssystem.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Riksdagsförvaltningen gör bedömningen att det preliminärt tilldelade anslaget för 2009 i huvudsak bör kunna rymma den ordinarie verksamheten och de extra satsningarna enligt ovan. Det föreligger dock behov av ytterligare anslagsmedel för EU-ordförandeskapet.

EU-ordförandeskapet 2009

Det svenska EU-ordförandeskapet hösten 2009 kommer att få långtgående konsekvenser för riksdagen och utgör ett av riksdagens särskilt prioriterade områden inför 2009. I samband med EU-ordförandeskapet kommer riksdagsförvaltningen att ha utgifter för extra bevakningsutrustning, inhyrning av extra bevakningspersonal, inhyrning och support av teknisk utrustning, trycksaker på olika språk, tillfälligt ökade resurser för EU-information¹³, liksom utgifter för vissa renoveringar och förbättringar av konferensmiljön m.m. inför ordförandeskapet. Vidare tillkommer också utgifter som följer av att hålla en extra tjänsteman på COSAC-sekretariatet i Bryssel samt andra tillfälliga personalförstärkningar bl.a. avseende EU-upplysningen och Riksdagens internationella kansli.

Hälften av kostnaderna under 2009 beräknas kunna inrymmas under anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag*. Anslaget behöver dock för budgetåret 2009 tillföras ett belopp på 3 000 000 kronor.

¹³ EU-upplysningen kommer att ansvara för opartisk EU-information inför EU-parlamentsvalet 2009 och det svenska EU-ordförandeskapet.

Förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 645 609 000 kronor anvisas för 2009. För 2010 och 2011 bör anslaget beräknas till 663 151 000 respektive 677 628 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagsförvaltningen bemyndigas att ta upp lån i Riksgälden för investeringar som används i verksamheten samt investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar inom en ram av högst 300 000 000 kronor.

För 2009 bör det enligt riksdagsstyrelsen beviljas en räntekontokredit på högst 10 procent av myndighetens totala anslagsutrymme.

Tabell 5.6 Härlledning av anslagsnivån 2009–2011, för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	629 954	629 954	629 954
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	12 655	33 197	47 675
Beslut	3 000		
Överföring till/från andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	645 609	663 151	677 628

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Investeringsplan

Nivån på de investeringar som föreslås genomföras under perioden 2009–2011 är högre än under föregående period. De stora posterna är i huvudsak hänförliga till riksdagens fastigheter och avser bl.a. investeringar i avbrottsfri kraft. Utöver detta planeras också för nödvändiga investeringar avseende bl.a. möbler och teknisk utrustning.

Förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan som finns i tabell 5.7.

Tabell 5.7 Investeringsplan för riksdagsförvaltningen

Miljoner kronor

	Utfall 2007	Prognos 2008	Budget 2009	Beräknat 2010	Beräknat 2011
Övriga anläggningstillgångar, fastigheter	31,6	43,6	13,8	13,8	13,8
Anläggningstillgångar, övrigt	34,4	28,2	25,1	25,1	25,1
Summa investeringar	66,0	71,8	38,9	38,9	38,9
Lån i Riksgälden	63,6	71,8	38,9	38,9	38,9
Anslag	2,4				
Summa finansiering	66,0	71,8	38,9	38,9	38,9

Låneram

Riksdagsförvaltningen har för 2008 låneramar avseende investeringar i fastigheter och andra anläggningstillgångar på 150 000 000 kronor respektive 150 000 000 kronor. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2009 besluta om lån i Riksgälden för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp på 150 000 000 kronor, och att besluta om lån i Riksgälden för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp på 150 000 000 kronor.

Mål för Riksdagens ombudsmän

Uppgifter och övergripande mål

JO:s uppgift är att, enligt 12 kap. 6 § regeringsformen samt lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän (JO-instruktionen), utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar. JO:s övergripande mål för verksamheten är i enlighet därmed följande.

Att genom tillsyn över efterlevnaden av lagar och andra författningar hos dem som utövar offentlig verksamhet främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen. Tillsynen bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom inspektioner och andra undersökningar, som ombudsmännen finner påkallade.

Att främja den internationella spridningen av idén om rättslig kontroll genom oberoende ombudsmannainstitutioner samt att medverka i internationellt samarbete mellan sådana institutioner.

Mål för verksamhetsgrenar

Mål har satts upp för klagomålsprövningen, rättslig tillsyn på eget initiativ, besvarande av lagstiftningsremisser samt den internationella verksamheten.

- *Rättslig tillsyn baserad på klagomål:* Att med bibehållen kvalitet i ärendehanteringens fullgöra uppgifterna enligt instruktionen. Härvid ska särskild vikt läggas på att minska ärendebalansens totala omfattning

och andelen ärenden i balans som är äldre än ett år.

- *Rättslig tillsyn på eget initiativ:* Att bedriva inspektionsverksamhet, som har en betydelsefull rättssäkerhetsfrämjande effekt, i större omfattning än som varit möjligt under de senaste åren.
- *Besvarande av lagstiftningsremisser:* Att genom yttranden över förslag till lagstiftning framföra synpunkter i rättssäkerhetsfrågor och andra rättsliga frågor som det ankommer på JO att uppmärksamma.
- *Internationellt samarbete:* Att i omvärlden främja kunskapen om och förståelsen för konstitutionell kontroll genom parlamentariska ombudsmän.

Resultatredovisning

Resultat

Målen för 2007 har väsentligen varit desamma som de som beslutats för 2009 (se föregående avsnitt).

Antalet oavgjorda ärenden var vid årets slut 1 126 vilket är 253 fler än vid föregående årsskifte. Antalet inspektionsdagar har ökat från 50 år 2006 till 55 år 2007. 84 remisser har besvarats. Det internationella samarbetet har fortsatt i oförminskad omfattning och har även intensifierats till följd av planeringen för anordnandet av International Ombudsman Instituts (IOI) nionde världskonferens som kommer att äga rum i Stockholm 2009 och firandet av JO:s 200-årsjubileum som kommer att ske i anslutning till konferensen.

JO:s anslagsutfall 2007 uppgick till 58 942 000 kronor.

Under första kvartalet 2008 har tillströmningen av ärenden ökat med ca 29 procent i förhållande till motsvarande period 2007. Sammanlagt har 1 835 nya ärenden registrerats under perioden. Under första kvartalet 2007 registrerades 1 425 nya ärenden. En försiktig bedömning för 2008 är att de nyregistrerade ärendena kan komma att uppgå till 6 500 att jämföras med 2007 då knappt 6 000 nya ärenden registrerades.

Analys och slutsatser

Under 2007 har JO kunnat fullgöra uppgifterna enligt instruktionen med bibehållen hög kvalitet i ärendehandläggningen och i inspektionsverksamheten.

Bedömningen är att verksamhetsmålen, med ett undantag, har uppfyllts under år 2007. Undantaget rör målsättningen att minska ärendebalansen.

För ytterligare resultatinformation hänvisas till JO:s årliga verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2006-07-01–2007-06-30.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att JO:s årsredovisning för räkenskapsåret 2007 i allt väsentligt är rättvisande.

5.4.3 2:3 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tabell 5.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2007	Utfall	58 942	Anslags- sparande	7 660
2008	Anslag	63 387 ¹	Utgifts- prognos	62 687
2009	Förslag	69 700		
2010	Beräknat	68 369 ²		
2011	Beräknat	70 252 ³		

¹ Inklusivt tillägsbudget enligt 2008 års tillägsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tillägsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 66 374 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 66 813 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för Riksdagens ombudsmäns förvaltningsutgifter och anläggningstillgångar. Under 2009 beräknas ett tillfälligt investeringsbehov om 1 800 000 kronor vilket kommer att finansieras genom att en del av anslagssparandet tas i anspråk.

Kommentar till 2008 års utgiftsprognos

Den lägre utgiftsprognosen 2008 (1 000 000 kronor) jämfört med anvisat anslag beror främst på lägre kostnader för IT som i sin tur beror på ändrad omfattning av avtalet med riksdagsförvaltningen (SLA-avtalet). Fr.o.m. 2008 omfattar avtalet inte avskrivningskostnaden för

hårdvaran. JO anskaffar själv den IT-utrustning som myndigheten behöver.

JO:s överväganden avseende förslag till anslag för 2009-2010

För 2009 beräknas utgifter om 71 950 000 kronor. I detta belopp ingår investeringar om 1 800 000 kronor och merkostnader för JO:s 200-årsjubileum på 450 000 kronor (utöver tidigare beräknade 3 650 000 kronor). Dessa utgifter (totalt 2 250 000 kronor) avses finansieras genom att en del av anslagssparandet tas i anspråk. Förslaget till anslag för 2009 uppgår därmed till 69 700 000 kronor. Nedan kommenteras de förändringar som föreslås i förhållande till tidigare år.

JO:s 200-årsjubileum

2009 äger JO:s 200-årsjubileum rum. IOI:s nionde världskongress kommer, som nämnts, att arrangeras i Stockholm i juni 2009 i anslutning till jubileet, som också kommer att firas genom ett endagsseminarium under samma vecka som kongressen. Till kongressen och seminariet väntas ca 750 deltagare och gäster, merparten utländska. Enligt tidigare riksdagsbeslut har för 2009 anvisats 3 650 000 kronor för detta. Enligt senare gjorda budgetberäkningar av konferensarrangören väntas kostnaden uppgå till 4 100 000 kronor. Kostnadsökningen beror huvudsakligen på att den tidigare beräkningen baserades på ett lägre antal deltagare och gäster (600), samt att den gjordes 2006 och nu har justerats för prisförändringar. Merkostnaden om 450 000 kronor finansieras via anslagssparandet.

Behov av förstärkning med ytterligare föredragandetjänster

Antalet föredragandetjänster har utökats med två de senaste åren. På den ena av dessa har en åklagare anställts. JO anser att en förstärkning med ytterligare tre föredragandetjänster är nödvändig fr.o.m. 2009. En av föredragandetjänsterna kommer att till viss del utnyttjas inom den internationella enheten, vars verksamhet förväntas öka i omfattning i samband med jubileumsfirandet och värdskapet för IOI-konferensen 2009.

Det huvudsakliga skälet till förstärkningsbehovet är emellertid den ovan redovisade aktuella utvecklingen, vad gäller klagomålsinströmningen och därav följande svårighet att

med nuvarande personalstyrka uppnå målen vad gäller ärendebalansens utveckling och inspektionsverksamhetens omfattning. Vidare har JO ambitionen att korta handläggningstiderna för kritikärenden och andra klagomålsärenden som utreds genom skriftligt remissförfarande. På grund av brist på handläggarresurser är dessa handläggningstider nu i många fall alltför långa. Slutligen motiveras satsningen även av en strävan att höja ambitionsnivån, vad gäller antalet särskilt omfattande och fördjupade granskningar inom olika områden samt kortare handläggningstider i sådana ärenden.

Om denna kapacitetshöjning inte kommer till stånd, blir enligt JO:s bedömning en ofrånkomlig konsekvens att verksamhetsmålen avseende inspektionsfrekvens och handläggningstider inte kan uppfyllas och sålunda bör revideras. I beräkningen av utgifterna för 2009–2011 har således tagits med ett årligt belopp motsvarande 2 400 000 kronor för att finansiera ytterligare tre föredragandetjänster.

Det råder brist på assessorer vilket medfört få sökande till den senaste tidens vakanta föredragandetjänster hos JO. Enligt löne- och förmånsavtalet för sakkunniga hos Riksdagens ombudsmän ges de föredragande tidsbegränsade förordnanden, vilket leder till en förhållandevis stor personalomsättning. Rekryteringsläget medför risk för löneglidning. En sådan kan i viss mån redan nu konstateras. För att motverka att kompetensbrist uppstår har JO i nyss avslutade löneredovisningsförhandlingar gjort satsningar på ingångslöner och löner för dem som arbetat som föredragande ett par år hos JO. Ingångslönerna och löneutvecklingen måste anpassas till vad som i övrigt gäller inom rättsväsendet.

Investeringar

JO:s anslag har hittills använts för att finansiera anläggningstillgångar. Enligt 11 § lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen ska anläggningstillgångar finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt. Under 2009 sker en tillfällig ökning av JO:s investeringsbehov. JO föreslår att anläggningstillgångarna även under 2009 får finansieras med anslagsmedel men att detta belopp, sammanlagt 1 800 000 kronor, tas från anslagsparandet.

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 69 700 000 kronor anvisas för 2009. För 2010 och 2011 bör anslaget beräknas till 68 369 000 respektive 70 252 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen föreslår att Riksdagens ombudsmän för 2009 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Tabell 5.9 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 2:3 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	63 387	63 387	63 387
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	933	2 866	4 243
Beslut	5 380	2 116	2 622
Överföring till/från andra anslag	-	-	-
Övrigt	-	-	-
Förslag/beräknat anslag	69 700	68 369	70 252

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

6 Sametinget

6.1 Budgetförslag

6.1.1 3:1 Sametinget

Tabell 6.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2007	Utfall	25 706	Anslags- sparande	1 440
2008	Anslag	32 104 ¹	Utgifts- prognos	32 299
2009	Förslag	43 214		
2010	Beräknat	34 282 ²		
2011	Beräknat	35 030 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 33 214 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 33 214 tkr i 2009 års prisnivå.

Sametinget är en förvaltningsmyndighet inom rennäringensområdet samtidigt som det är ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år. Sametinget inledde sin verksamhet 1993. De övergripande målen är enligt sametingslagen (SFS 1192:1433) att Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamhet och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Sametinget ska bl.a. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas.

Sametinget beslutar om fördelning av statens bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt andra medel som ställs till samernas förfogande. Sametinget leder det samiska språkarbetet och arbetar med vissa EU-stöd riktade mot samiska intressen under programperioden 2007-2013. Därtill har Sametinget ett informationsuppdrag gentemot allmänheten i fråga om att sprida information om det samiska samhället, kulturen och historien. Den 1 januari 2007 övertog Sametinget

dessutom uppgifter från vissa länsstyrelser och Jordbruksverket som i huvudsak rör interna samiska förhållanden, huvudsakligen rennäringens-administration.

Regeringens överväganden

Den tidigare regeringen uppdrog i september 2004 åt Statens fastighetsverk att utreda uppförandet av en sametingsbyggnad i Kiruna. En utredning om en byggnad för Sametinget slutfördes under våren 2005. Regeringen har för avsikt att fortsätta processen med en föreslagen sametingsbyggnad i Kiruna. Statens fastighetsverk kommer att få regeringens uppdrag att, i samarbetet med Sametinget och andra berörda myndigheter, fortsätta arbetet och då väga in de nya förutsättningar avseende bl.a. placering som föreligger. Regeringen avser därför att förstärka anslaget 3:1 *Sametinget* engångsvis under 2009 med 10 000 000 kronor.

Anslaget förstärks med 515 000 kronor med anledning av att ändamål och verksamheter avseende utgifter för bidrag enligt förordningen (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska som finansieras från det under utgiftsområde 15 Studiestöd uppförda anslaget 25:6 *Bidrag vid vissa kortare studier* samt de utgifter för administration som ligger under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning anslag 4.1 *Centrala studiestödsnämnden m.m.* flyttas till utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslag 3:1 *Sametinget*.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 43 214 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Sametinget* för 2009. För 2010

beräknas anslaget till 34 282 000 kronor och för 2011 beräknas anslaget till 35 030 000 kronor.

Tabell 6.2 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 3:1 Sametinget

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008 ¹	32 104	32 104	32 104
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	595	1 647	2 383
Beslut	10 000	0	0
Överföring till/från andra anslag	515	532	543
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	43 214	34 282	35 030

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

7 Regeringskansliet m.m.

7.1 Budgetförslag

7.1.1 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tabell 7.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	Belopp
2007	Utfall	5 554 905			620 585
2008	Anslag	6 013 047 ¹			5 911 277
2009	Förslag	6 927 585			
2010	Beräknat	6 349 108 ²			
2011	Beräknat	6 406 256 ³			

¹ Inklusivt tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet. 2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 154 950 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 079 131 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för Regeringskansliets förvaltningskostnader. I anslaget ingår Statsrådsberedningen, samtliga departement, utrikesrepresentationen, Förvaltningsavdelningen, kommittéväsendet och andra utredningar samt gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Mål

Regeringskansliet ska vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sitt politiska program.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 7.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2007	90 788	31 000	31 000	0
Prognos 2008	117 000	31 000	31 000	0
Budget 2009	143 000	31 000	31 000	0

Inkomsterna från expeditionsavgifter, och ansökningsavgifter för viseringar m.m. beräknas 2009 till 174 000 000 kronor. Verksamheten utförs vid utlandsmyndigheterna.

Tabell 7.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2007	3 793	3 793	0
(varav tjänsteexport)	0	0	
Prognos 2008	5 200	5 200	0
(varav tjänsteexport)	0	0	
Budget 2009	5 400	5 400	0
(varav tjänsteexport)	0	0	

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen anger att Regeringskansliets årsredovisning har upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning, budgetunderlag, regleringsbrev och övriga beslut i myndigheten. Riksrevisionen har bedömt att Regeringskansliets årsredovisning för räkenskapsåret 2007 i allt väsentligt är rättvisande.

Regeringens överväganden

Regeringskansliets verksamhet

Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna, hade vid utgången av 2007 tillsammans 4 639 tjänstgörande. Av dessa var cirka 4 procent anställda på politikeravtalet.

I nedanstående tabell redovisas viss resultatinformation för Regeringskansliet under 2007.

Tabell 7.4 Viss resultatinformation i Regeringskansliet

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Antal tjänstgörande (inkl. politikeravtal)	4 472	4 333	4 446	4 548	4 621	4 541	4 514	4 639
<i>andel kvinnor/män</i>	56/44	57/43	57/43	57/43	58/42	58/42	58/42	58/42
Anställda på politikeravtalet	159	166	163	184	182	203	156	195
<i>andel kvinnor/män</i>	50/50	51/49	51/49	52/48	53/47	54/46	46/54	43/57
Andel kvinnor/män av anställda på chefsavtalet	26/74	30/70	31/69	33/67	34/66	36/64	38/62	39/61
Sjukfrånvaro andel av arbetstid	i.u.	i.u.	3,0	3,0	2,8	2,8	2,9	2,5
<i>bland kvinnor/män</i>	i.u.	i.u.	3,9/1,9	4,0/1,6	3,7/1,6	3,7/1,5	3,8/1,5	3,2/1,5
Antal diarieförda ärenden	i.u.	76 715	77 480	75 099	76 939	83 421	85 335	94 031
Regeringsärenden	8 272	10 521	9 548	7 934	7 615	7 529	7 899	6 952
Propositioner	168	130	148	171	188	183	187	142
Författningsärenden	i.u.	i.u.	i.u.	1 217	1 387	1 249	1 581	1 463
Kommitté- och tilläggsdirektiv	108	119	160	171	183	150	141	185
Regleringsbrev och ändringsbeslut	i.u.	i.u.	i.u.	702	739	836	658	652
SOU-serien	126	110	124	130	135	120	118	113
DS-serien	73	78	67	66	57	58	24	53
Interpellationssvar	425	284	447	486	542	531	442	778
Frågesvar till riksdagen	1 469	1 260	1 518	1 442	1 749	2 212	1 906	1 774
Brevsvar till enskilda	i.u.	i.u.	i.u.	27 422	27 343	29 889	34 007	36 698
Resdagar i Sverige (med övernattnig)	i.u.	i.u.	i.u.	10 013	8 887	9 083	8 434	13 088
Resdagar utomlands (med övernattnig)	i.u.	i.u.	i.u.	35 378	41 106	38 734	34 722	45 632
Arbetsdagar i EU:s rådsarbetsgrupper	i.u.	i.u.	i.u.	2 787	2 443	2 372	2 232	2 279
Arbetsdagar i kommissionens kommittéer och expertgrupper	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	1 434	1 537	1 342
Arbetsdagar i internationella organisationer utanför EU	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	4 458	4 825	4 578
Faktapromemorior till EU-nämnden	i.u.	i.u.	i.u.	124	112	75	114	137
Reg. internationella handlingar	i.u.	130 892	116 667	110 759	104 838	103 831	91 083	74 437
Utlandsstationerade	651	607	599	596	629	634	678	661
<i>andel kvinnor/män</i>	49/51	48/52	50/50	50/50	54/46	54/46	55/45	54/46

Antalet tjänstgörande ökade under 2007. Bland annat till följd av ökad utredningsverksamhet och ökade satsningar på säkerhet och beredskap. Dessutom hade inte alla politiska tjänstemän, som tillträdde sina tjänster efter valet 2006, påbörjat sina anställningar i slutet av 2006. Andelen kvinnor av de som är anställda på chefsavtalet har ökat successivt. Under de senaste åren har ungefär hälften av de nyanställda cheferna varit kvinnor. Sjukfrånvaron bland Regeringskansliets medarbetare är låg i förhållande till andra myndigheter. Det gäller både bland kvinnor och bland män.

Antalet regeringsärenden uppgick under 2007 till 6 952 stycken. Antalet har minskat under en längre tid på grund av att relativt rutinmässiga förvaltningsbeslut överförts till förvaltningsdomstolar. Graden av komplexitet i de beslut som ligger kvar på regeringen har samtidigt ökat. Mängden diarieförda ärenden ökade, bl.a. till följd av att vissa internationella handlingar nu diarieförs som ärenden. Detta är ett skäl till att antalet internationella handlingar minskar. Vidare har antalet interpellationssvar ökat markant. Ytterligare redovisning av Regeringskansliets arbete återfinns i Regeringskansliets årsbok för 2007 och på www.regeringen.se.

Krishantering och säkerhet

I Statsrådsberedningen finns sedan våren 2008 en särskild chefstjänsteman för krishantering. Under chefstjänstemannen finns ett kansli för krishantering. Chefstjänstemannen ansvarar för att utveckla, samordna och följa upp Regeringskansliets krishanteringsarbete. Kansliet är en central kontaktpunkt som larmar, sätter igång och samordnar Regeringskansliets krisarbete vid allvarliga händelser som kan leda till krishanteringsinsatser samt gör analyser av hot- och riskutvecklingen. För detta ändamål föreslås att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 42 000 000 kronor.

Riksrevisionen har i sin rapport Regeringen och krisen – regeringens krishantering och styrning av samhällets beredskap för allvarliga samhällskriser bedömt att regeringens förutsättningar att hantera kriser har förbättrats, bl.a. efter att kansliet för krishantering inrättats våren 2008. Regeringen gör ingen annan bedömning än Riksrevisionen.

Regeringskansliet och regeringen deltog i samverkansövningen SAMÖ 08 som genomfördes under våren 2008.

Vidare har åtgärder genomförts och planerats för att stärka Regeringskansliets säkerhetsorganisation, säkerhetsskydd och myndighetens egen beredskap.

Övrig administration

Regeringskansliet har fortsatt arbetet med att effektivisera verksamhetsstödet. Elektronisk fakturahantering har införts fullt ut i Regeringskansliet i Stockholm under första halvåret 2008.

För att effektivisera lönehanteringen i Regeringskansliet har en ny, gemensam organisation för myndighetens löneadministration bildats inom Förvaltningsavdelningen. Ett arbete pågår med att införa ett gemensamt personaladministrativt stöd som även omfattar lokalanställd personal på utlandsmyndigheterna.

Inriktningsbeslut har fattats om att klassificera den digitala informationen i Regeringskansliet. Därigenom öppnas möjligheter att ge ett mer adekvat skydd för olika typer av information. Som stöd för detta kommer också ett dokumenthanteringssystem att införas och IT-infrastrukturen att byggas om. Detta är ett utvecklingsarbete som påbörjades under 2007 och som kommer att fortsätta under 2008 och 2009. En stor del av den ökade funktionalitet som satsningen ger kommer att levereras till det svenska EU-ordförandeskapet. Arbetet kommer att fortsätta även under och efter ordförandeskapet. För 2009 föreslår regeringen att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 25 000 000 kronor. För 2010 beräknar regeringen att anslaget ökar med 12 500 000 kronor.

Renoveringsarbeten av Regeringskansliets lokaler i området södra Klara inleds 2008. Delar av Regeringskansliets verksamhet flyttade till Centralposthuset på Vasagatan sommaren 2008.

Utrikesrepresentationen

Utrikesrepresentationen bestod i december 2007 av 104 utlandsmyndigheter, varav 86 ambassader, 12 konsulat samt 6 representationer och delegationer. Sverige har diplomatiska förbindelser

med i stort sett alla självständiga stater i världen. I nära hälften av de 192 länder som är medlemmar i FN finns en svensk ambassad. Sverige har också ungefär 380 honorärkonsulat.

Förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser föranleder anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Den landfokusering av det bilaterala biståndet som inlett kommer också att medföra förändringar i utrikesrepresentationen. Fotostationer för biometrisk data i pass har installerats på alla utlandsmyndigheter som utfärdar ordinarie pass.

Under 2008 avvecklas utlandsmyndigheterna i Gaborone (Botswana), Gdansk (Polen), Phuket (Thailand), Vientiane (Laos), Managua (Nicaragua), Hamburg (Tyskland), Manila (Filippinerna), och Windhoek (Namibia).

Ambassaderna i Vientiane (Laos) och Managua (Nicaragua) omvandlas temporärt till sektionskontor. Dessa kommer att avvecklas i takt med att utvecklingssamarbetet fasas ut.

Anpassning av utlandsorganisationen innebär också att nya utlandsmyndigheter öppnas i Kabul (Afghanistan), Khartoum (Sudan) och Minsk (Vitryssland). NATO-delegationen i Bryssel har omvandlats till en egen myndighet och verksamheten vid ambassaden i Bagdad återförs stegvis från Amman till Bagdad.

Förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU

Arbetet med att förbereda Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd går vidare. I budgetpropositionen för 2008 beräknades det sammanlagda behovet av förstärkning för att förbereda och genomföra ordförandeskapet uppgå till 890 miljoner kronor. Utgifterna för ordförandeskapet avser mötesverksamheten i Sverige, press-, informations- och kultursatsningar, kompetensutveckling, samt viss förstärkning av departement och några viktigare utlandsmyndigheter.

Merparten av de tusentals möten som kommer att hållas under det svenska ordförandeskapet förläggs till Bryssel och Luxemburg. Ett drygt hundratal möten kommer att äga rum i Sverige. Det rör sig bl.a. om elva informella ministerrådsmöten samt tjänstemannamöten, konferenser, seminarier och möten med länder utanför EU. Den 1 januari 2008 inrättades inom Regeringskansliet

Sekretariatet för EU-möten i Sverige 2009 (SES-09) för att hantera logistiken och det praktiska genomförandet av dessa möten. Den fortsatta utvecklingen kring det nya fördraget kan komma att påverka ordförandeskapets roll i ministerrådet.

Ordförandeskapet innebär också att intresset för Sverige ökar utomlands samtidigt som EU-samarbetet får ökad uppmärksamhet i Sverige. Förstärkningar sker därför i Regeringskansliet för att möta behovet av information om ordförandeskapet.

Särskilda kompetensutvecklingsinsatser för Regeringskansliets medarbetare genomförs. Det handlar bl.a. om förhandlingskunskap, procedurfrågor och det institutionella samarbetet, nätverksbyggande och språk.

För 2009 föreslår regeringen att 770 000 000 kronor tillförs anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* För 2010 beräknar regeringen att anslaget ökar med 50 000 000 kronor.

Renodling av Regeringskansliets verksamhet

I mars 2008 redovisade Stabsutredningen betänkandet *Ett stabsstöd i tiden* (SOU 2008:22). Utredningen hade i uppgift att effektivisera stabsorganisationen och dess verksamhet (dir. 2007:20). Betänkandet har remissbehandlats. Utredaren konstaterar att Regeringskansliets främsta uppgift är att biträda regeringen med underlag i dess roll att styra riket. Utredaren föreslår att ett antal funktioner överförs från Regeringskansliet till lämplig stabsmyndighet, i första hand Kammarkollegiet. Syftet är att frigöra resurser inom Regeringskansliet som möjliggör en koncentration på myndighetens huvuduppgifter utan att detta medför negativa effekter för kvalitet och resurseffektivitet. Regeringen delar utredningens bedömning och avser att flytta vissa uppgifter till Kammarkollegiet. Från 2009 kommer Kammarkollegiet att utföra vissa administrativa kontroll- och prövningsmoment vid bidragsgivning samt praktiskt hantera t.ex. utbetalningar och återkrav av vissa anslag. Beslut om hur de berörda anslagen ska användas kommer även i fortsättningen att fattas av regeringen och Regeringskansliet. Hanteringen av den ekonomiska redovisningen av statliga bolag kommer också att flyttas från Regeringskansliet till Kammarkollegiet i enlighet med

utredningens förslag. Regeringen föreslår dessutom att ge Kammarkollegiet dispositionsrätt avseende en särskild kredit i Riksgäldskontoret för att tillgodose likviditet i samband med inrättande av nya myndigheter (se utgiftsområde 2, avsnitt 13.2). Stabsutredningen föreslog också att Arvsfondsdelegationens kansli flyttas till Kammarkollegiet och menade att det inte finns skäl att reglera placeringen av Arvsfondsdelegationens kansli i lag. Regeringen föreslår att lagen om Allmänna arvsfonden ändras i den delen. Regeringen bedömer dock att Stabsutredningens betänkande inte ger tillräckligt underlag för att bedöma framtida organisation av Arvsfondsdelegationens kansli. Frågan kommer att analyseras vidare i Regeringskansliet (se utgiftsområde 9, avsnitt 7.8.1).

Övriga anslagsförändringar

Från den 1 januari 2007 gäller ny skattelagstiftning för statligt anställda under utlandsstationering. Enligt proposition Beskattning av statligt anställda under utlandsstationering m.m. (prop. 2005/06:19) ska reformen vara statsfinansiellt neutral och Regeringskansliets och Sidas anslag kompenseras motsvarande det belopp som det allmänna skatteintäkter ökar med. Regeringen föreslår därför att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 41 400 000 kronor 2009. För 2010 beräknar regeringen att anslaget ökar med ytterligare 15 300 000 kronor.

Modellen för kostnadsfördelning för statsflyget har setts över och med anledning av detta föreslår regeringen att 9 500 000 kronor överförs från 4:1 *Regeringskansliet m.m.* till utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

I enlighet med regeringens proposition 2007/08:100 tar Säkerhetspolisen från och med 2009 över ansvaret för de transporter av statsråden som i dag utförs av Regeringskansliet. För detta ändamål föreslås att 13 800 000 kronor överförs från 4:1 *Regeringskansliet m.m.* till utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:2 *Säkerhetspolisen*.

För att hantera de ökande volymerna och de högre krav som ställs på kvalitet och effektivitet i varje steg i biståndshandlingen föreslår regeringen att 5 000 000 kronor överförs från utgiftsområde 7 Internationellt bistånd anslaget

1:1 *Biståndsverksamhet* till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*

Under 2008 har återetablering av en ambassad i Bagdad inletts. För att finansiera ambassaden föreslås att 30 600 000 kronor tillförs anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*

Ett pilotförsök kommer att bedrivas i Luanda med en ambassad vars huvudsakliga verksamhet är att främja svenska exportintressen. Syftet är att utveckla en modell för samverkan mellan utrikesrepresentationen och främjandeverksamheten, då särskilt Exportrådets organisation. Regeringen föreslår därför att 1 500 000 kronor förs engångsvis 2009 till anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* från utgiftsområde 24 Näringsliv anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för att delfinansiera försöket.

Utlandsmyndigheternas arbete med migrationsfrågor har ökat kraftigt eftersom allt fler ansöker om uppehållstillstånd och viseringar. Regeringen anser att särskilt belastade myndigheter tillfälligt bör förstärkas med fler utsända och lokalanställda för att upprätthålla verksamheten på en tillfredställande nivå. Därför föreslås att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* 2009 ökas med 30 000 000 kronor.

Nya regler för arbetskraftsinvandring beräknas medföra ökat antal ansökningar. Därför föreslås att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 5 000 000 kronor.

Kravet på att pass ska förses med biometriska uppgifter innebär ökade kostnader för utrikesförvaltningen. Ökningen finansieras genom ökade avgiftsintäkter. Anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* föreslås för detta ändamål öka med 14 700 000 kronor.

Regeringen avser att satsa på förebyggande insatser för att skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan. Anledningen är att det finns en mycket stor efterfrågan på sakligt grundad information och på förebyggande insatser vad gäller bl.a. interaktiva medier som Internet och dataspel. För att finansiera satsningen föreslås att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 500 000 kronor under 2009. För 2010 beräknar regeringen att anslaget ökas med 700 000 kronor. Satsningen sker inom ramen för Medierådet (U1990:03) som arbetar förebyggande och utåtriktat för att minska riskerna för skadlig mediepåverkan på barn och unga. Finansieringen sker genom att det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och

fritid uppförda anslaget 11:1 *Statens biografbyrå* minskas med motsvarande belopp.

I Stabsutredningens betänkande Ett stabsstöd i tiden föreslås att Verva avvecklas fr.o.m. 2009 (utgiftsområde 2, avsnitt 3.4.2). Viss utbildning som genomförts av Verva avvecklas. Medel förs till Regeringskansliet, för att Regeringskansliet i framtiden istället ska kunna köpa in utbildningar på marknaden. Som en följd av detta föreslår regeringen att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 2 775 000 kronor.

Under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning redovisas regeringens reformerade utnämningsspolitik. För att täcka merkostnader som uppkommit i samband med detta arbete ökas anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* med 5 000 000 kronor.

Arbetet med styrning- och ledningsfrågor kommer att utvecklas vidare. Som en del av detta kommer regeringskansliet styrning och uppföljning av Försvarmakten att stärkas vilket framgår under utgiftsområde 6 Försvaret och samhällets krisberedskap. Med anledning av detta föreslås att 13 000 000 kronor tillförs anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*

För 2009 föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 6 927 585 000 kronor. För 2010 och 2011 beräknas anslaget uppgå till 6 349 108 000 kronor respektive 6 406 256 000 kronor.

Tabell 7.5 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	5 933 787	5 933 787	5 933 787
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	141 591	333 239	468 514
Beslut	866 207	97 886	20 815
Överföring till/från andra anslag	-21 300	-23 335	-24 554
Övrigt ³	7 300	7 530	7 693
Förslag/beräknat anslag	6 927 585	6 349 108	6 406 256

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Uppräkningen beror på förändringar av valutakurser.

8 Regional samhällsorganisation

8.1 Omfattning

Regional samhällsorganisation avser den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna och de former för ansvarsfördelning mellan stat och kommun i form av kommunala samverkansorgan eller försöksverksamhet som återfinns i vissa län. Området omfattar anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Länsstyrelserna

Den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna verkar utifrån uppgiften att vara statens regionala företrädare och samordnare i de frågor som ålagts dem. I länsstyrelsernas roll och uppdrag ingår att agera utifrån ett statligt helhetsperspektiv och därigenom bidra till att nationella intressen får genomslag på regional nivå. För många av de offentliga åtaganden som utförs av kommuner eller andra aktörer har länsstyrelserna även uppgifter avseende samordning, tillsyn, uppföljning och utvärdering.

I de fem län där det varken finns kommunala samverkansorgan eller pågår försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning, ska länsstyrelsen även driva och samordna det regionala tillväxtarbetet i länet (se nedan).

Kommunala samverkansorgan

I samtliga län finns möjlighet att bilda kommunala samverkansorgan i form av kommunalförbund enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen, under förutsättning att samtliga kommuner är medlemmar i kommunalförbundet. Ett sådant samverkansorgan ska driva och samordna det regionala tillväxtarbetet i länet. Även landsting kan vara medlemmar, men detta är inget krav.

I de flesta av Sveriges län har kommuner och landsting de senaste åren ökat sitt regionala engagemang och utvecklat nya regionala samarbetsformer. I dag har totalt 14 av landets 21 län kommunala samverkansorgan. Dessa finns i Blekinge, Dalarnas, Gotlands, Hallands, Jönköpings, Kalmar, Södermanlands, Uppsala, Östergötlands, Värmlands, Västerbottens, Gävleborgs, Kronobergs och Örebro län. Landstingen är medlemmar i alla de 14 samverkansorganen.

Ingen ansökan har inkommit om bildande av kommunalt samverkansorgan under 2009.

Försöksverksamheter

I Skåne respektive Västra Götalands län pågår försök med ändrad regional ansvarsfördelning mellan stat och landsting. Huvudsyftet är att utveckla former för en fördjupad demokratisk förankring av det regionala tillväxtarbetet. Försöken regleras i lagen (1996:1414) om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning som gäller t.o.m. den 31 december 2010. I maj 2008 inkom landstingen i dessa län med en hemställan till regeringen om att försöksverksamheten ska permanentas (dnr Fi2008/3445).

I Gotlands län pågår en försöksverksamhet som innebär att länsstyrelsen, i den omfattning regeringen bestämmer, fullgör de uppgifter som ankommer på Skogsstyrelsen. Enligt lagen (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län ska försöksverksamheten pågå t.o.m. den 31 december 2010. Den 24 april 2008 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare som ska utvärdera hur denna försöksverksamhet påverkar genomförandet av skogspolitiken (dir.

2008:46). Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 oktober 2008. Fram till den 1 januari 2008 ingick också i försöksverksamheten att Länsstyrelsen i Gotlands län skulle fullgöra de uppgifter som ankom på länsarbetsnämnden. Denna del av försöket har nu avbrutits och länsstyrelsen har slutrapporterat ett avvecklingsuppdrag till Finansdepartementet (dnr Fi2007/1979).

Ansökningar om att få bilda större landsting

Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands läns landsting har inkommit till regeringen med ansökningar om att få bilda ett nytt större landsting bestående av de tre landstingen, förutom Sundsvalls och Ånge kommuner (dnr Fi2008/3755, Fi2008/3176 och Fi2008/3048).

Vidare har Jämtlands läns landsting inkommit med en ansökan om att få bilda ett nytt landsting tillsammans med Sundsvalls och Ånge kommuner (dnr Fi2008/4182). Ansökningar om ändrade landstingsindelningar har också inkommit från Dalarnas, Uppsala, och Gävleborgs läns landsting (dnr Fi2008/4204, Fi2008/4757 och Fi2008/4773). I ansökningarna begärs också att ytterligare vissa regionala tillväxtuppgifter överförs från staten till de nya landstingen. Ansökningar om att få överta vissa regionala tillväxtuppgifter har också inkommit från Gotlands kommun och Hallands läns landsting (dnr Fi2008/2986 och Fi2008/4055). Ansökningarna bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

8.2 Utgiftsutveckling

Tabell 8.1 Utgiftsutveckling inom område regional samhällsorganisation

Miljoner kronor

	Utfall 2007	Budget 2008 ¹	Prognos 2008	Förslag 2009	Beräknat 2010	Beräknat 2011
<i>Anslag inom område Regional samhällsorganisation</i>						
Anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m.	2 363	2 371	2 381	2 551	2 626	2 655
2007 32:02 Kommunala samverkansorgan m.m. ²	35	-	-	-	-	-
Totalt för område regional samhällsorganisation	2 398	2 371	2 381	2 551	2 626	2 655

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Från och med 2008 ingår anslaget 32:02 Kommunala samverkansorgan m.m. i anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m.

8.3 Mål

Målet för området Regional samhällsorganisation är att länen ska utvecklas genom att de nationella målen får genomslag, samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar. Målet gäller för samtliga län oavsett ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan stat och kommun.

8.4 Resultatredovisning

Länsstyrelserna har uppgifter inom ett stort antal områden. Detta innebär att beslut och insatser inom olika sakområden ofta får konsekvenser för länsstyrelsernas verksamhet.

De utgiftsområden, utöver utgiftsområde 1 Rikets styrelse, inom vilka länsstyrelserna bedriver verksamhet är:

- Utgiftsområde 5 Internationell samverkan,
- Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets beredskap,
- Utgiftsområde 8 Migration,
- Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg,
- Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet,
- Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv,
- Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid,
- Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik,
- Utgiftsområde 19 Regional tillväxt,
- Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård,
- Utgiftsområde 21 Energi,
- Utgiftsområde 22 Kommunikationer,
- Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, och
- Utgiftsområde 24 Näringsliv.

Den närmare redovisningen, och i förekommande fall bedömningen, av länsstyrelsernas, de kommunala samverkans-

organens och försöksverksamheternas resultat återfinns under respektive utgifts- och sakområde.

8.4.1 Indikatorer

Resultatindikatorer saknas för området.

8.4.2 Resultat

Området Regional samhällsorganisation var under 2007 indelat i följande verksamhetsområden:

- kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete,
- ärendehandläggning, samt
- tillsyn och vägledning.

Redovisningen av resultatet för området under 2007 följer indelningen i verksamhetsområden.

Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete

Mål

Regeringens mål för länsstyrelserna var ett långsiktigt hållbart förverkligande av den nationella politiken genom samordning och hänsynstagande till olika sakintressen.

Målet för det utåtriktade, sektorsövergripande arbetet var att länsstyrelserna skulle stärka det sektorsövergripande arbetet och samordningen av de olika sakområdena för att uppnå effektiva lösningar och bidra till en hållbar utveckling i länen.

Resultat

Med anledning av länsstyrelsernas breda uppdrag, med uppgifter inom flera områden, prioriteras det sektorsövergripande arbetet internt vid länsstyrelserna.

Resurser

För detta verksamhetsområde har länsstyrelserna under 2007 använt cirka 2,3 miljarder kronor, motsvarande 55 procent av de totala verksamhetskostnaderna, se tabell 8.2. Utfallet var det samma som föregående år.

Tabell 8.2 Sektorövergripande arbete m.m. som andel av totala kostnader 2006 och 2007

Procent		
Länsstyrelsen i	2007	2006
Västernorrlands län	71	70
Jämtlands län	64	63
Gotland län	63	64
Södermanlands län	62	65
Norrbottnens län	61	63
Dalarnas län	60	62
Västerbottens län	60	61
Uppsala län	58	59
Gävleborgs län	58	55
Blekinge län	57	51
Västmanlands län	55	54
Kalmar län	54	56
Örebro län	52	51
Värmlands län	51	52
Stockholms län	50	51
Skåne län	49	52
Västra Götalands län	49	51
Hallands län	49	50
Östergötlands län	49	48
Kronobergs län	47	49
Jönköpings län	46	48
Genomsnitt	55	55

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2006 och 2007

Ärendehandläggning

Mål

Målet för 2007 var att länsstyrelsernas ärendehandläggning skulle kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt av en snabb och korrekt handläggning.

Resultat

Under 2007 inkom cirka 1 100 000 ärenden till länsstyrelserna. Därutöver tillkom knappt 53 000 initiativärenden. Detta är marginellt fler ärenden än föregående år. De största ärendegrupperna var körkort och trafikföreskrifter m.m. samt lantbruksärenden.

Antalet öppna ärenden vid årets slut uppgick till cirka 188 000, varav cirka 8 800 ärenden var äldre än 2 år. Det totala antalet ärenden som överklagats uppgick till cirka 14 000. Dessa volymer är ungefär desamma som föregående år. Av de ärenden som avgjorts i högre instans har länsstyrelsens beslut ändrats i 10 procent av

fallen, vilket är lägre jämfört med föregående år då andelen var 13 procent.

Vid länsstyrelserna pågår ett fortlöpande arbete med att utveckla servicen och ärendehandläggningen. Som ett viktigt led i detta arbete framhåller länsstyrelserna det gemensamma utvecklingsarbetet av elektroniska tjänster inom främst ärendeslagen Körkort, Väktare, Stiftelser och Yrkestrafik. Flera länsstyrelser arbetar också med mål för handläggningstider och uppföljning av dessa i syfte att förkorta handläggningstiderna och förbättra servicen.

Länsstyrelsen i Hallands län har på regeringens uppdrag kartlagt hur länsstyrelserna arbetar med mål för handläggningstider för olika ärenden och ärendegrupper (dnr Fi2008/3140). Av kartläggningen framgår att 20 av 21 länsstyrelser har arbetat med någon form av mål för handläggningstider under 2007. Ofta har mål endast fastställts för vissa ärendegrupper. Nästan alla länsstyrelser som har målsatta handläggningstider anger att målstyrningen medfört en positiv utveckling av ärendeprocesserna.

Länsstyrelsen i Hallands län har föreslagit att krav på målstyrning av handläggningstider införs. Målen bör enligt länsstyrelsen anges på sådant sätt att de är lätta att följa upp och att resultaten kan jämföras mellan länsstyrelserna. De flesta av målen ska fastställas av varje länsstyrelse för sig som ett led i dess egen effektivitetsutveckling. Inom de områden där länsstyrelserna har gemensamma system, t.ex. e-tjänster, ska samtliga länsstyrelser ha samma mål. För ärendegrupper som avser överklagade beslut, och för några viktiga tillväxtområden, har länsstyrelsen lämnat förslag till handläggningstider. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Resurser

För verksamhetsområdet ärendehandläggning har länsstyrelserna under 2007 använt cirka 1,1 miljarder kronor, vilket motsvarar 26 procent av de totala verksamhetskostnaderna, se tabell 8.3. Under 2006 användes ungefär samma summa, som då motsvarade 27 procent av de totala verksamhetskostnaderna, vilket i sin tur var en minskning i förhållande till åren dessförinnan. År 2005 var andelen 29 procent och 2004 var andelen 31 procent. Andelen av de totala kostnaderna har således minskat jämfört med tidigare år. För verksamhetsområdet har alla länsstyrelser utom länsstyrelserna i Skåne och Hallands län

under 2007 minskat eller bibehållit områdets andel av de totala kostnaderna jämfört med 2006.

Att kostnadsandelen har minskat de senaste åren, samtidigt som ärendevolymen varit konstant, indikerar att länsstyrelsernas pågående utvecklingsarbete, såsom att rationalisera arbetsrutiner, att arbeta med mål och uppföljning av handläggningstider och att införa elektroniska lösningar, har resulterat i ett effektivare resursutnyttjande.

Tabell 8.3 Ärendehandläggning som andel av totala kostnader 2006 och 2007

Procent

Länsstyrelsen i	2007	2006
Skåne län	35	33
Hallands län	34	32
Östergötlands län	31	32
Västra Götalands län	30	31
Jönköpings län	30	31
Stockholms län	31	31
Örebro län	28	31
Blekinge län	24	31
Gotlands län	29	30
Värmlands län	27	29
Gävleborgs län	24	28
Kronobergs län	27	27
Uppsala län	25	26
Västerbottens län	25	26
Kalmar län	24	24
Jämtlands län	20	24
Västmanlands län	21	24
Norrbottnens län	22	23
Dalarnas län	22	22
Södermanlands län	22	22
Västernorrlands län	17	18
Genomsnitt	26	27

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2006 och 2007

Tillsyn och vägledning

Mål

Målet för 2007 var ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt genom såväl tillsyn som vägledande arbete.

I enlighet med återrapporteringskravet i regleringsbrevet ska länsstyrelserna redovisa inom vilka områden de saknar tillsynsplaner och skälen till detta. Även strategiska överväganden

när det gäller tillsyn i förhållande till andra typer av ärenden, t.ex. tillstånd där så är aktuellt, ska redovisas. Vidare ska de konsekvenser som dessa överväganden har fått för tillsynsverksamheten redovisas.

Resultat

Flertalet länsstyrelser har tillsynsplaner inom alla sina tillsynsområden. Skälen till varför vissa tillsynsplaner saknas varierar mellan länsstyrelserna. Det kan bl.a. bero på att länsstyrelsen anser sig sakna resurser för att genomföra tillsyn inom vissa områden. Det kan också bero på att länsstyrelsen bedömer att lagefterlevnaden sker via annan lagstiftning. Exempelvis anses lagen (1995:1649) om byggande av järnväg och väglagen (1971:948) ersätta behovet av tillsynsplaner för kommunikationsområdet. Ytterligare skäl anges vara att andra myndigheters tillsyn kan ersätta länsstyrelsernas tillsyn. För bl.a. kontroll av EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) har inga tillsynsplaner upprättats p.g.a. att denna tillsyn utförs i samband med CDB-kontroller, vilka väljs ut i Jordbruksverkets datasystem enligt en särskild riskanalys.

Tillsyn har varit ett prioriterat område för flertalet av länsstyrelserna. Länsstyrelsernas generella åsikt är att tillståndsärenden och överklaganden måste prioriteras då de dels är viktiga för den enskilde och för näringsverksamhet, dels har inkommit till länsstyrelserna och därför måste avgöras i rimlig tid.

Länsstyrelserna arbetar för att finna sätt att minska risken för nedprioriteringar av tillsynen till förmån för annan verksamhet. Flertalet länsstyrelser arbetar även aktivt för att öka den egeninitierade tillsynen. Den egeninitierade tillsynen utgör dock fortfarande en betydligt mindre del av verksamheten än den tillsyn som är regelstyrd och/eller styrd utifrån.

Inom den sociala tillsynen har flera länsstyrelser prioriterat det regeringsuppdrag om tillsyn som rör barn och unga som gavs i regleringsbrevet för 2008. Beträffande den sociala tillsynen pågår sedan några år tillbaka samarbeten mellan olika länsstyrelser, bl.a. mellan länsstyrelserna i de tre sydlänen. Gemensamma tillsynsaktiviteter bedöms bidra till en ökad effektivitet. Länsstyrelsernas årsredovisningar visar dock att tillsynen inom bl.a. områdena missbruk, ekonomiskt bistånd och familjerätt är eftersatta.

Inom miljötillsynen har flera länsstyrelser utformat sin verksamhet utifrån vilka åtgärder som anses ge störst miljönytta.

Resurser

För verksamhetsområdet som helhet har länsstyrelserna under 2007 använt cirka 763 miljoner kronor, motsvarande 19 procent av de totala verksamhetskostnaderna, se tabell 8.4. Under 2006 användes cirka 670 miljoner kronor, vilket då motsvarade 17 procent av de totala verksamhetskostnaderna. Tillsynens andel av den totala kostnaden har därmed ökat något sedan föregående år. Under 2007 hade samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Hallands län ökat, eller bibehållit, områdets andel av de totala kostnaderna.

Tabell 8.4 Tillsyn som andel av totala kostnader 2006 och 2007

Procent		
Länsstyrelsen i	2007	2006
Kronobergs län	26	25
Västmanlands län	25	23
Jönköpings län	24	21
Kalmar län	22	20
Östergötlands län	20	20
Värmlands län	22	19
Blekinge län	19	19
Örebro län	21	18
Västra Götalands län	21	18
Stockholms län	20	18
Hallands län	17	18
Gävleborgs län	18	17
Dalarnas län	18	16
Uppsala län	17	15
Skåne län	16	15
Västerbottens län	15	14
Norrbottens län	17	14
Södermanlands län	16	13
Jämtlands län	16	13
Västernorrlands län	12	12
Gotlands län	8	5
Genomsnitt	19	17

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2006 och 2007

Kompetensförsörjning

Antalet årsarbetskrafter har ökat

År 2007 uppgick antalet årsarbetskrafter vid länsstyrelserna till 4 951, vilket är en minskning med 111 årsarbetskrafter jämfört med föregående år. Detta beror till viss del på utfasningen av den tidigare, tillfälliga, traineesatsningen. Av de anställda var 59 procent kvinnor och 41 procent män.

Trots minskningen 2007 har antalet årsarbetskrafter ökat sedan 2000 med drygt 800, vilket är en ökning med ungefär 20 procent. Det finns dock stora skillnader mellan olika verksamheter. Av tabell 8.5 framgår att Naturvård och miljöskydd är den klart största verksamheten. De verksamheter som ökat mest procentuellt sett sedan 2000 är dock Social omvårdnad och Integration.

Tabell 8.5 Antal årsarbetskrafter per verksamhet

	2007	2000	Förändring %
Naturvård och miljöskydd	1361	746	82
Administration	830	849	-2
Lantbruk	679	721	-6
Kommunikationer	375	381	-2
Regional utv. politik	295	328	-10
Hållbar samhällsplanering	271	217	25
Social omvårdnad	266	147	81
Övrig förvaltning	181	170	6
Kulturmiljö	175	151	16
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar	132	128	3
Livsmedelskontroll	77	65	18
Fiske	59	56	-5
Arbetsmarknad	57	72	-21
Jämställdhet	52	35	49
Integration	43	16	168
Resurssamverkan	27	0	-
Rennäring	23	29	-21
Skogsbruk	25	23	9
Omställning av energisystemet	13	0	-
Summa	4 951	4 133	

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2000 och 2007

Om man i stället ser till utvecklingen per länsstyrelse kan det konstateras att samtliga länsstyrelser har ökat sin personalstyrka sedan 2000 och att länsstyrelserna i Södermanlands,

Blekinge, Västerbottens och Västernorrlands län haft störst förändringar, se tabell 8.6

Tabell 8.6 Antal årsarbetskrafter per länsstyrelse

Länsstyrelsen i	2007	2000	Förändring i %
Stockholms län	417	338	23
Uppsala län	156	126	24
Södermanlands län	201	145	39
Östergötlands län	225	186	21
Jönköpings län	220	194	13
Kronobergs län	139	132	5
Kalmar län	194	154	26
Gotlands län	195	186	5
Blekinge län	136	101	35
Skåne län	398	327	22
Hallands län	149	130	15
Västra Götalands län	596	548	9
Värmlands län	190	157	21
Örebro län	178	144	24
Västmanlands län	170	141	21
Dalarnas län	217	193	12
Gävleborgs län	209	162	29
Västernorrlands län	240	182	32
Jämtlands län	232	190	22
Västerbottens län	237	178	33
Norrbottnens län	253	220	15
Summa	4 951	4 133	20

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2000 och 2007

Hög andel 55+ ger ett ökat antal pensionsavgångar kommande år

Personalen vid länsstyrelserna har samma medelålder som staten som helhet (46 år), oavsett kön. Samtliga län har dock en högre andel anställda i åldersgruppen 55–65 år (29–39 procent) än staten som helhet (28 procent).

Ett ökat antal pensionsavgångar under kommande år innebär att länsstyrelserna måste säkerställa att viktig kompetens inte försvinner från verksamheten. Allt fler länsstyrelser arbetar därför strategiskt med frågor som rör kompetensförsörjning. Problem finns dock när det gäller att rekrytera och behålla erfaren personal då konkurrensen om erfarna medarbetare är hård. Detta gäller framför allt yrkesgrupper med hög specialistkompetens.

Sjukfrånvaron har minskat

Sjukfrånvaron minskade under 2007 vid 12 av 21 länsstyrelser. Orsaker till den minskande sjuk-

frånvaron är bl.a. förebyggande friskvårdssatsningar och ett aktivt rehabiliteringsarbete. Under 2007 varierade den totala sjukfrånvaron i länsstyrelserna mellan 2,2 (Östergötland) och 5,0 (Kalmar) procent av tillgänglig arbetstid. Variationen var oförändrad jämfört med föregående år. Kvinnors sjukfrånvaro varierade mellan 2,0 (Kronoberg och Gävleborg) och 6,8 (Kalmar) procent och männens mellan 0,9 (Gävleborg) och 4,1 (Uppsala) procent.

Etnisk mångfald

Andelen anställda med utländsk bakgrund i staten har ökat de senaste åren och uppgick 2007 till 11,4 procent. Sektorn länsstyrelser, regeringskansli och stabsmyndigheter har procentuellt färre anställda med utländsk bakgrund än staten i genomsnitt och ökningstakten av andelen anställda med utländsk bakgrund är lägre i denna sektor jämfört med övriga sektorer. Nivån var i stort sett densamma 2007 som den var 2001 (8,2 procent respektive 7,9 procent).

EA-värderingar och ekonomisk situation

EA-värderingar

Ekonomistyrningsverket genomför årligen en ekonomiadministrativ värdering av hur myndigheterna följer regelverket, främst inom områdena redovisning, finansiering och betalningsflöden. EA-värderingen mäter efterlevnaden av de ekonomiadministrativa regler som gäller för statliga myndigheter.

För 2007 har 11 av 21 länsstyrelser erhållit omdömet fullt tillfredsställande, 9 länsstyrelser har fått omdömet tillfredsställande och 1 länsstyrelse, Länsstyrelsen i Gotlands län, har erhållit omdömet ej tillfredsställande.

För 2006 erhöll 18 länsstyrelser omdömet fullt tillfredsställande och resterande 3 länsstyrelser fick omdömet tillfredsställande. De senaste årens positiva trend bröts således under 2007. Försämringen är dock generell inom statsförvaltningen. Den kan främst förklaras med att frågan om rapportering om statlig pensionsrätt åter ingår vid beräkningen av koncernvärdet och att utfallet av detta är relativt dåligt.

Länsstyrelserna i Hallands, Jönköpings och Östergötlands län har sedan 1997 varje år erhållit bästa möjliga omdöme.

Kostnadsutvecklingen

Kostnaderna för verksamheten vid landets 21 länsstyrelser uppgick till 4 158 miljoner kronor 2007. Detta innebär en kostnadsökning med 1,9 procent jämfört med föregående år, vilket motsvarar 76 miljoner kronor.

Personalkostnaderna uppgick till 2 669 miljoner kronor, eller 64 procent av de totala kostnaderna. Lokalkostnaderna uppgick till 282 miljoner kronor (7 procent), medan övriga driftskostnader uppgick till 1 132 miljoner kronor (27 procent). I jämförelse med 2006 är det små skillnader i den procentuella fördelningen för de olika kostnadsslagen.

Länsstyrelserna är i huvudsak anslagsfinansierade

Anslaget 5:1 (dåvarande 32:1) *Länsstyrelserna m.m.* utgjorde 2007 den dominerande inkomstkällan med 2 345 miljoner kronor, vilket motsvarade ungefär 56 procent av länsstyrelsernas totala intäkter. Anslagets andel av den totala finansieringen varierar dock kraftigt mellan länsstyrelserna.

Intäkter av bidrag, sammanlagt 1 378 miljoner kronor, utgjorde den näst största finansieringskällan med 33 procent. De största bidragsgivarna var Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Krisberedskapsmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Räddningsverket och EU, däribland EU:s strukturfonder. Härutöver har ett tiotal anslag under 2007 finansierat länsstyrelsernas förvaltningskostnader med sammanlagt 118 miljoner kronor, vilket är en minskning med 30 miljoner kronor. Avgifter och övriga ersättningar (som får disponeras) har finansierat länsstyrelsernas verksamhet med sammanlagt 268 miljoner kronor. Detta är en ökning med 43 miljoner kronor.

Anslagssparandet

År 2007 uppgick anslagssparandet till 49,5 miljoner kronor, vilket motsvarade 2 procent av det tilldelade anslaget. Sparandet ligger därmed på ungefär samma nivå som de sex senaste åren.

8.4.3 Analys och slutsatser

Nya arbetsuppgifter har under de senaste åren ålagts länsstyrelserna, bl.a. inom miljöområdet samt när det gäller kommuners mottagande av flyktingar och deras introduktion. Resurstillskott tillsammans med effektiviseringar och omprioriteringar har möjliggjort att länsstyrelserna kunnat fullfölja sina åtaganden.

Regeringen bedömer att länsstyrelserna har bedrivit sin verksamhet på ett i huvudsak tillfredsställande sätt och med gott resultat. Det finns dock, liksom tidigare år, skillnader mellan de olika länsstyrelserna och mellan de olika sakområdena. Detta framgår bl.a. av länsstyrelsernas årsredovisningar för 2007 (dnr Fi2008/1449), miljöledningsredovisningar (dnr Fi2008/682), risk- och sårbarhetsanalyser (dnr Fi2008/1396), budgetunderlag för 2008 (dnr Fi2008/1315), Boverkets granskningar (dnr Fi2007/10148) och av länsstyrelsernas delårsrapporter för perioden januari 2008 till juni 2008 (dnr Fi2008/4615).

Länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsprojekt

Länsstyrelserna genomför flera större uppdrag i syfte att utveckla gemensamma lösningar för stödfunktioner, administrativa rutiner och externa tjänster inom e-förvaltning. Regeringen ser denna utveckling som strategisk, inte bara för den enskilda länsstyrelsen utan även för länsstyrelserna ur ett nationellt perspektiv. Det är av största vikt att alla länsstyrelser tar aktiv del i denna utveckling. Regeringen förutsätter att arbetet följer den nationella handlingsplanen för e-förvaltning (dnr Fi2008/491).

Utveckling av gemensamma stödfunktioner

Länsstyrelserna har i sin gemensamma rapportering redovisat sina utgångspunkter för en sammanhållen styrning och ledning av gemensamma stödverksamheter (dnr Fi2007/9234). Regeringen uppdrog i regleringsbrevet för 2008 åt samtliga länsstyrelser att påbörja genomförandet av den nya styrformen enligt länsstyrelsernas förslag och inom ramen för den nuvarande organisationen. En ny och gemensam IT-enhet ska driftsättas fr.o.m. 2009. Detta kräver också att länens IT-investeringar och personella resurser används utifrån denna inriktning.

En samordnad löneservice har under 2007 tagits i drift av de sex länen i Sydsverige. Sedan tidigare har länsstyrelserna i Västmanlands och Örebro län samordnat sin löneadministration. Länsstyrelserna har gemensamt beslutat att införa modellen på samtliga länsstyrelser och koncentrera all löneadministrationen till en plats i Sverige i syfte att effektivisera löneadministrationen.

Utveckling inom e-förvaltning

Vad gäller det fortsatta utvecklingsarbetet inom e-förvaltningen anser regeringen det vara av största vikt att länsstyrelserna uppträder samlat och tillhandahåller gemensamma tjänster som förenklar för medborgare, företag och andra aktörer inom den offentliga sektorn. Under 2008 lanserar och förvaltar länsstyrelserna elektroniska tjänster inom ärendeslagen Körkort, Stiftelser, Yrkestrafik och Väktare. Projektarbetet har lagt en grund och modell för hur 21 arbetssätt kan formas till en gemensam process. Det koncept som skapats bygger på principer, som i allt väsentligt överensstämmer med regeringens handlingsplan för e-förvaltning, för att på ett samlat sätt möta företag och medborgare i integrerade processer. I utvecklingen har samverkan skett med ett flertal andra myndigheter såsom Vägverket, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Bolagsverket. Plattformen är nu lagd för en utveckling av ytterligare tjänster. Länsstyrelserna presenterade i sin rapport Länsstyrelsernas utveckling av e-förvaltning i mars 2008 förslag till nya områden och ärendeslag inom vilka elektroniska tjänster bör övervägas (dnr Fi2008/2451). Regeringen förutsätter att det gemensamma arbetet med att skapa fler elektroniska tjänster fortsätter.

De elektroniska tjänsterna stöds av en nationell gemensam kundservice som är förlagd till länsstyrelsen i Örebro län. Kundtjänsten avlastar handläggare och ger snabb service till kunderna. Från såväl kostnads- som serviceutgångspunkter är detta positivt.

Enligt länsstyrelsernas regleringsbrev för 2008 ska information och tjänster utvecklas gemensamt av samtliga länsstyrelser och göras tillgängliga för medborgare, näringsliv, kommuner och andra intressenter. Detta ska ske parallellt inom flera områden: information på den gemensamma webbplatsen, elektroniska informations- och ärendetjänster samt telebaserad information och tjänster. Här inbegrips också samspelet mellan länsstyrelserna och andra myndigheter i syfte att underlätta målsättningen ”ett ärende en kontakt”. Arbetet med effektiviseringen av de inre stödprocesserna till de nya e-tjänsterna ska också fortsätta.

Samordnad ekonomiadministration

Länsstyrelserna har i enlighet med regleringsbrevet för 2007 arbetat med en gemensam redovisningsplan i ett gemensamt redovisnings-

system. Under 2008 genomförs pilotverksamhet i några län, varefter samtliga län kommer att gå över till den nya lösningen den 1 januari 2009. Den utvecklade samordningen kommer att möjliggöra en kostnadsuppföljning av länsstyrelsernas olika verksamheter och ärendegrupper samt framtagande av verksamhetsstatistik. Vidare kommer en likartad hantering av redovisningsprinciper tillämpas och den information som länsstyrelserna lämnar kommer vara jämförbar såväl mellan länsstyrelser som över tiden. En uppföljning kommer kunna ske på aggregerad nivå. Regeringen anser det viktigt att projektet genomförs som planerat.

Finansiering av utvecklingsinsatser

De medel för utvecklingsinsatsen som särskilt avdelats i de senaste årens regleringsbrev ger stöd för länsstyrelsernas gemensamma förändringsarbete. Inom ramen för länsstyrelsernas tilldelade anslag i regleringsbrevet för 2008 är sammanlagt drygt 14 miljoner kronor omdisponerade för gemensamma utvecklingsinsatser. Dessa medel administreras av Länsstyrelsen i Västra Götalands län för att underlätta administrationen och tydliggöra styrningen av utvecklingsprojekten.

Regeringen förutsätter att länsstyrelserna också i framtiden gemensamt finansierar utvecklingsarbetet som bygger på gemensamma lösningar.

8.5 Revisionens iakttagelser*Den årliga revisionen*

Riksrevisionen har i den årliga revisionen i allt väsentligt funnit att länsstyrelsernas årsredovisningar är rättvisande (dnr Fi2008/2148). Riksrevisionen har dock haft invändningar mot den årsredovisning som inlämnats för Länsstyrelsen i Gotlands län. Enligt Riksrevisionens invändning ger årsredovisningen för Länsstyrelsen i Gotlands län inte en rättvisande bild av vissa poster i resultat- och balansräkningen.

Länsstyrelsen har med anledning av detta angett att man avser att se över rutinerna för kvalitetssäkringen av de finansiella dokumenten. Åtgärder har vidtagits så att redovisningen av resultat- och balansposterna nu är korrekta. Regeringen bedömer att åtgärderna som Läns-

styrelsen i Gotlands län har redovisat är tillfredsställande (dnr Fi2008/2148).

Länsstyrelserna har tidigare svarat för en stor andel av den årliga revisionens invändningar. Att så varit fallet kan bero på att länsstyrelserna svarar för en bred, heterogen och komplex verksamhet, men också på att Riksrevisionen i dessa fall har möjlighet att granska 21 länsstyrelserns likartade verksamhet och redovisning. Vid de senaste årens granskningar har en minskning skett av antalet årsredovisningar mot vilka Riksrevisionen haft invändningar, vilket är positivt.

Effektivitetsrevisionen

Den statliga tillsynen fyller en viktig funktion för att säkerställa och följa upp att mål och uppdrag faktiskt blir genomförda. Med hänsyn till länsstyrelsernas centrala roll när det gäller tillsynsuppgifter har Riksrevisionen i ett antal granskningar särskilt fokuserat på hur länsstyrelserna hanterar denna verksamhet och bl.a. gjort följande iakttagelser.

Riksrevisionen har effektivitetsgranskat statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) (RiR 2007:1; Framställning till riksdagen 2006/07:RRS24). Riksdagen har avstyrkt Riksrevisionens framställan (bet. 2007/08:SoU1, rskr. 2007/08:86 och 87). Utskottet hänvisade till pågående arbete på området. I rapporten rekommenderar Riksrevisionen att regeringen dels initierar åtgärder för att förhindra att kommuner inte verkställer egna beslut, dels överväger att vidta åtgärder för att åstadkomma en mer likvärdig tillsyn över hela landet och i det sammanhanget precisera innebörden av Socialstyrelsens centrala tillsyn. Regeringen har föreslagit och riksdagen beslutat om åtgärder för att förhindra att kommuner inte verkställer egna beslut enligt LSS. En rapporteringsskyldighet har införts och kommuner och landsting som låter bli att genomföra åtgärder som de beslutat kan tvingas betala en sanktionsavgift (prop. 2007/08:43, bet. 2007/08:SoU8, rskr. 2007/08:134). Bestämmelserna trädde i kraft 1 juli 2008. I den delen har regeringen åtgärdat Riksrevisionens rekommendation. Utredningen om tillsynen inom socialtjänsten har vidare lämnat sitt slutbetänkande Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten (SOU 2007:82). I betänkandet finns förslag till ny organisation av tillsynen som

syftar till att göra tillsynen mer likvärdig över landet. Betänkandet har remissbehandlats och bereds nu i Regeringskansliet.

I en granskning av beredskapen för kärnkraftsolyckor (RiR 2007:4) anför Riksrevisionen att beredskapen för att ta hand om långsiktiga konsekvenser av en kärnkraftsolycka är mycket bristfällig. Granskningen visar enligt Riksrevisionen att regeringen inte har en aktuell samlad bedömning av myndigheternas förmåga att hantera konsekvenser av olyckor i svenska kärnkraftverk. I rapporten anges att regeringens mål och krav, bl.a. avseende myndigheternas deltagande i insatser och övningar, är otydliga och inte följs upp. De beredskapsövningar som ansvariga myndigheter ska genomföra brister enligt Riksrevisionen i effektivitet och samverkan. Majoriteten av övningarna har enligt Riksrevisionen inriktats på det akuta skedet under en kärnkraftsolycka, medan det långsiktiga skedet sällan har övats. Myndigheternas överföring av information mellan varandra och till allmänheten fungerar enligt Riksrevisionen inte tillräckligt bra. I granskningen anges också att Statens räddningsverks tillsyn över länsstyrelsernas beredskapsarbete är svag och att myndighetens utvärderingar av beredskapsövningarna behöver förbättras. Riksrevisionen anger att de tre berörda länsstyrelserna saknar eller enbart har utkast till saneringsplaner, trots att det finns bestämmelser som kräver planer.

Genom bildandet av två nya myndigheter, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Strålsäkerhetsmyndigheten, omorganiseras viss verksamhet under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets beredskap. Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer kommer att beaktas i det pågående arbetet.

Riksrevisionen har granskat hur staten tar sitt ansvar för säkerheten vid vattenkraftverkens dammar (RiR 2007:9). Sverige har hittills endast drabbats av ett fåtal mindre dammbrott. Om ett dammbrott inträffar vid en av landets större dammanläggningar innebär det risk för människors liv och hälsa samt skador på miljö och egendom. Ett dammbrott kan också riskera att störa elförsörjningen och därmed många viktiga samhällsfunktioner. Riksrevisionen bedömer att åtgärder har vidtagits som stärkt och förtydligt ansvaret för dammsäkerheten, åtgärder som ytterst syftar till att öka säkerheten vid vattenkraftdammarna. Riksrevisionens anser dock att det trots dessa åtgärder förekommer

problem och brister i arbetet med dammsäkerhet. Mot bakgrund av dessa brister lämnar Riksrevisionen rekommendationer till regeringen, Svenska kraftnät och länsstyrelserna. Regeringen har med anledning av Riksrevisionens rekommendation beslutat att ge affärsverket Svenska kraftverk i uppdrag att utreda de statliga insatserna för dammsäkerhet i enlighet med Riksrevisionens förslag. Det ärende som föranletts av Riksrevisionens granskningsrapport får därmed anses slutbehandlat.

I rapporten Pandemier – hantering av hot mot människors hälsa (RiR 2008:1) anges bl.a. att länsstyrelserna om en pandemisk influensa utbryter ska vara en sammanhållande funktion mellan aktörer i länet (myndigheter, kommuner, landsting, näringsliv och andra aktörer) och regeringen. Riksrevisionen bedömer att den nationella samordningen är svag inom flera områden som länsstyrelserna ansvarar för. Det finns enligt Riksrevisionen risk för att länsstyrelserna inte analyserar kriser på samma sätt och att de lämnar olika information till allmänheten. Ett problem enligt Riksrevisionen är att det inte finns något samlat nationellt system för krisinformation och lägesrapportering som alla berörda aktörer använder. Vidare bedömer Riksrevisionen att de länsstyrelser som ingått i granskningen har en bristfällig förmåga att hantera en pandemi.

Regeringen anser att arbetet för att stärka beredskapen behöver fortsätta och har tagit flera initiativ till detta, bl.a. har särskilda medel tilldelats Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet för beredskapsåtgärder. Vidare har regeringen gett Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla den nationella handlingsplanen och gett samtliga länsstyrelser i uppdrag att identifiera vilka verksamheter som är särskilt viktiga för samhället vid en influensapandemi.

I Riksrevisionens granskningsrapport Statens insatser för att bevara de kyrkliga kulturminnena (RiR 2008:2) anges att länsstyrelsernas brist på egeninitierad tillsyn medför att eftersatta antikvariska behov riskerar att inte uppmärksammas. Frågan bereds inom Regeringskansliet.

8.6 Politikens inriktning

En bättre samordnad länsförvaltning

När det gäller länsstyrelserna grundar sig området på en förvaltningspolitisk idé om samordning av olika sektorsintressen, principen om den samordnade länsförvaltningen (prop. 2001/02:7, bet. 2001/02:KU7, rskr 2001/02:138).

Denna princip ligger fast och innebär när det gäller den regionala nivån bl.a. att regional statlig verksamhet ska inordnas i länsstyrelserna i de fall då det är lämpligt. I länsstyrelsernas roll ingår att agera utifrån ett statligt helhetsperspektiv och därigenom bidra till att regeringens politik får genomslag på regional nivå. Länsstyrelsernas roll är att vara statens regionala företrädare och samordna de statliga intressena i de frågor som statsmakterna lagt på länsstyrelserna, bl.a. genom att tillämpa ett tvärsektoriellt arbetssätt i verksamheten. Länsstyrelserna ska också vara statens primära kontaktlänk gentemot kommunerna och där företräda statens samlade intressen.

Även för många av de offentliga åtaganden som utförs av kommuner eller andra aktörer har länsstyrelserna uppgifter avseende samordning, tillsyn, uppföljning och utvärdering. Länsstyrelserna har också ett flertal allmänna förvaltningsuppgifter.

Det är regeringens uppfattning att länsstyrelserna erbjuder en unik möjlighet till statlig samverkan och samordning på regional nivå, men att den bör utnyttjas bättre än vad som görs i dag.

Förbättrad styrning och uppföljning

Ett intensifierat arbete krävs i syfte att förbättra styrningen och uppföljningen av länsstyrelsernas verksamhet. En viktig del i detta arbetet är att öka möjligheterna till jämförelser mellan länsstyrelserna.

Regeringen gav i oktober 2007 Statskontoret i uppdrag att, i samråd med Verket för förvaltningsutveckling och Ekonomistyrningsverket, utveckla förslag till externa myndighetsanalyser (dnr Fi2007/8016). I uppdraget ingår att försöksvis genomföra en eller ett par myndighetsanalyser utifrån föreslagen metod och föreslaget arbetssätt. Länsstyrelsen i Gävleborgs län är en av de myndigheter som kommer att vara föremål för analys. Den slutliga metoden för myndighetsanalyser ska sedan kunna användas på samtliga länsstyrelser. Detta ökar

möjligheten att göra relevanta jämförelser mellan länsstyrelserna. Statskontoret ska slutredovisa uppdraget till regeringen senast den 15 december 2008.

Även genomförandet av en samordnad ekonomiadministration med en gemensam redovisningsplan (se avsnitt 8.4.3) är viktigt i syfte att skapa enhetlighet i den ekonomiska statistiken och möjliggöra en ekonomisk uppföljning som är jämförbar mellan länsstyrelserna.

Sedan våren 2006 pågår även ett samarbete mellan Regeringskansliet och länsstyrelserna i syfte att utveckla regleringsbrevet för länsstyrelserna. Arbetet är inriktat på att dels minska redovisningsbördan för länsstyrelserna, dels uppnå en bättre styrning och att utveckla en redovisningsstruktur som uppfyller såväl regeringens som länsstyrelsernas behov.

Regeringen beslutade därför den 6 mars 2008 att ge Länsstyrelsen i Blekinge län i uppdrag att analysera om regeringens nuvarande styrning av länsstyrelserna fullt ut främjar en effektiv verksamhet vid länsstyrelserna (dnr Fi2008/1856). Vid behov ska förändringar av styrningen som främjar effektiviteten i verksamheten föreslås. Uppdraget redovisades till regeringen den 15 augusti 2008. Förslagen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

En gemensam organisatorisk lösning av vissa stödfunktioner

Regeringen uppdrog i regleringsbrevet för 2008 åt samtliga länsstyrelser att påbörja genomförandet av en gemensam organisatorisk lösning för länsstyrelserna vad gäller IT och löneadministration (se avsnitt 8.4.3). En ny gemensam IT-enhet ska driftsättas fr.o.m. 2009 med placering vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Länsstyrelsen i Kronobergs län kommer fr.o.m. 2009 att hantera löneadministrationen för samtliga länsstyrelser.

Uppdrag om ärendehandläggning

Länsstyrelserna redovisar, som beskrivits i avsnitt 8.4.2, positiva erfarenheter av målstyrning av handläggningstider, även såvitt avser kvalitet och utveckling av processer. Regeringen delar bedömningen att det ur effektivitetssynpunkt är viktigt att målstyrning av handläggningstider införs generellt. Hur målstyrningen ska utformas avser regeringen återkomma till i regleringsbrevet för 2009.

Uppföljning av länsstyrelsernas tillsynsverksamhet

De regler som riksdagen och regeringen har beslutat ska få genomslag i samhället. På många områden spelar tillsynen en viktig roll för att garantera detta. Regeringen vill få till stånd en effektivare och tydligare tillsyn inom olika verksamhetsområden. Länsstyrelserna har här en viktig roll. Regeringen avser att följa upp länsstyrelsernas tillsynsarbete. Detta är angeläget inte minst mot bakgrund av kritiken bl.a. från Riksrevisionen och de signaler som kommit om att den egeninitierade tillsynen blivit nedprioriterad.

Regeringen har i april 2008 givit Länsstyrelsen i Östergötlands län i uppdrag att följa upp och inom ramen för befintlig lagstiftning föreslå förbättringar av länsstyrelsernas tillsynsverksamhet (dnr Fi2008/3093). Syftet med uppdraget är att åstadkomma en effektivare och tydligare tillsyn inom olika verksamhetsområden. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 december 2008.

Fortsatt utveckling inom e-förvaltning

Vad gäller det fortsatta utvecklingsarbetet inom e-förvaltningen anser regeringen det vara av största vikt att länsstyrelserna fortsätter att uppträda samlat och tillhandahålla gemensamma tjänster som förenklar för medborgare, företag och andra aktörer inom den offentliga sektorn (se avsnitt 8.4.3). Regeringen förutsätter att utvecklingen följer den nationella handlingsplanen för e-förvaltning (dnr Fi2008/491).

Kompetensförsörjning

När det gäller kompetensförsörjning är det av vikt att länsstyrelserna fortsätter att arbeta för en jämn könsfördelning bland personalen i ledande ställning och en ökad andel anställda med utländsk bakgrund. I samband med det ökande antalet pensionsavgångar under kommande år är det vidare viktigt att länsstyrelserna fortsätter arbeta för att säkerställa en hög kompetensnivå bland de anställda (se avsnitt 8.4.2).

Sjukfrånvaro

9 av 21 länsstyrelser redovisar, som beskrivits i avsnitt 8.4.2, inte någon sjunkande sjukfrånvaro. Regeringen anser att det är av största vikt att sjukfrånvaron minskar på samtliga länsstyrelser. Regeringen avser att återkomma i frågan i samband med regleringsbrevet för 2009.

Permanentning av försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning

Landstingen i Skåne och Västra Götalands län har inkommit till regeringen med en hemställan om att försöksverksamheten med ändrad regional ansvarsfördelning i de båda landstingen ska permanentas senast fr.o.m. 2011 (dnr Fi2008/3445). Hemställan gäller samtliga de uppgifter som anges i försökslagstiftningen samt även de uppgifter som regeringen vid en senare tidpunkt har överfört till de båda landstingen. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett förslag om att försöksverksamheten med ändrad regional ansvarsfördelning i Skåne och Västra Götalands län ska permanentas fr.o.m. den 1 januari 2011. I den del av försöksverksamheten som avser statsbidrag till regionala kulturinstitutioner anser regeringen att det finns skäl att även avvakta den pågående Kulturutredningens (dir. 2007:99) slutsatser innan ett ställningstagande görs i frågan.

8.7 Budgetförslag

8.7.1 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tabell 8.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2007	2 363 224	51 106	
2008	Anslag	2 370 668 ^{1,2}	2 380 570
2009	Förslag	2 550 900	
2010	Beräknat	2 625 622 ³	
2011	Beräknat	2 655 446 ⁴	

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Från och med 2008 ingår anslaget 32:02 Kommunala samverkansorgan m.m. i anslaget 5:1 Länsstyrelserna m.m.

³ Motsvarar 2 550 900 tkr i 2009 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 530 900 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för de 21 länsstyrelsernas förvaltningskostnader samt ersättningar till kommunala samverkansorgan och landstingen i Skåne och Västra Götalands län för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna.

Vidare används anslaget för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser, till exempel inom IT-området samt visst europeiskt samarbete.

Anslaget beräknas finansiera cirka två tredjedelar av länsstyrelsernas förvaltnings-

kostnader. Resterande del finansieras av avgifter och bidrag.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.8 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2007	1 400 302	-	-	-21 900
Prognos 2008	860 900	87 200	87 500	-300
Budget 2009	400 800	85 400	85 500	-100

Källa: Länsstyrelsernas budgetunderlag 2009-2011

Minskningarna 2008 och 2009 vad gäller intäkter till inkomsttitel beror på att länsstyrelsen i den nya organisationen för strukturperioden 2007-2013 inte längre är förvaltande och attesterande myndighet. De budgeterade intäkterna avser till stor del den tidigare programperioden.

De avgifter som får disponeras utgörs bl.a. av avgifter för körkortsadministration, avgifter inom djur- och lantbruksområdet, tillsyn av pantbanker, avgifter för alkoholås, prövning om ansökan om handledarskap enligt 4 kap. 8 § körkortsförordningen (1998:980) och viss uppdragsverksamhet.

Tabell 8.9 Inkomsttitlar 2007

Tusental kronor

Inkomsttitel	Rubricering	Belopp
6312	Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2000-06	900 284
6412	Bidrag från EG:s socialfond perioden 2000-06	253 845
2537	Miljöskyddsavgift	97 505
6122	EG-finansierade struktur- och regionalstöd, 00-06	62 954
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	29 011
2539	Täktavgift	16 589
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	18 836
	Övriga inkomster mot inkomsttitel	21 278
Summa		1 400 302

Källa: Länsstyrelsernas budgetunderlag 2009-2011

Sammanlagt redovisades under 2007 inkomster på tjugosex inkomsttitlar. I tabell 8.9 redovisas de volymmässigt största inkomsttitlarna.

Tabell 8.10 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2007 (varav tjänsteexport)	-	-	4 300
Prognos 2008 (varav tjänsteexport)	69 500	71 000	-1 500
Budget 2009 (varav tjänsteexport)	72 300	73 500	-1 200

Källa: Länsstyrelsernas budgetunderlag 2009-2011

Inom uppdragsverksamheten svarar Länsstyrelsen i Gotlands län, genom de uppgifter som denna länsstyrelse fullgör åt Skogsstyrelsen, för drygt hälften av dess volym (se tabell 8.10).

Regeringens överväganden

Tillsyn av familjehem och hem för vård eller boende för barn och unga

I 2006 års ekonomiska vårproposition angavs att länsstyrelserna skulle förstärka tillsynen av familjehem och hem för vård eller boende för barn och unga. För detta ändamål tillfördes för 2007 och 2008 anslaget 10 miljoner kronor per år. Regeringen föreslår under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 6:2 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.*, en fortsatt förstärkning av tillsynen över den sociala barn- och ungdomsvården med 10 miljoner kronor. Förstärkningen upphör därmed på anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* fr.o.m. 2009.

Djurskyddskontroll m.m.

Ett överförande av djurskyddskontrollen samt kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen från kommunerna till länsstyrelserna sker fr.o.m. den 1 januari 2009. För detta ändamål ökas anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* med 118 miljoner kronor fr.o.m. 2009. En uppföljning av länsstyrelsernas kostnader ska ske.

Penningtvätt

Regeringen avser att presentera lagförslag för genomförandet av det tredje penningtvättsdirektivet under hösten 2008. Bland annat är avsikten att länsstyrelserna i Stockholms, Skåne och Västra Götalands län ska få nya tillsynsuppgifter i samband med att reformen genomförs. För dessa uppgifter ökas anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* med 1,8 miljoner kronor

fr.o.m. 2009. Med hänsyn till svårigheten att initialt beräkna omfattningen av de nya tillsynsuppgifterna ämnar regeringen noga följa kostnadsutvecklingen.

Kontroll av jordbruksstöd

Jordbruksverket beslutar om kontrollfrekvenser för gårdsstöd och landsbygdsstöd baserat på arbetsdokument från EU kommissionen. Med utgångspunkt i kommissionens arbetsdokument bedöms kontrollfrekvenserna att uppgå till liknande omfattning 2009 som 2008. För detta ändamål ökas anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* med 20 miljoner kronor fr.o.m. 2009.

Den nya organisationen för strukturfondsadministrationen 2007–2013

I den nya organisationen för strukturfondsperioden 2007–2013 har Nutek givits uppgiften att vara förvaltande och attesterande myndighet för målet Regional konkurrenskraft och sysselsättning avseende Europeiska regionala utvecklingsfonden. Under perioden 2007 till 2009 överförs resurser stegvis från länsstyrelser, samverkansorgan och självstyrelseorgan till Nutek samt till det nya Tillväxtverket. Förvaltnings- och utbetalningsuppgifter för programperioden 2000–2006 ligger kvar på de nuvarande organisationerna. Anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* minskas med 15,3 miljoner kronor.

Vidare överförs ansvaret för uppgiften att vara förvaltande och attesterande myndighet för det territoriella strukturfondsprogrammet Öresund/Kattegatt/Skagerack från länsstyrelserna till Nutek samt det nya Tillväxtverket. Anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* minskas med 2,9 miljoner kronor vilka i stället beräknas under utgiftsområde 24 Näringsliv, anslag 1:25 *Tillväxtverket*. Ansvaret och resurser för att genomföra så kallade urvalskontroller av projekt som hör till strukturfondsperioden 2000–2006 ligger kvar på de nuvarande myndigheterna. Ekonomistyrningsverket ansvarar för dessa kontroller avseende perioden 2007–2013. För detta ändamål minskas anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* med 1,7 miljoner kronor vilka i stället beräknas under utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning, anslag 1:8 *Ekonomistyrningsverket*.

Slutligen har under den nya programperioden Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) givits uppgiften att vara förvaltande och attesterande myndighet för målet Regional konkurrenskraft och sysselsätt-

ning avseende Europeiska socialfonden. Förvaltnings- och utbetalningsuppgifter för programperioden 2000–2006 ligger kvar på de nuvarande organisationerna. Under perioden 2007 till 2009 överförs resurser stegvis från länsstyrelserna till Svenska ESF-rådet. Under 2009 ska detta finansieras genom att anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* minskas med 2,2 miljoner kronor vilka i stället beräknas under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, anslag 1:5 *Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige.*

Förbättrad tillämpning av plan- och bygglagstiftningen

Det har från flera håll, bl.a. från Riksrevisionen och PBL-kommittén, riktats kritik mot hur staten sköter sitt ansvar enligt plan- och bygglagen (1987:10). Regeringen avser därför att lägga fram flera propositioner med förslag till ändringar i plan- och bygglagstiftningen, och det är angeläget att länsstyrelserna kan fullgöra sina uppgifter så att lagstiftningen tillämpas på avsett sätt. Det behövs ökade insatser bl.a. avseende tillsynen över tillämpningen, stöd till kommunerna och plan- och byggväsendets aktörer samt sammanställningen av planeringsunderlag för översiktsplanering. Arbetet ska leda till en förbättrad tillämpning av plan- och bygglagstiftningen. För detta ändamål ökas anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* med 30 miljoner kronor fr.o.m. 2009.

Handläggning av vindkraftsärenden

I arbetet med att öka andelen förnybar energi i energisystemet kommer vindkraften att spela en viktig roll. Det ökade intresset för utbyggnad av vindkraft har lett till en ökad belastning för bl.a. länsstyrelserna. För att förkorta handläggnings-tiderna för vindkraftsärenden ökas anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* med 20 miljoner kronor 2009 samt beräknas öka med 20 miljoner kronor även 2010.

Tillsyn av socialtjänsten samordnas med hälso- och sjukvården

Utredningen om tillsynen inom socialtjänsten (dir. 2004:12) har i sitt betänkande Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten (SOU 2007:82) lämnat förslag om att reformera tillsynen av socialtjänsten. Förslagen i betänkandet har tagits emot positivt av flertalet remissinstanser. Regeringen avser att under 2009 återkomma till riksdagen med förslag på en tillsynsreform inom det sociala området.

Grunden för reformen bör vara att tillsynen av socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska slås ihop och samordnas i Socialstyrelsen, att barnperspektivet i tillsynen ska stärkas, att tillsynen ska tydliggöras och att ambitionsnivån och effektiviteten i tillsynen ska öka. Finansiering av reformen ska bl.a. ske genom en omfördelning av medel från anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* till utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 9:1 *Socialstyrelsen.*

Transportstyrelsen

Regeringen har beslutat att fr.o.m. den 1 januari 2010 föra över länsstyrelsernas uppgifter inom körkorts- och yrkestrafikområdet till Transportstyrelsen.

Tabell 8.11 Härlledning av anslagsnivån 2009–2011, för 5:1 Länsstyrelserna m.m.

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	2 372 268	2 372 268	2 372 268
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	36 334	106 889	154 860
Beslut	158 678	163 326	145 503
Överföring till/från andra anslag	-16 380	-16 860	-17 186
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 550 900	2 625 622	2 655 446

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Tabell 8.12 Detaljerad härledningstabell*Tusental kronor*

	2009
Anvisat 2008	2 372 268
Pris- och löneomräkning	36 334
Beslut	158 678
Eliminering tillsyn HVB-hem	-10 231
Utfasning av strukturfondsadministration	-19 141
Djurskyddskontroll m.m.	118 000
Eliminering EU-revision	-1 700
Penningtvätt	1 750
Förbättrad tillämpning av PBL	30 000
Kontroll av jordbruksstöd	20 000
Handläggning vindkraftsärenden	20 000
Överföring till/från andra anslag	
Teknisk justering	-1 150
Övrigt	-15 230
Förslag/beräknat anslag	2 550 900

Regeringen föreslår att anslaget för 2009 uppgår till 2 550 900 kronor. För 2010 har anslaget beräknats till 2 625 622 kronor och för 2011 till 2 655 446 kronor.

9 Demokratipolitik

9.1 Omfattning

Demokratipolitiken omfattar Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter. Vidare ingår betalning av statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och andra berörda aktörer för biträde i samband med allmänna val.

Därutöver inryms tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek samt en satsning på mångvetenskaplig demokratiforskning. Från och med 2007 ingår särskilda medel till uppföljning och utveckling av demokratipolitiken. Till följd av ny budgetstruktur anvisas från och med 2009 anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* inom demokratipolitiken.

9.2 Utgiftsutveckling

Tabell 9.1 Utgiftsutvecklingen inom området Demokratipolitik

Miljoner kronor

	Utfall 2007	Budget 2008 ¹	Prognos 2008	Förslag 2009	Beräknat 2010	Beräknat 2011
<i>Anslag inom Demokratipolitik</i>						
Anslag 6:1 Allmänna val och demokrati	14	26	26	207	28	26
Anslag 6:2 Justitiekanslern	22	24	24	24	25	25
Anslag 6:3 Datainspektionen	33	32	32	33	34	34
Anslag 6:4 Svenska författningssamling	1	1	1	1	1	1
Anslag 6:5 Valmyndigheten	14	14	14	14	15	15
Anslag 6:6 Stöd till politiska partier	158	170	172	170	170	170
Totalt för Demokratipolitik	241	267	168	449	273	272

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

9.3 Mål

Regeringens förslag: Målet för demokratipolitiken är:

- En levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras.

Målet för det tidigare politikområdet Demokrati upphävs.

Skälen för regeringens förslag: Som regeringen aviserade i 2008 års ekonomiska vårproposition (prop. 2007/08:100, avsnitt 4.4.4) och som närmare utvecklas i denna proposition (avsnitt 10.4.1, volym 1) utgår den enhetliga verksamhetsstrukturen. Det innebär att utgiftsområden inte kommer att indelas i politikområden och i förekommande fall inte heller i verksamhetsområden.

Mot denna bakgrund bör målet för politikområdet Demokrati upphävas. Vidare föreslås att det i stället bör införas ett nytt mål mot vilka verksamheter avseende demokratipolitiken ska redovisas och följas upp.

En levande demokrati där möjligheterna till inflytande, delaktighet och deltagande förstärks innebär att makten ska utgå från människorna och att varje individ ska ha makt över de beslut som rör den egna vardagen och känna förtroende för fattade beslut som rör den enskilde individen. En förutsättning för att det ska finnas ett förtroende för de demokratiska institutionerna är att makten utövas på ett rättvist sätt. Dessutom krävs att beslut som fattas gemensamt respekterar den enskildes mänskliga rättigheter.

Förutsättningar för en levande demokrati är ett starkt civilt samhälle där den enskilde individen deltar och tillåts delta aktivt i samhällets beslut. Detta stärker den representativa demokratin som styrelseform. En levande demokrati förutsätter också en god sammanhållning där medborgarna kan enas om och acceptera fattade beslut samt ta ansvar för det gemensamma samhällets utveckling liksom jämställdhet mellan kvinnor och män. För att enskilda individer ska kunna delta aktivt och utöva inflytande krävs att den enskilde kan bestämma och fatta egna beslut. En förutsättning för att den enskilde ska kunna

bevaka sina rättigheter är att han eller hon känner till dessa.

9.4 Resultatredovisning för demokratipolitiken

9.4.1 Resultat

Under detta avsnitt redovisas resultat för de insatser som bedrivits av Valmyndigheten samt av Vetenskapsrådet för demokratiforskning. Därefter följer resultatredovisning av de medel som betalades ut till de politiska partierna inför valet 2006. Även resultat av insatser inom EU och Europarådet redovisas här.

Mål och resultat för demokrati och deltagande redovisas under avsnitt 9.5 och mål och resultat för integritet, yttrandefrihet och rättssäker förvaltning redovisas under avsnitt 9.6. Arbetet med mänskliga rättigheter följs upp under demokrati och deltagande.

Valmyndighetens verksamhet

Under 2007 har en betydande del av Valmyndighetens arbete koncentrerats på utvärdering och uppföljning av valet år 2006. Valmyndigheten har besökt ett antal kommuner och länsstyrelser och på plats kunnat ta del av det arkiverade valmaterialet. Dessa genomgångar har gett en god inblick i hur valmaterialet används i kommunerna och hur blanketter, arbetsrutiner, handledningar och utbildning för valadministrationen skulle kunna förbättras. Syftet med denna uppföljning har varit att förbättra förutsättningarna för kommande val. Bland annat kommer nya blanketter och utbildningar för valhandläggare tas fram inför valet 2009.

Valmyndigheten har även tagit fram en handledning för kommunernas och länsstyrelsernas arbete med förändringar i indelningen av valdistrikt och valkretsar. Utbildning för nya valhandläggare planeras hos länsstyrelserna.

Förberedelserna inför Europaparlamentsvalet 2009 inleddes parallellt med förberedelserna för Sametingsvalet. I stor utsträckning läggs genom förberedelserna för Europaparlamentsvalet också

grunden för genomförandet av de allmänna valen år 2010.

Demokratiforskning

I maj 2007 gjorde Vetenskapsrådet en utlysning av forskningsmedel för mångvetenskaplig demokratiforskning för perioden 2007–2010. Vetenskapsrådet ska inom ramen för detta forskningsprogram använda medel för att stödja uppbyggnaden av ett nätverk och en nationell plattform för doktorander och forskare. Hittills har nätverket sammanträffat vid två tillfällen, senast i november 2007 i form av ett forskarmöte i regi av Stockholms universitet. Vetenskapsrådet har också givit i uppdrag till en forskare att göra en sammanställning och analys av existerande demokratiforskningsnätverk.

Medel till riksdagspartierna för information inför 2006 års allmänna val

Regeringen gav 2006 i uppdrag åt Uppsala universitet att följa upp hur riksdagspartierna använt de särskilda medlen de blev tilldelade inför 2006 års allmänna val samt att utvärdera effekterna av informationen. I tidigare uppföljningar av denna typ av demokratisatsningar har resultaten varit svåra att uppfatta. I utvärderingen gjord av Uppsala universitet konstateras dock att riktade informationsinsatser och traditionella metoder för att nå ut till väljare har betydelse och kan bidra till en ökad politisk jämlikhet och till ett minskat politiskt utanförskap.

EU:s arbete kring deltagande och inflytande för medborgarna

Sverige har under året aktivt medverkat i EU:s gemensamma arbete kring deltagande och inflytande för medborgarna. Det aktuella programmet Ett Europa för medborgarna (2007–2013) syftar till att överbrygga klyftan mellan medborgarna och EU-institutionerna samt att stärka sammanhållningen mellan européer. Programmet ska bidra till att ge medborgarna möjlighet att samarbeta kring initiativ och projekt med europeisk prägel i syfte att understödja medborgerligt deltagande,

utveckla en känsla av europeisk tillhörighet, främja delaktighet i Europeiska unionen samt öka toleransen och den ömsesidiga förståelsen mellan Europas medborgare.

En organisation med särskilt uppdrag att marknadsföra och lansera programmet i Sverige kommer att utses. Sveriges kommuner och landsting har idag uppgiften att övervaka inkommande ansökningar, men ytterligare metoder behövs för att främja programmet. Hittills har ansökningar från Sverige varit väldigt få. Detta bör kunna förändras genom medvetandegörande av programmet.

Sverige har tillsammans med Finland, som är projektägare och Estland som liksom Sverige är partner i projektet, ansökt hos kommissionen om medel för ett projekt om gemensamt kunskapsutbyte för att främja medborgerligt deltagande i Europeiska unionen. Deltagande i projektet bör tillföra värdefulla erfarenheter i framförallt vårt eget arbete med medborgerligt deltagande. Om projektet blir godkänt och tilldelas medel kommer Sverige att delta i styrgruppen och planera projektet, liksom att delta i seminarium och workshops. Arbetet beräknas starta den 1 januari 2009.

EU:s arbete för grundläggande rättigheter

EU:s byrå för grundläggande rättigheter har sedan februari 2008 sitt första fleråriga ramprogram (2007–2012) och den 1 juni blir byråns direktorat bemannat. Sverige har deltagit aktivt i EU:s arbete för grundläggande rättigheter. Såväl det fleråriga ramprogrammet för byrån som EU:s nystartade program Grundläggande rättigheter och medborgarskap omfattar frågor som Sverige prioriterar, bland annat rörande homofobi och barnets rättigheter.

I december 2007 anordnade Regeringskansliet ett seminarium för frivilligorganisationer och myndigheter för att sprida information om EU:s byrå för grundläggande rättigheter och programmet Grundläggande rättigheter och medborgarskap samt om möjligheterna att söka projektmedel hos dessa.

Europarådet

Sverige deltar kontinuerligt i ett flertal forum inom Europarådet för att stärka arbetet med

demokrati och mänskliga rättigheter, bland annat kommittén för lokal och regional demokrati (CDLR) och Ad Hoc kommittén för e-demokrati (CAHDE). CDLR fungerar som styrkommitté för frågor rörande demokratiutveckling huvudsakligen på de lokala och regionala samhällsnivåerna. CAHDE ansvarar för framförallt e-frågor, som mynnar ut i bland annat rekommendationer och best practices.

Under Sveriges pågående ordförandeskap i Europarådets ministerkommitté ska Sverige arbeta för att främja Europarådets kärnområden; mänskliga rättigheter, demokrati och rättstatens principer. Som en uppföljning av 2007 års Forum för den framtida demokratin i Stockholm och Sigtuna pågår förberedelserna för en internationell konferens om det systematiska arbetet för att tillämpa de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Konferensen Rights Work! äger rum i Stockholm den 6 och 7 november 2008 och är en av huvudaktiviteterna under Sveriges ordförandeskap i Europarådets ministerkommitté. Konferensen är också en av åtgärderna i den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna.

Som en ytterligare uppföljning planerar Sverige att delta med en workshop om E-demokrati i 2008 års Forum för den framtida demokratin som äger rum i Madrid den 15-17 oktober.

9.4.2 Analys och slutsatser

Valmyndigheten

Regeringens bedömning är att Valmyndigheten har uppnått de mål för verksamheten som ställdes upp för 2007. De åtgärder som myndigheten vidtagit under 2007 bedöms vara strategiskt riktiga.

Valmyndigheten hade fram till och med 2007 ett uppdrag att ha god kunskap om det internationella valförfarandet. Valmyndigheten har även under ett antal år följt den internationella utvecklingen när det gäller elektronisk röstning. Den största utmaningen inom området är säkerheten kring lagring av de elektroniska rösterna och frågor kring valhemligheten.

Demokratiforskning

En särskild webbplats, under www.vr.se, kommer att skapas under 2008. Där kommer de projekt som ingår i Vetenskapsrådets demokratisatsningar presenteras, information om demokratinätverk samt dokumentation från konferenser att tillhandahållas.

Vetenskapsrådet är den institution som i dag på regeringens uppdrag stödjer mångvetenskaplig demokratiforskning.

9.5 Resultatredovisning för demokrati och deltagande

9.5.1 Indikatorer och tidigare mål

Målet för verksamhetsområdet Demokrati och deltagande var för år 2008 en levande demokrati där individens inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras.

I budgetpropositionen för 2008 angavs att det nya målet för verksamhetsområdet Demokrati och deltagande systematiskt skulle följas upp med hjälp av ett antal strategier:

- respekt för de mänskliga rättigheterna,
- goda möjligheter till insyn och inflytande,
- förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande,
- dialog för en förstärkt gemensam värdegrund i Sverige,
- att motverka hot mot demokratin.

I detta avsnitt redovisas en sammanfattning av insatser för demokrati och deltagande på lokal och nationell nivå. Resultatredovisningen sker utifrån de fem strategierna. Sist följer en redovisning av insatser under 2006 års demokratisatsning.

9.5.2 Resultat

Respekt för de mänskliga rättigheterna

Systematiskt arbete

Den svenska politiken för de mänskliga rättigheterna vilar på en fast grund av respekt för internationellt överenskomna konventioner och normer, såsom den europeiska konventionen om

mänskliga rättigheter, FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna samt de centrala FN-konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige anslutit sig till. Det långsiktiga målet för arbetet med mänskliga rättigheter i Sverige är att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna nationellt. Målet redovisades i regeringens skrivelse En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 (skr. 2005/06:95). Detta innebär att de mänskliga rättigheterna, såsom de uttrycks genom Sveriges internationella åtaganden, inte får kränkas. Som viktiga framgångsfaktorer i arbetet för detta mål har regeringen lyft fram ökad kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna samt förbättrad samordning av arbetet för de mänskliga rättigheterna.

Frågan om kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna är central. Under 2006 inrättade regeringen Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige med uppdrag bl.a. att, under 2006–2010 med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen, stödja statliga myndigheter, kommuner och landsting i deras arbete med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna i verksamheten.

En annan delegation med uppdrag som har kopplingar till säkerställandet av respekten för mänskliga rättigheter i Sverige är Delegationen för romska frågor som inrättades av regeringen i februari 2007. Delegationen har i uppdrag att vara nationellt pådrivande i arbetet med att förbättra romernas situation i Sverige. Syftet är att främja romernas rättigheter och bidra till att bryta romernas politiska och sociala marginalisering.

Den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna innehåller 135 åtgärder som syftar till att stärka de mänskliga rättigheterna i Sverige. I enlighet med en av åtgärderna i handlingsplanen tillsatte regeringen en ny interdepartemental arbetsgrupp för mänskliga rättigheter där samtliga departement är representerade. Arbetsgruppens huvudsakliga uppdrag är att följa upp genomförandet av de olika åtgärder som anges i handlingsplanen. Arbetsgruppen anordnade ett uppföljningsmöte den 7 februari 2008 dit det stora antal representanter för enskilda organisationer, kommuner, landsting, universitet och högskolor samt statliga myndigheter som deltog i arbetet att ta fram handlingsplanen inbjöds. Utöver representanter för regeringen och Regerings-

kansliet deltog ca 70 personer i mötet. Vid uppföljningsmötet presenterades en redogörelse för genomförandet av handlingsplanen hittills. De flesta av åtgärderna har genomförts i enlighet med planen. Några åtgärder har dock försenats och i ett par fall har regeringen bedömt att aviserade åtgärder inte ska genomföras.

På det internationella planet har bland annat Europarådet och FN på olika sätt granskat hur Sverige lever upp till de internationella MR-tagandena under perioden. Sverige fortsätter att fästa stor vikt vid denna granskning. Sex av FN:s konventionskommittéer kommer att hålla förhör med Sverige under 2008 och 2009. Rapporterna och slutsatserna från dessa granskningar offentliggörs på regeringens webbplats för de mänskliga rättigheterna. Under 2008 har Sverige även tagit emot besök av FN:s underkommission för förebyggande av tortyr. Inom regeringskansliet bereds även en proposition med förslag att Sverige ska tillträda FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, antagen av Generalförsamlingen den 13 december 2006.

Delegationen för mänskliga rättigheter

En av åtgärderna i handlingsplanen var att inrätta Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige. I sitt uppdrag med att stödja statliga myndigheter, kommuner och landsting med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna har delegationen besökt ca 80 myndigheter runt om landet.

Delegationen har även samordnat Europeiska året för lika möjligheter för alla och Europarådets kampanj Alla Olika Alla Lika, samt genomfört kommunikations- och kunskapshöjande insatser med anledning av 200-årsminnet av den transatlantiska slavhandels avskaffande. Delegationen fick i samarbete med vissa andra myndigheter dessutom EU-medel för att genomföra ett informationsprojekt om antidiskriminering i skolan. Resultaten av dessa projekt redovisas närmare i Delegationens delbetänkande Rapporter från en MR-verkstad (SOU 2008:45) som överlämnades till regeringen den 5 maj 2008. Som ett led i delegationens uppdrag att stimulera det offentliga samtalet om mänskliga rättigheter, gav delegationen en medieforskare vid Högskolan i Kalmar i uppdrag att granska hur och i vilken mån mänskliga rättigheter beskrivs i svenska medier. Resultatet har presenterats i rapporten

Svenska nyhetsmedier och mänskliga rättigheter i Sverige (SOU 2007:102).

Myndigheter, kommuner och landsting

De åtta länsstyrelser och elva andra myndigheter som i regleringsbrev för 2007 hade i uppdrag att på olika sätt arbeta med frågor om mänskliga rättigheter har återrapporterat dessa i samband med årsredovisningen för 2007. Tyngdpunkten i redovisningarna ligger på kompetensutveckling kring mänskliga rättigheter. För 2008 har samtliga länsstyrelser och nio andra myndigheter fått uppdrag relaterade till de mänskliga rättigheterna. Regeringen gav i mars 2008 Statskontoret i uppdrag att utvärdera uppdraget till vissa länsstyrelser att ta fram handlingsplaner för mänskliga rättigheter. Generellt har myndighetsstyrningen på området lett till en ökad medvetenhet om myndighetens ansvar för de mänskliga rättigheterna och i vissa fall även till att myndigheter tagit egna initiativ till nätverkande eller kunskapsinhämtning inom området.

Kommunerna och landstingen har en viktig roll och ett stort ansvar för att Sverige fullföljer sina åtaganden om mänskliga rättigheter. Under 2007 har tjänstemän från Regeringskansliet medverkat i utbildning i mänskliga rättigheter för kommunala tjänstemän och förtroendevalda och i maj 2008 arrangerade Sveriges kommuner och landsting på eget initiativ en konferens om full respekt för de mänskliga rättigheterna i kommuner och landsting. En handbok i mänskliga rättigheter på kommunal nivå, som Göteborgs universitet har tagit fram på uppdrag av regeringen, har under 2008 skickats ut till samtliga kommuner. Delegationen för mänskliga rättigheter tar för närvarande fram en fördjupad studie om hur kommunerna arbetar med de mänskliga rättigheterna, som uppföljning till den SIFO-undersökning om kunskapen om mänskliga rättigheter i kommuner, landsting och statliga myndigheter som genomfördes 2007 på uppdrag av delegationen. Delegationen för mänskliga rättigheter har även inlett ett arbete om verksamhetsanpassade utbildningsmodeller för ett urval av kommuner, landsting och statliga myndigheter.

Regeringens webbplats

Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter www.manskligarattigheter.se har anpassats för att vara tillgänglig för personer med funktionshinder och har sedan den 1 januari

2008 en uppdaterad grafisk design för att öka användbarheten. Antalet besökare har stadigt ökat. Under de första fyra månaderna 2008 var antalet besökare 240 000 jämfört med 180 000 under motsvarande period 2007.

Goda möjligheter till insyn och inflytande

I december 2007 beviljades Sveriges kommuner och landsting (SKL) 1,4 miljoner kronor för att under 2008 genomföra och sprida resultatet av ett IT-utvecklingsprojekt med fokus på dialogen med medborgarna. Det avser att ta fram metoder och goda förebilder för medborgardialog med stöd av IT. Projektet ska ske i samverkan med Regeringskansliet. Projektet ska stödja kommuner och landsting i deras arbete med att stärka den medborgerliga förankringen. Medborgarna ska ges bättre möjligheter att vara informerade, delaktiga och kunna påverka den politiska processen. Syftet är också att skapa förutsättningar för att öka medborgarnas förtroende för de förtroendevalda och den offentliga servicen genom att öka tillgängligheten och enkelheten i möjligheten att påverka. De metoder och erfarenheter som utvecklas är riktade mot medborgargrupper som normalt sett inte deltar i dialogen om samhällets utveckling.

I projektet samarbetar SKL med enskilda kommuner och landsting för att utveckla och pröva nya metoder för medborgardialoger. Till projektet knyts även en styrgrupp med representation från bl.a. SKL och Integrations- och jämställdhetsdepartementet. Styrgruppen beslutar om inriktning och genomförande av projektet och får kontinuerlig återrapportering från projektgruppen. Projektet ska slutföras i december 2009.

Regeringen gav i december 2007 i uppdrag till Ungdomsstyrelsen att kartlägga de former för ungdomsinflytande som finns lokalt, analysera framgångsfaktorer och utvecklingsmöjligheter i det lokala arbetet samt sprida goda exempel på hur kommuner och landsting kan arbeta framöver för att främja ungas inflytande. Ungdomsstyrelsen ska också stödja ett fortsatt nätverksbyggande mellan relevanta lokala aktörer som arbetar med ungas inflytande. I arbetet ska Ungdomsstyrelsen särskilt uppmärksamma goda exempel på hur inflytande kan främjas bland ungdomar i utanförskap och som i

lägre utsträckning än andra deltar i den demokratiska processen. Uppdraget ska slutföras senast den 31 december 2008.

I april 2008 gav regeringen en utredare i uppdrag att utreda möjligheterna att fatta beslut på distans. Beslutsfattande på distans skulle kunna underlätta rekryteringen av förtroendevalda inom vissa grupper av medborgare – t.ex. unga människor, småbarnsföräldrar och personer med funktionsnedsättning, och särskilt bland de människor som är bosatta i glesbygd. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2008.

Statistiska centralbyrån (SCB) har under 2008 fortsatt att uppdatera demokratidatabasen med nya uppgifter som rör bl.a. de förtroendevalda samt arbetet med att utveckla formerna för inflytande på lokal nivå.

Förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande

Sveriges kommuner och landsting har under vintern 2007–2008 inom ramen för det s.k. Brytpunktsprojektet bjudit in till diskussioner bland sina medlemmar om hur den lokala och regionala demokratin kan förnyas. En sida av denna diskussion handlar om möjligheten till ansvarsutkrävande. Bland kommuner och landsting finns ett intresse av större frihet att utforma de egna demokratiska institutionerna för att kunna välja lösningar som gör det tydligare för väljarna vilka de på valdagen lämnar över makten till och vilka de utkräver ansvar av.

Dialog för en förstärkt gemensam värdegrund

Dialogen för en förstärkt gemensam värdegrund utgår från frågor om demokrati och mänskliga rättigheter. Syftet är att invånarna i Sverige ska bilda sig en tydligare uppfattning om och relation till värdegrundsfrågor utgående från demokrati och mänskliga rättigheter. Dialogen för en förstärkt gemensam värdegrund förväntas även bidra till ett större intresse för och bättre kunskap om demokrati och mänskliga rättigheter. Dialogen är också ett verktyg som kan omfatta alla och bidra till ökad förståelse för varför den egna åsikten inte får leda till handlingar som inkräktar på andras rätt att välja själv.

På Folk och Försvars rikskonferens i Sälen i januari 2008 presenterades regeringens satsning på dialog för en förstärkt gemensam värdegrund i Sverige. Under 2008 har regeringen haft samråd med organisationer och myndigheter om arbete med dialog som metod och hur dialogen ska kunna nå dem som annars inte deltar i debatten. Vidare har ett rådgivande idérum skapats för gemensam reflektion kring värdegrundsfrågor.

I slutet av 2007 fick Ungdomsstyrelsen i uppdrag att undersöka svenska folkets kunskap om och attityder till demokrati och mänskliga rättigheter. I denna undersökning framkom bland annat att principen om folkets suveränitet för betydande delar av det svenska folket inte är någon självklarhet. Vidare tycker 18 procent av befolkningen att ett politiskt system med en stark ledare som inte behöver bekymra sig om riksdag och politiska val låter mycket eller ganska bra. Likaså har undersökningsföretaget Synovate genomfört en undersökning bland 3 000 svenskar där dessa har ställts inför olika dilemman kring demokrati och mänskliga rättigheter. Här framkom bland annat att 96 procent av befolkningen tycker att det är viktigt eller till och med mycket viktigt med dialog, att människor från olika miljöer i Sverige möts och samtalar med varandra. Samtidigt visar samma undersökning att 43 procent av befolkningen mycket sällan pratar med människor med andra åsikter om viktiga frågor. Båda dessa undersökningar har presenterats i varsin rapport som utgör underlag till hur regeringen ska gå vidare i arbetet med dialog för en förstärkt gemensam värdegrund i Sverige.

Motverka hot mot demokratin

Regeringen har uppdragit åt Försvarshögskolan att göra en kunskapsöversikt om förebyggande insatser mot våldsamt extremism och radikaliserings. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2008 och är ett led i arbetet med att analysera utvecklingen när det gäller antidemokratiska krafter i samhället och för att inhämta kunskap om åtgärder för att motverka hot mot demokratin. Kunskapsöversikten ska innehålla en sammanställning av den kunskap på området som finns såväl i Sverige som internationellt. I kunskapsöversikten ingår också att göra fallstudier som beskriver faktiska händelser i Sverige och andra länder samt vad

som kan anses utgöra hotbilder idag. I uppdraget ingår att beakta utanförskapet som faktor för framväxten av grupper med extrema åsikter, bl.a. rasistiska och fundamentalistiska rörelser som ifrågasätter samhällets grundläggande värderingar.

Inom ramen för uppdraget har Försvarshögskolan också hållit ett antal temainriktade seminarier i bl.a. Malmö.

Som ett led i behandlingen av betänkandet Jakten på makten (SOU 2006:46) har regeringen bjudit in dels berörda myndigheter, dels de riksdagspolitiska partierna till överläggningar om tillvägagångssätt för att gå vidare med de förslag som lyfts fram i betänkandet, t.ex. upprättandet av handlingsplaner och utseende av särskilda kontaktpersoner.

2006 års demokratisatsning

Under 2006 påbörjade regeringen en demokratisatsning som har löpt under åren 2006 och 2007. Satsningen har avsett insatser för att stärka demokratin, vissa insatser för att främja mänskliga rättigheter samt vissa insatser för att stärka romernas inflytande i samhället. Syftet har bl.a. varit att främja ett högt valdeltagande.

Under våren 2008 inkom Sveriges kommuner och landsting med en skrift som sammanfattar de medborgardialoger som genomfördes inom ramen för regeringens satsning under 2006 och 2007 bland kommunmedlemmar som upplever ett utanförskap. Satsningen genomförs inom ramen för de deltagande kommunernas långsiktiga ambition att integrera medborgarinflytande mellan valen som ett permanent inslag i kommunens beslutsprocesser.

Två rådslag har också, i december 2006 respektive i maj 2007, genomförts i Vara kommun med medel från 2006 års demokratisatsning. Dessa rådslag beskrivs i rapporten om medborgardialoger från Sveriges kommuner och landsting. De ungdomar som deltog var positiva till genomförandet som var IT-baserat. Dock var uppfattningen att ungdomarna har liten insyn i kommunens verksamhet och hur de kan påverka kommunens arbete.

I Ungdomsstyrelsens utvärdering av projektet Skolval 2006 dras den övergripande slutsatsen att satsningen har varit mycket lyckad ur flera perspektiv. Över hälften av Sveriges gymnasie- och högstadiel elever deltog i projektet, och

antalet elever som röstade ökade i jämförelse med 2002 års skolval med 62 procent. Vidare noterar utvärderingen positiva effekter på elevernas intresse för politik och samhällsfrågor efter skolvalet.

9.5.3 Analys och slutsatser

Mänskliga rättigheter

Halvtidsutvärderingen i februari 2008 av den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna visade att det stora flertalet åtgärder genomförs enligt tidsplanen. Dessutom har delegationen för mänskliga rättigheter bidragit till ökad kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna och den interdepartementala arbetsgruppen inom Regeringskansliet har bidragit till att förbättra samordningen av arbetet. En indikation på ökad kunskap om och intresse för frågor om de mänskliga rättigheterna ute i samhället är även att Sveriges kommuner och landsting och vissa myndigheter tagit egna initiativ angående respekten för de mänskliga rättigheterna. Ett annat tecken på att intresset för de mänskliga rättigheterna ökar är den stadigt ökande besöksfrekvensen på regeringens webbplats om mänskliga rättigheter.

Demokrati och deltagande

Sedan de nya målen infördes har verksamheten framförallt inriktats på dialog för en förstärkt gemensam värdegrund, hot mot demokratin och insyn och inflytande.

I en levande demokrati finns utrymme för många typer av delaktighetsformer. Det är när formerna för att visa sitt misstycke övergår i handlingar som strider mot de demokratiska grundvalarna som detta utgör ett hot mot demokratin. Demokratipolitikens mål innebär att öka möjligheterna till insyn och inflytande och genom ett värdegrundsprojekt få medborgarna att känna sammanhållning och därmed minska grogrunden för utanförskap.

Arbetet med det nya målet och de nya strategierna har initialt fokuserats på kunskapsinhämtning. Det underlag som inkommit i insamlingsfasen har givit goda resultat och gett upphov till att många aktiviteter

och pilotprojekt nu initieras. Bland interna och externa samarbetspartners märks ett intresse för de frågor som prioriteras.

9.6 Resultatredovisning för integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning

9.6.1 Indikatorer och tidigare mål

Målet för integritet, yttrandefrihet och rättssäker förvaltning var för 2007 att värna integriteten, yttrandefriheten samt rättssäkerheten i den offentliga verksamheten.

De myndigheter som bidrar till måluppfyllelsen för verksamhetsområdet Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning är Justitiekanslern och Datainspektionen. Justitiekanslerns del av målet är att värna integriteten, yttrandefriheten samt rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. Datainspektionen ska bidra till målet genom att värna integriteten vid behandling av personuppgifter. Regeringens övergripande bedömning är att målet för 2007 i huvudsak har uppfyllts. Justitiekanslern och Datainspektionen har i allt väsentligt bedrivit sina respektive verksamheter på ett effektivt sätt och med god kvalitet.

9.6.2 Resultat

Justitiekanslerns verksamhet

Justitiekanslern har under 2007 bedrivit tillsyn över den offentliga verksamheten genom klagomålshantering, egeninitierad granskning, genomgång av myndigheternas ärendeförteckningar och viss inspektionsverksamhet. Verksamheterna vid den länsrätt och de myndigheter som inspekterades bedömdes i allt väsentligt fungera väl.

Arbetet med att värna tryck- och yttrandefriheten har fortgått under året. Liksom tidigare år har även under 2007 en stor del av anmälningarna avsett publiceringar som har fallit utanför det grundlagsskyddade området. Många ärenden rör exempelvis publiceringar på Internet där webbplatsen inte omfattats av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen. Detta innebär att ärendena ska

hanteras av allmän åklagare och inte av Justitiekanslern. I de fall där Justitiekanslern har vidtagit någon form av åtgärd har det oftast rört sig om anmälningar om ifrågasatt hets mot folkgrupp.

Under 2007 kom drygt 2 490 skadestandsärenden in till myndigheten jämfört med drygt 2 110 ärenden 2006. Drygt hälften av ärendena avsåg frihetsinskränkningar.

Justitiekanslerns verksamhet i domstol bedrivs nästan uteslutande av myndighetens egen personal. Advokater anlitas i begränsad utsträckning.

Inom området integritet har Justitiekanslern under 2007 bl.a. arbetat med att föra talan i domstol i syfte att få fram ytterligare prejudikat. Målen avser allmän kameraövervakning.

Under 2007 inkom 2 200 ärenden om rätts hjälp till myndigheten. Överklagande av beslut har skett i 66 ärenden och av de ärenden som avgjorts av domstolar under året har Justitiekanslern helt eller delvis vunnit bifall i 69 procent av fallen.

Totalt sett har antalet inkomna ärenden hos Justitiekanslern ökat från cirka 8 400 2006 till drygt 8 700 ärenden 2007. Antalet avgjorda ärenden ökade från drygt 8 190 ärenden 2006 till cirka 8 420 ärenden 2007. Antal ärenden i balans ökade från ca 1 440 till cirka 1 740. Bland de oavgjorda ärendena ingår – förutom vissa ärenden som förts till rättegång – fem ärenden som är äldre än två år och som avser klagomål eller anspråk från enskilda.

För att höja kvaliteten och öka effektiviteten i verksamheten genomförde Justitiekanslern under 2007 en förändring av sin inre organisation. Grundtankarna bakom förändringsarbetet var att ökad specialisering och renodling ska leda till en bättre verksamhet både när det gäller kvalitet och effektivitet.

Datainspektionens verksamhet

Datainspektionen har under året arbetat för att säkra individens rätt till integritet genom sin tillsyn över behandlingen av personuppgifter och tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Tillsyn över behandlingen av personuppgifter

Datainspektionen har under 2007 riktat in verksamheten mot känsliga områden, nya företeelser samt områden där risken för integritetskränkning är särskilt stor. Från dessa utgångspunkter fokuserade myndigheten exempelvis på övervakning i arbetslivet, e-förvaltning, hälso- och sjukvård, kameraövervakning och kollektivtrafik.

Under 2007 har cirka 90 procent av informationsverksamheten rört personuppgiftslagen. Informationen har huvudsakligen koncentrerats på mediekontakter, allmänna förfrågningar och samverkan, men också som information till och utbildning av personuppgiftsombuden. Datainspektionens webbplats, telefon- och mailservice används för att besvara frågor. Antalet besök på webbplatsen fortsatte att öka under året.

Datainspektionen bedriver tillsynsverksamhet bl.a. i form av inspektioner. Under 2007 påbörjades totalt 167 fältinspektioner, skrivbordsinspektioner och enkätinspektioner. 184 inspektionsärenden avslutades.

Antalet klagomål till Datainspektionen minskade från drygt 300 år 2006 till cirka 230 2007. De flesta klagomålen avser personuppgiftsbehandling inom kund- och medlemsförhållanden, inom myndigheter och inom arbetslivet.

Datainspektionen har under året deltagit i internationellt samarbete i frågor om skydd för personuppgifter och personlig integritet samt i EU:s gemensamma tillsyn på dataskyddsområdet.

Under året har myndigheten fortsatt sin utbildningsverksamhet för personuppgiftsombud. Enligt Datainspektionens utvärderingar är deltagarna mycket nöjda med utbildningarna.

I arbetet med att bidra till utvecklingen av en effektiv och rättssäker elektronisk förvaltning fortsatte Datainspektionen 2007 att särskilt uppmärksamma kommunerna. Myndigheten slutförde arbetet med att ta fram en vägledning rörande e-förvaltning inom kommunerna. Syftet med vägledningen är att uppmärksamma integritetsaspekter inom e-förvaltningen och att utgöra ett stöd i kommunernas utvecklingsarbete. Datainspektionen har också påbörjat arbete med att ta fram en vägledning för statliga myndigheter och som en del i det arbetet haft samråd med länsstyrelserna. Samverkan har

också skett med Verket för förvaltningsutveckling.

Tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet

Datainspektionens tillsyn enligt kreditupplysningslagen präglades även 2007 av de nya tjänster som erbjuder kreditupplysningar via Internet och SMS. Dessa tjänster bedrivs under åberopande av grundlagsskydd vilket innebär att kreditupplysningslagens bestämmelser om legitimt behov och kreditupplysningskopia inte behöver tillämpas när företagen lämnar ut kreditupplysningar. En översyn av förhållandet mellan kreditupplysningslagen och yttrandefrihetsgrundlagen i fråga om den beskrivna problematiken bedrivs för närvarande i Justitiedepartementet och har bland annat resulterat i ett antal förslag på lagförändringar (Ds 2008:34).

Under 2007 rörde cirka 10 procent av Datainspektionens informationsverksamhet kreditupplysningslagen och inkassolagen och under året har bl.a. särskilda utbildningar anordnats.

Datainspektionen har under 2007 inlett 18 tillsynsärenden enligt kreditupplysningslagen, varav tre inspektioner. Under året har 16 tillsynsärenden avslutats.

Under året påbörjade Datainspektionen 100 tillsynsärenden, varav 20 inspektioner, på inkassoområdet. Under året avslutades 104 tillsynsärenden. Tillsynen på inkassoområdet har förutom rutintillsyn av nya tillståndshavare liksom tidigare år gällt brister vad gäller bedömningar av om preskriptionsavbrott skett eller inte, att grunden för fordran angivits på ett bristfälligt sätt, bristande kommunikation mellan inkassoombud och borgenär, till exempel att information om invändningar och betalningar som gäldenären lämnat till borgenären inte har framförts till inkassoombudet.

9.6.3 Analys och slutsatser

Justitiekanslern

Under 2007 har Justitiekanslern i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Myndigheten har även upprätthållit en fortsatt hög kvalitet i verksamheten.

Målet att minska antalet ärenden i balans har inte uppfyllts. Ett ökat inflöde av ärenden har lett till att ärendebalansen vid utgången av 2007 ökat. Justitiekanslern har avgjort fler ärenden under 2007 än tidigare.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att Justitiekanslern redovisat ett i stort sett gott verksamhetsresultat 2007.

Datainspektionen

Under 2007 har Datainspektionen i allt väsentligt uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. När det gäller tillsyn över behandlingen av personuppgifter bedöms målet för 2007 ha uppnåtts. Myndighetens åtgärder har i allt väsentligt varit ändamålsenliga.

Målet för kreditupplysningsverksamheten har inte kunnat uppfyllas. Som framgått av det föregående är detta dock hänförligt till förhållanden som myndigheten inte råder över. Beträffande inkassoverksamheten har verksamhetsmålet uppfyllts.

Sammantaget bedömer regeringen att Datainspektionen under 2007 uppnått ett i stort sett gott verksamhetsresultat.

9.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i 2007 års revisionsberättelse avseende Valmyndigheten, Justitiekanslern och Datainspektionen.

9.8 Politikens inriktning

9.8.1 Demokratipolitik

Det övergripande målet för demokratipolitiken uppfylls framförallt genom de insatser som görs inom ramen för områdena demokrati och deltagande, mänskliga rättigheter samt integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning.

För att uppnå en levande demokrati, där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras, krävs att det finns starka och väl fungerande demokratiska institutioner. Det krävs även att

den offentliga makten ska utövas med respekt för de mänskliga rättigheterna samt att alla människor har goda möjligheter till insyn, inflytande och ansvarsutkrävande.

Regeringen kommer att verka för en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt för olikheter inom de gränser som följer av samhällets grundläggande demokratiska värderingar och som alla oavsett bakgrund ska vara delaktiga i och medansvariga för.

Valmyndigheten och Vetenskapsrådet bidrar med sin verksamhet till de mål som är uppsatta för demokratipolitiken.

9.8.2 Demokrati och deltagande

Det nya målet för demokrati och deltagande är att stärka individens närhet till de politiska besluten genom förbättrade möjligheter till aktivt deltagande och ansvarsutkrävande samt att skapa en god social sammanhållning där individens rätt till självbestämmande inte inskränks av andra individer.

Sverige och världen har förändrats. Utvecklingen har bland annat inneburit att ett alltmer individualistiskt förhållningssätt utvecklats. De förändringar som skett är i grunden mycket positiva bl.a. med globalisering och accelererande teknikutveckling som två starkt bidragande komponenter. Den kulturella och religiösa mångfalden innebär nya utmaningar men även många nya möjligheter.

Under det senaste decenniet har utanförskapet ökat i Sverige. För en del människor har detta inneburit obefintliga möjligheter att delta i den demokratiska processen och utöva inflytande över sin egen livssituation.

Sammantaget innebär detta att demokratipolitiken bör verka för att möta dessa förändringar i samhället. Människor måste ges redskap att påverka såväl sin vardag som samhället i stort. Det är nödvändigt med sammanhållna och gemensamma insatser som kan vidga den demokratiska närvaron och det aktiva deltagandet, öka det medborgerliga inflytandet och göra vår demokrati mer levande för var och en.

Mot bakgrund av de förändringar som skett och det samhälle vi befinner oss i, anges ett nytt mål för demokrati och deltagande. Målet omdefinieras och preciseras i enlighet med de

strategier och mål som angavs i budgetpropositionen för 2008. Regeringen har för avsikt att även under 2009 arbeta med dessa strategier. Nedan följer en utförligare beskrivning av vilken inriktning som gäller för varje strategi.

Goda möjligheter till insyn och inflytande

Vårt representativa politiska system rymmer en medborgardialog där invånarna i ökande grad har möjlighet att uppleva närhet till de politiska besluten. Detta innebär en representativ deltagardemokrati där invånarnas möjligheter till inflytande förstärks.

Att vidga möjligheten till inflytande är en kontinuerlig process. Som en konsekvens av detta ser regeringen en rad åtgärder rörande vidgat invånarinflytande, både nu och för framtiden. På senare år har det skett en betydande ökning i möjligheterna att använda teknik. Tillgången till Internet är så stor att ett stort antal personer på ett naturligt sätt använder sig av det, vilket även innebär att många tjänster som stat och kommun tillhandahåller blir mer lättillgängliga. Tekniken bidrar till att hitta nya, enklare och snabbare vägar att kommunicera och kan därmed underlätta deltagande och möjligheten för invånarna att komma närmare och påverka beslutsfattandet. Detta kan ske genom tex. dialog, IT-plattformar, folkomröstningar och medborgarförslag. Olika förutsättningar att praktiskt ta del av möjligheterna med den nya tekniken skapar behov av stöd för vissa grupper.

Regeringen planerar en analys av omfattningen av digitala klyftor för att komplettera tidigare mätningar från år 2000 och 2003. Med digitala klyftor avses vanligen skillnader i tillgång till nät och databaser samt till kunskap att använda dem.

E-demokrati och det utvidgade sättet för medborgaren att delta kan leda till att förebygga och minska utanförskap. Om alla ges möjlighet att delta kan det leda till en känsla av tillhörighet och delaktighet i den demokratiska processen. Respekten för det demokratiska samhället kan därmed stärkas.

Regeringen välkomnar och kommer att vidta åtgärder för att på olika sätt vidga människors möjligheter att utöva inflytande. Möjligheterna att delta ska inte begränsas till ett tillfälle vart

fjärde år. Inflytandet bör kunna utövas kontinuerligt och det aktiva deltagandet uppmuntras. Ett vitalt civilt samhälle är av största vikt för en levande demokrati. Regeringen avser därför att främja ökad kunskap om nya metoder för politiskt deltagande. Intresseområdet som omfattar effektivisering av förvaltningen med ny metodik och teknik vidgas till att omfatta även ökat användar- och invånarinflytande och e-demokrati. Även en fördjupad analys rörande medborgarnas vilja och möjlighet till närvaro i nätunderstödda demokratiska processer, samt belysning av effekterna därav övervägs.

Regeringen vill främja vidgade medborgardialoger där invånarna i ökande grad har möjlighet att uppleva närhet till de politiska besluten och själva utöva inflytande. Detta underlättar för e-demokrati.

Sveriges Kommuner och Landstings medborgardialogprojekt med utvecklingen av en IT-plattform beräknas pågå fram till och med den sista december 2009.

Förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande

I en väl fungerande demokrati är det centralt att väljarna kan utkräva ansvar för den förda politiken. Samhällsutvecklingen omfattar dock förhållanden som kan bidra till att det ibland är oklart för väljarna var ansvaret för de politiska besluten ligger. Detta kan medföra ett ökat behov av förnyelse av vissa demokratiska institutioner så att de reella möjligheterna till ansvarsutkrävande förstärks. Grundlagsutredningen kan inom ramen för sitt uppdrag komma att föreslå åtgärder som kan påverka möjligheterna till ansvarsutkrävande från medborgarnas sida gentemot de förtroendevalda. Regeringen följer Grundlagsutredningens arbete i denna fråga, liksom det arbete som bedrivs inom ramen för Sveriges kommuner och landstings s.k. Brytpunktsprojekt. Först efter att Grundlagsutredningen lämnat sitt slutbetänkande i december 2008 bedöms regeringen kunna ta ställning till några konkreta förslag på åtgärder.

Dialog för en förstärkt gemensam värdegrund

Statens ansvar för de mänskliga rättigheterna och demokratin innebär att problem och konflikter mellan individer i många fall blir statens ansvar. En förutsättning för att staten ska kunna bära detta ansvar är att invånarna delar en värdegrund som utgår från gemensamma värden.

En metod för att stärka människors relation till frågor om demokrati och mänskliga rättigheter är dialog, i betydelsen att tillsammans med andra reflektera över grundläggande värdefrågor. Regeringen har därför under 2008 inlett en dialog för en förstärkt gemensam värdegrund. En särskilt viktig målgrupp för dessa dialoger är unga människor.

I syfte att synliggöra och stärka pågående dialogarbete, samt bana väg för nya samarbeten arrangeras under senare delen av hösten 2008 en Dialogmässa för ett antal organisationer i Sverige. Dessa organisationer fyller en särskild funktion i fråga om att nå ut till grupper i samhället som vanligtvis inte omfattas eller nås av det offentliga samtalet. Under hösten 2008 kommer en webbplats att skapas. Plattformen kommer att ha en sammanhållande funktion i värdegrundssatsningen och kommer att vidareutvecklas under projektets gång. Denna är ett komplement till de dialoger som sker på lokal nivå, och har till syfte att sprida kunskap, samt att visa på goda exempel och möjligheter att delta i dialogverksamhet.

Under 2008 har en grupp personer med hög kompetens och praktisk eller forskningsmässig erfarenhet av frågor kring gemensamma värden knutits till värdegrundssatsningen genom ett så kallat Idérum. Idérummet kommer att träffas också under 2009. Perspektiv från detta Idérum kommer dels att tjäna som inspiration för regeringens arbete, dels föras ut genom bland annat webbplatsen.

Hot mot demokratin

I ett öppet demokratiskt samhälle kan det aldrig anses legitimt att använda hot eller våld som en väg för att göra sin röst hörd eller för att påverka utgången av beslut fattade inom ramen för det demokratiska systemet.

Inom ramen för strategin hot mot demokratin ingår förebyggande arbete mot våldsamt extremism inom t.ex. den extrema högern eller

vänsterautonoma grupper eller grupper som förespråkar våldsamt radikaliserings som kan ha t.ex. religiös inriktning. Andra grupper som också ingår är den organiserade brottsligheten samt kriminella gäng eftersom dessa inte sällan utövar hot och våld mot samhällsbärande funktioner. Säkerhetspolisen har under 2008 fått i uppdrag av regeringen att ta ett nationellt ansvar för att förebygga, kartlägga och motverka den grova organiserade brottslighetens otillåtna påverkan på viktiga samhällsfunktioner. Det gäller även att arbeta för att skapa möjligheter för avhopp från sådana grupper.

Åtgärderna kommer att inriktas på förebyggande arbete. För att kunna göra detta krävs nya insatser med en bred samverkan mellan nationella och kommunala myndigheter samt förenings- och organisationsliv. Det finns också behov av en kombination av bl.a. kunskapsinsamling, utvärdering och direkt utförande av lokalt förankrade konkreta projekt, samt en samordning av verksamhet som utförs av t.ex. skolan och sociala myndigheter. Regeringen har givit Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att medverka i arbete på lokal nivå mot den grova organiserade brottsligheten.

Vidare behöver det tas fram verktyg och metoder bland annat med inspiration från sådana som med framgång använts i övriga Europa. Dessa verktyg och metoder bör prövas i ett antal kommunala pilotprojekt, för att sedan genomföra en kunskapsöverföring och erfarenhetsömsättning i andra utsatta områden. Det behöver också föras en fördjupad diskussion om konsekvenserna av hot mot demokratins grundvalar. För detta behöver dialoger med föreningslivet genomföras.

Som en uppföljning av den handlingsplan mot terrorism som regeringen lade fram i början av 2008 kommer under 2009 ett antal samhällsaktörer att bjudas in till dialog för att diskutera hur framväxten av extrema rörelser gemensamt kan bekämpas.

9.8.3 Mänskliga rättigheter

Regeringens arbete för att uppnå det långsiktiga målet att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna fortsätter. En rad nära förestående händelser kommer att påverka arbetets inriktning. Den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna (2006–2009) går mot

sitt slut och Delegationen för mänskliga rättigheter i Sveriges mandat löper ut den 31 mars 2010. Vidare kommer den internationella konferens om systematiskt arbete för de mänskliga rättigheterna som Sverige organiserar i november 2008 att medföra värdefull kunskap om andra länders erfarenheter av systematiskt arbete för de mänskliga rättigheterna. Senast under våren 2010 avser regeringen dessutom att låta utvärdera genomförandet av handlingsplanen. Utvärderingen, slutrapporten från Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige och resultatet från den internationella konferensen kommer att ligga till grund för en skrivelse till riksdagen där regeringen redogör för sin syn på det fortsatta arbetet för att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige.

Det står klart att det systematiska arbetet för att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna bör fortsätta och att detta arbete bör utgå från utvärderingen av den gällande nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna. Det står även klart att fortsatt stöd till statliga myndigheter, kommuner och landsting kommer att behövas. Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige kommer i sin slutredovisning att lämna förslag på hur fortsatt stöd i arbetet med att uppnå full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige kan erbjudas den offentliga sektorn efter det att delegationen avslutat sitt uppdrag. I det ingår att se över hur frågan om tillsyn i enlighet med de så kallade Parisprinciperna om nationella institutioner med uppgift att bevaka frågor om mänskliga rättigheter ska lösas.

De pågående förberedelserna inför Sveriges kommande EU-ordförandeskap visar också att arbetet för de grundläggande rättigheterna inom EU är en oskiljaktig del av det nationella arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Det framtida arbetet för de mänskliga rättigheterna måste därför på ett tydligare sätt inkludera arbetet inom den Europeiska unionen.

En rad andra faktorer förväntas också påverka inriktningen för arbetet för de mänskliga rättigheterna i Sverige. Dessa är bland annat det ökade intresse för frågorna som dialogen för en förstärkt gemensam värdegrund väntas föra med sig, upprättandet av den nya Diskrimineringsombudsmannen samt respekten för så kallade gömda personers mänskliga rättigheter.

9.9 Budgetförslag

9.9.1 6:1 Allmänna val och demokrati

Tabell 9.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2007	Utfall	13 620	Anslags-sparande	12 470
2008	Anslag	26 090 ¹	Utgifts-prognos	25 583
2009	Förslag	207 090		
2010	Beräknat	28 090		
2011	Beräknat	26 090		

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och kommunerna för biträde i samband med val. Vidare ingår medel för uppföljning och utveckling av demokrati-politiken och Vetenskapsrådets satsning på mångvetenskaplig demokratiforskning.

Anslagsbelastningen beror till största delen på vilka val som hålls under året.

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås öka med 179 000 000 kronor 2009 för kostnader i samband med valet till Europaparlamentet 2009. Kostnaderna avser Valmyndighetens utgifter i samband med genomförandet av Europaparlamentsvalet samt ersättningen till kommunerna för genomförandet av förtidsröstningen. Anslaget beräknas även användas för riksdagspartiernas informationsinsatser i samband med Europaparlamentsvalet. Inom ramen för denna satsning kommer även en uppföljning och utvärdering genomföras. Kostnaden för genomförandet av 2010 års allmänna val anvisas först i budgetpropositionen 2010.

Regeringen föreslår även att anslaget ökar med 2 000 000 kronor under 2009 till följd av ytterligare insatser till dialog för en förstärkt gemensam värdegrund. Satsningen är den del av en samlad strategi för integration som regeringen redovisar i skrivelsen Egenmakt mot utanförskap – regeringens strategi för integration (skr. 2008/09:24). Skrivelsen presenteras i samband med budgetpropositionen. Motsvarande belopp beräknas även för åren 2010 och 2011.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 207 090 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2009. För åren 2010 och 2011 beräknas anslaget till 28 090 000 kronor respektive 26 090 000 kronor.

Tabell 9.3 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6.1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008 ¹	26 090	26 090	26 090
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	181 000	2 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	207 090	28 090	26 090

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Regeringens förslag: Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor under 2010, högst 5 000 000 kronor under 2011 och högst 5 000 000 kronor under 2012.

Tabell 9.4 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2007	Prognos 2008	Förslag 2009	Beräknat 2010	Beräknat 2011–2012
Ingående åtaganden		15 000	15 000	15 000	
Nya åtaganden		5 000	5 000		
Infriade åtaganden		5 000	-5 000	-5 000	-10 000
Utestående åtaganden		15 000	15 000		
Erhållet/förslaget bemyndigande		15 000	15 000		

9.9.2 6:2 Justitiekanslern

Tabell 9.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2007	Utfall	22 312	Anslags-sparande	660
2008	Anslag	23 801 ¹	Utgifts-prognos	24 024
2009	Förslag	24 163		
2010	Beräknat	24 897 ²		
2011	Beräknat	25 411 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 24 163 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 24 163 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för Justitiekanslerns förvaltningskostnader. Justitiekanslerns främsta uppgifter är att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen, att bevaka statens rätt i rättegångar, att svara för statens skadereglering, att vara regeringens juridiske rådgivare samt att vara åklagare i mål rörande tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern utövar också tillsyn över advokatväsendet och har vissa uppgifter enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Justitiekanslern bedriver även arbetet med att, för statens räkning, överklaga beslut om rättshjälp och ersättning till rättsliga biträden. Dessutom företräder Justitiekanslern svenska staten i de internationella oljeskadefonderna.

Regeringens överväganden

För uppdraget att representera Sverige i de internationella oljeskadefonderna föreslås Justitiekanslern få ersättning efter rekvisition med 150 000 kronor per år.

Regeringen föreslår att 24 163 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Justitiekanslern* för 2009. Åren 2010 och 2011 beräknas anslaget uppgå till 24 897 000 kronor respektive 25 411 000 kronor.

Tabell 9.6 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor			
	2009	2010	2011
Anvisat 2008 ¹	23 801	23 801	23 801
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	362	1 096	1 610
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	24 163	24 897	25 411

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

9.9.3 6:3 Datainspektionen

Tabell 9.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2007	Utfall	32 539	Anslags-sparande	320
2008	Anslag	32 154 ¹	Utgifts-prognos	31 844
2009	Förslag	32 733		
2010	Beräknat	33 701 ²		
2011	Beräknat	34 385 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 32 733 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 32 733 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för Datainspektionens förvaltningskostnader. Datainspektionen har till uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter och för att god sed iakttas i kreditupplysnings- och inkasso-verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 32 733 000 kronor anvisas under anslaget 6:3 *Datainspektionen* för 2009. För 2010 och 2011 beräknas anslaget uppgå till 33 701 000 kronor respektive 34 385 000 kronor.

Tabell 9.8 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:3 Datainspektionen

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	32 154	32 154	32 154
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	579	1 547	2 231
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	32 733	33 701	34 385

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

9.9.4 6:4 Svensk författningssamling

Tabell 9.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2007	Utfall	651		220
2008	Anslag	845 ¹	Utgifts-prognos	829
2009	Förslag	845		
2010	Beräknat	845		
2011	Beräknat	845		

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget betalas bl.a. den kostnadsfria tilldelningen av svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek som regleras i 7 § författningssamlingsförordningen (1976:725), den s.k. frilistan.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 845 000 kronor anvisas under anslaget 6:4 *Svensk författningssamling* för 2008. För åren 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till 845 000 kronor respektive 845 000 kronor.

Tabell 9.10 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:4 Svensk författningssamling

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	845	845	845
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	845	845	845

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

9.9.5 6:5 Valmyndigheten

Tabell 9.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2007	Utfall	14 035		407
2008	Anslag	14 160 ¹	Utgifts-prognos	13 885
2009	Förslag	14 389		
2010	Beräknat	14 836 ²		
2011	Beräknat	15 153 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 14 389 tkr i 2009 års prislivå.

³ Motsvarar 14 389 tkr i 2009 års prislivå.

Anslaget används för Valmyndighetens förvaltningskostnader. Valmyndighetens är en central förvaltningsmyndighet för frågor om val och folkomröstningar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 14 389 000 kronor anvisas under anslaget 6:5 *Valmyndigheten* för 2009. För 2010 och 2011 beräknas anslaget uppgå till 14 836 000 kronor respektive 15 153 000 kronor.

Tabell 9.12 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:5 Valmyndigheten

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	14 160	14 160	14 160
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	229	676	993
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 389	14 836	15 153

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

9.9.6 6:6 Stöd till politiska partier

Tabell 9.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2007	157 884	17 422	
2008	Anslag 170 200 ¹		172 000
2009	Förslag 170 200		
2010	Beräknat 170 200		
2011	Beräknat 170 200		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2008 års ekonomiska vårproposition (bet. 2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag. Kanslistödet, som i princip är avsett endast för partier som är företrädare i riksdagen, lämnas som grundstöd och tilläggsstöd. Medlen betalas ut av partibidragsnämnden.

Tabell 9.15 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2007	Prognos 2008	Förslag 2009	Beräknat 2010	Beräknat 2011–
Ingående åtaganden		0	170 200	170 200	
Nya åtaganden		170 200	170 200		
Infriade åtaganden			-170 200	-170 200	
Utestående åtaganden		170 200	170 200		
Erhållet/förslaget bemyndigande		170 200	170 200		

Regeringens överväganden

Enligt lagen (2006:999) med ekonomi-administrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen krävs bemyndigande för beslut om bl.a. bidrag som medför utgifter under senare budgetår än det år statsbudgeten avser, vilket gäller för stödet till politiska partier.

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kronor under 2010.

Regeringen föreslår att 170 200 000 kronor anvisas under anslaget 6:6 *Stöd till politiska partier* för 2009. För 2010 och 2011 beräknas anslaget uppgå till 170 200 000 kronor för respektive år.

Tabell 9.14 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 6:6 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	170 200	170 200	170 200
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	170 200	170 200	170 200

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

10 Nationella minoriteter

10.1 Omfattning

Området omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken. Området omfattar anslaget för åtgärder för nationella minoriteter.

10.2 Utgiftsutveckling

Tabell 10.1 Utgiftsutveckling inom området Nationella minoriteter

Miljoner kronor

	Utfall 2007	Budget 2008 ¹	Prognos 2008	Förslag 2009	Beräknat 2010	Beräknat 2011
<i>Nationella minoriteter</i>						
Anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	11	14	14	14	80	80
Totalt för området Nationella minoriteter	11	14	14	14	80	80

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

10.3 Mål

Regeringens förslag: Målet för regeringens politik avseende nationella minoriteter är:

- att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Nuvarande mål för politikområdet Minoritetspolitik upphävs.

Skälen för regeringens förslag: Som regeringen aviserade i 2008 års ekonomiska vårproposition (prop. 2007/08:100, avsnitt 4.4.4) och som närmare utvecklas i denna proposition (avsnitt 10.4.1, volym 1) utgår den enhetliga verksamhetsstrukturen. Det innebär att utgiftsområden inte kommer att indelas i politikområden och i förekommande fall inte heller i verksamhetsområden.

Mot denna bakgrund bör målet för politikområdet Minoritetspolitik upphävas. Det föreslagna målet är likalydande som föregående år och gäller från och med budgetåret 2001 (prop. 2000/01:143, bet. 2000/01:SfU2, rskr. 2000/01:72). Resultatredovisningen i det följande görs i förhållande till detta mål.

10.4 Resultatredovisning

10.4.1 Resultat

I detta avsnitt redovisas resultat av insatser inom området. Avsnittet består av tre delar. I den första delen beskrivs stödet för de historiska minoritetsspråken. Därefter redovisas åtgärder för att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande. Avsnittet avslutas med resultaten av arbetet med att skydda de nationella minoriteterna.

Stöd för de historiska minoritetsspråken

De nationella minoriteternas språk och kultur är en del av Sveriges kulturarv. Genom ratificeringen av Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- och

minoritetsspråk (minoritetsspråkskonventionen) har Sverige åtagit sig att aktivt främja minoritetsspråkens fortlevnad som levande språk i landet.

Kultur och språkvård

Statens kulturråd har i uppdrag att stödja och främja de nationella minoriteternas språk och kultur. Sedan 2002 lämnas för detta ändamål bl.a. ett allmänt kulturstöd. Ett stöd som för 2007 uppgick till 8 miljoner kronor. Kulturrådet lämnar också särskilda bidrag för bokutgivning och tidskriftsproduktion på de nationella minoritetsspråken. För bidrag för samisk kultur och samiska organisationer fördelades under 2007 ca 14 miljoner kronor, inklusive ett bidrag avsatt för Sámi Teáhter.

Från och med 2006 har Institutet för språk och folkminnen i uppdrag att utveckla och främja värden av de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Särskilda medel har tillskjutits för detta inom ramen för myndighetens anslag. Verksamheten under 2007 har handlat om att dels bygga upp en verksamhet för meänkieli och romani chib, dels fortsätta arbetet med finska språket. Den samiska språkvården bedrivs av en gemensam nordisk samisk språknämnd.

Minoritetsspråkslagarna

I sju kommuner i Norrbottens län gäller särskilda minoritetsspråklagar som ger enskilda i dessa kommuner rätt att använda samiska, finska och meänkieli i kontakter med förvaltningsmyndigheter och domstolar (lagen 1999:1175 om rätt att använda samiska hos förvaltningsdomstolar och domstolar och lagen 1999:1176 om rätt att använda finska och meänkieli hos förvaltningsdomstolar och domstolar). Inom de s.k. förvaltningsområdena för samiska respektive finska och meänkieli har enskilda även rätt att få förskola och äldreomsorg helt eller delvis på dessa minoritetsspråk. Dessa minoritetsspråkslagar bygger på Sveriges åtaganden enligt Europarådets minoritetskonventioner.

Europarådet har i sin granskning av Sveriges efterlevnad av Europarådets minoritetskonventioner bl.a. uttalat att det lagstadgade skyddet för minoriteter borde komma fler enskilda till godo. Den föregående regeringen tillsatte därför en särskild utredare – Utredningen om finska och sydsamiska språken (Ju 2004:01) – med uppdrag att analysera om det

finns förutsättningar att utvidga de så kallade förvaltningsområdena för finska och samiska. Utredaren har redovisat sitt uppdrag genom delbetänkandet Rätten till mitt språk (SOU 2005:40) och slutbetänkandet Att återta mitt språk (SOU 2006:19). Utredaren har även lämnat andra förslag för att förbättra implementeringen av Europarådets minoritetskonventioner. Förslagen har remissbehandlats.

Med utgångspunkt från bl.a. remissvaren och för att bredda beredningsunderlaget har även kompletterade underlag inhämtats. En utredare har på uppdrag av Regeringskansliet utrett frågan om alternativ till språkliga förvaltningsområden. Uppdraget är redovisat i departementspromemorian Nationella minoritetsspråk vid domstolar och myndigheter – ett alternativ (Ds 2008:26). Departementspromemorian har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Vidare har Institutet för språk- och folkminnen på regeringens uppdrag utarbetat rapporter rörande situationen för romani chib (Det romska språket och romsk språkvård i Sverige 2007) och meänkieli (Situationen för minoritetsspråket meänkieli i Sverige). Judiska centralrådet i Sverige har på uppdrag av Integrations- och jämställdhetsdepartementet tagit fram en rapport rörande situationen för jiddisch (Jiddisch – språk utan land med hemvist i Sverige). Samtliga rapporter bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Sametinget har på regeringens uppdrag utarbetat en språkhandbok för kommuner och myndigheter för att synliggöra samiskan och att öka användningen av samiskan i verksamheten. Uppdraget redovisades i januari 2008 genom rapporten Språkhandbok för att bevara samiskan.

De nationella minoritetsspråkens ställning och det allmännas ansvar för språkens bevarande har även behandlats i Språklagsutredningens betänkande Värna språken – förslag till språklag (SOU 2008:26). Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Uppföljningar av tillämpningen av minoritetsspråkslagarna

Länsstyrelsen i Norrbottens län har i uppdrag att följa tillämpningen av minoritetsspråkslagarna om rätt att använda samiska, finska och meänkieli i kontakter med förvaltningsmyndigheter och domstolar. Länsstyrelsen har

också i uppgift att fördela statsbidrag till dessa kommuner och landstinget i Norrbottens län enligt förordningen (2000:86) om statsbidrag för att stödja användningen av samiska, finska och meänkieli. Länsstyrelsen ska årligen redovisa hur statsbidraget har fördelats till kommunerna och landstinget samt resultaten av dessa regionala insatser.

Enligt länsstyrelsens redovisning för 2007 har totalt 6 miljoner kronor till kommunerna och landstinget fördelats enligt följande.

Arjeplogs kommun	519 000 kronor
Gällivare kommun	1 010 000 kronor
Haparanda kommun	1 145 000 kronor
Jokkmokks kommun	573 000 kronor
Kiruna kommun	1 097 000 kronor
Pajala kommun	603 000 kronor
Övertorneå kommun	827 000 kronor
Norrbottens läns landsting	226 000 kronor

Enligt rapporten har fördelningen under åren i huvudsak skett utifrån den ursprungliga fördelningsgrunden baserad på antal nationella minoritetsspråk per förvaltningsområde samt en uppskattning av antalet minoritetsspråktalande per kommun. I rapporten redovisas exempel på aktiviteter som har genomförts under 2007.

Förstärkning av de nationella minoritetsspråken

En viktig del av minoritetspolitiken är att stödja minoritetsspråken så att de hålls levande och att kulturen förs vidare. I detta syfte har regeringen fr.o.m. den 1 juli 2008 ändrat bestämmelserna som reglerar rätten till modersmål på finska och jiddisch så att dessa jämföras med övriga minoritetsspråk.

För att stärka tillgången på läromedel på minoritetsspråken har regeringen gett Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att under 2008 och 2009 undersöka behovet samt stödja utveckling och produktion av böcker eller andra läromedel för de nationella minoriteterna. Myndigheten får disponera 10 miljoner kronor för detta ändamål. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2009.

Ett tilläggsdirektiv (dir. 2008:43) har lämnats till Utredningen om en ny lärarutbildning (U2007:10). Utredaren har bl.a. fått i uppdrag att lämna förslag på hur examensbeskrivningen för utbildningen till lärare i modersmål bör utformas inom lärarutbildningens ram för att täcka behovet av lärare i minoritetsspråk i

grundskolan och gymnasieskolan. Utredaren ska också lämna förslag på hur utbildningen till lärare i minoritetsspråk kan göras attraktivt så att behovet av lärare i grundskolan och gymnasieskolan täcks. Uppdraget ska redovisas senast den 15 november 2008.

Stärkta möjligheter till inflytande

I målet för minoritetspolitiken ingår att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande i frågor som berör dem inom viktiga samhällsområden.

Statsbidrag till företrädare för de nationella minoriteterna

Ungdomsstyrelsen fördelar årligen statsbidrag till organisationer som företräder nationella minoriteter enligt förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter. För 2007 har totalt 3,8 miljoner kronor utbetalats i bidrag – efter ansökan – till tio organisationer som företräder andra nationella minoriteter än samer. Stöd till samiska organisationer går via Sametinget som för 2008 av regeringen erhållit 200 000 kronor ur samma anslag för detta ändamål.

Det övergripande syftet med statsbidraget är att stödja och underlätta verksamheten för Sametinget och de organisationer som företräder nationella minoriteter. Enligt förordningen ska den verksamhet som organisationerna bedriver syfta till att stärka inflytandet för den nationella minoriteten, främja den egna nationella minoritetsgruppens identitet, kultur och språk, motverka diskriminering eller sprida kunskap om den egna gruppen.

Samrådsmöten och samrådsformer

Integrations- och jämställdhetsdepartementet har under 2007 och 2008 genomfört samrådsmöten med ansvarigt statsråd och företrädare för de nationella minoriteterna där frågor som berör dessa grupper behandlats.

Utöver dessa ordinarie samrådsmöten har ansvarigt statsråd besökt Luleå för att föra en dialog med samiska företrädare och för att delta vid öppnandet av Sametingets plenum samt besökt Pajala 2007 för att föra en dialog med företrädare för tornedalingarna och för att träffa företrädare för Pajala kommun och Tornedalsteatern. Därutöver har statsrådet i augusti 2007 deltagit i ett minoritetsseminarium

vid sverigefinnarnas årliga sommarevenemang vid Axevalla folkhögskola, Skövde.

Integrations- och jämställdhetsdepartementet har givit Tornedalingarnas riksförbund, STR-T, och Kommunförbundet Norrbotten parallella uppdrag att utarbeta en modell för att förbättra samrådsformerna mellan kommuner inom förvaltningsområdena och företrädare för de nationella minoriteterna. Syftet är att ge de nationella minoriteterna bättre förutsättningar till inflytande på lokal nivå i frågor som berör dem. Uppdragen ska redovisas i december 2008.

Skydd av de nationella minoriteterna

Att skydda de nationella minoriteterna innebär att värna om de mänskliga rättigheterna, motverka diskriminering av personer som tillhör nationella minoriteter samt främja respekt i samhället för olikheter i ursprung, identitet, kultur och språk. Resultat av insatser mot diskriminering, rasism och liknande former av intolerans redovisas under Diskriminering inom utgiftsområde 13.

Öka kunskapen om de nationella minoriteterna

Integrations- och jämställdhetsdepartementet genomförde under våren 2007 en enkätundersökning bland Sveriges kommuner. Syftet med undersökningen var att få en bild av kommunernas arbete med de minoritetspolitiska målen samt kännedom om konventionerna på området. Resultaten från enkäten visar att kommunerna behöver mer kunskap om de minoritetspolitiska målen, m.m. Mer än 9 tiondelar av kommunerna som besvarade enkäten uppgav att ramkonventionen och minoritetsspråkskonventionen inte påverkar kommunens arbete i någon större utsträckning.

Drygt 60 procent av kommunerna i enkätundersökningen uppgav att de inte samråder med de nationella minoriteterna när beslut ska fattas som rör dessa grupper. Knappt 40 procent gör det ibland, alltid eller ofta. Andelen som alltid gör det uppgick till endast 4 procent.

För att öka kunskapen på lokal nivå om de nationella minoriteterna och Sveriges minoritetsåtaganden har Sveriges Kommuner och Landsting samt Integrations- och jämställdhetsdepartementet i april 2008 anordnat en konferens riktad till kommuner. Konferensen

Kommunerna och de nationella minoriteterna behandlade bl.a. frågor rörande samråd och rätten till modersmålsundervisning. Frågan om kommunernas arbete med att förverkliga intentionerna i Europarådets minoritetskonventioner har även behandlats vid ett seminarium rörande mänskliga rättigheter som anordnades av Sveriges Kommuner och Landsting i maj 2008.

Sametinget har på regeringens uppdrag gjort en förstudie rörande en hemsida om de nationella minoriteterna. Uppdraget redovisades i mars 2008. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Den handbok i mänskliga rättigheter på kommunal nivå, som Göteborgs universitet tagit fram på uppdrag av regeringen och som ska distribueras till kommunerna under 2008, innehåller även ett avsnitt rörande de nationella minoriteterna.

Regeringen har givit Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att kartlägga hälsosituationen hos de nationella minoriteterna och lämna förslag på hälsofrämjande och förebyggande folkhälsoarbete. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2009.

Särskilda insatser för romer

Regeringen har tillsatt en delegation för romska frågor (Ju 2006:10). Enligt sina direktiv (dir. 2006:101) ska delegationen med utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden om att skydda och främja mänskliga rättigheter, vara nationellt pådrivande i arbetet med att förbättra romers situation i Sverige. Delegationen har ägnat en stor del av det första verksamhetsåret till att etablera kontakter med olika berörda aktörer samt att kartlägga situationen för romer i Sverige. Inom ramen för delegationens uppdrag att främja och stödja kommuner har en dialog förts med romska företrädare, romska lokalföreningar och riksorganisationer, statliga myndigheter och kommuner. De metoder som har använts har varit referensgruppsmöten, möten med delegationens expertgrupp, samtal, hearings, kommunbesök, medverkan i dialogseminarier och workshops, kontakter med universitet och forskare samt insamling av skriftligt material.

I december 2007 genomförde Sverige i samarbete med Europarådet och EU:s byrå för grundläggande rättigheter en konferens om romska kvinnors rättigheter. Syftet med

konferensen var att skapa ett forum för diskussion och utbyte av goda exempel mellan personer i beslutsfattande positioner och romska kvinnonätverk i Europa rörande de utmaningar som möter romska kvinnor i dag.

I februari 2008 genomfördes ett seminarium med rubriken Mäns våld mot kvinnor – romernas situation. Seminariet genomfördes inom ramen för Europarådets kampanj mot mäns våld mot kvinnor. Syftet med seminariet var att bredda kunskapen om romer och romska kvinnors situation och diskutera åtgärder för att förbättra situationen.

Jämställdhetsatsningen inom minoritetspolitiken

I budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1 utg.omr. 1 avsnitt 8.6) aviserades särskilda insatser med syfte att stärka sådana kvinnors ställning i samhället, vilka tillhör nationella minoriteter.

Inom ramen för denna satsning har Sametinget fått i uppdrag att genomföra en särskild satsning för att stärka samiska kvinnors delaktighet i samhällslivet. Uppsala universitet har fått i uppdrag att genomföra en studie om behovet av riktade utbildningsinsatser för kvinnor som tillhör nationella minoriteter. Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag att stödja jämställdhetsarbetet bland nationella minoriteter ekonomiskt och på andra sätt. Uppdragen ska genomföras under en treårsperiod. Därutöver har Statens folkhälsoinstitut fått i uppdrag att undersöka hur våldsutsatta kvinnor som tillhör nationella minoriteter bemöts och stöds av offentliga myndigheter.

10.4.2 Analys och slutsatser

Tidigare nationella uppföljningar och uppföljningar som gjorts av Europarådet har visat att kunskapen om Sveriges folkrättsliga åtaganden i allmänhet är låg och att medvetenheten behöver förbättras för att implementeringen av minoritetskonventionerna ska kunna förbättras.

Åtgärderna som vidtagits på minoritetspolitikens område har medfört en ökad kunskap och medvetenhet om de nationella minoriteterna, Sveriges åtaganden under Europarådets minoritetskonventioner och minoritets-språkslagarna. Ytterligare åtgärder kommer dock att behövas för att öka kunskapen framför allt på

lokal nivå. Minoritetsåtagandena behöver konkretiseras och de nationella minoriteternas särskilda ställning behöver tydliggöras.

Resultaten från Integrations- och jämställdhetsdepartementets enkätundersökning visar att samrådet på lokal nivå med de nationella minoriteterna i frågor som berör dessa grupper behöver förbättras. Samråd och en fungerande dialog med de nationella minoriteterna är en viktig förutsättning för förverkligandet av minoritetsåtagandena och de minoritetspolitiska målen.

När det gäller samråd på nationell nivå har insatserna som genomförts bidragit till att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande.

De utredningar och kartläggningar som gjorts rörande minoritetspolitiken visar att de nationella minoritetsspråkens fortlevnad är oviss i Sverige. Det pågår en språkbytesprocess bland de nationella minoriteterna, vilket innebär att minoritetsspråkens förutsättningar att överleva försvaras genom att majoritetsspråket med sin dominans och högre status i samhället tar över allt fler s.k. språkdomäner. Minoritetsspråken tappar mark genom att de talas av allt färre individer och i allt färre sammanhang, talarnas språkfärdighet blir sämre liksom deras förutsättningar att föra språket vidare till nästa generation. Ett likartat negativt mönster kan avläsas inom samtliga nationella minoritetsspråk. Utredningarna ger vid handen att aktiva åtgärder kan behövas för att språkbytesprocessen ska kunna brytas och vändas och de nationella minoritetsspråkens framtid i Sverige ska kunna säkerställas. Enligt Utredningen om finska och sydsamiska språken är vissa av de mindre samiska varieteterna så pass hotade att revitaliseringsåtgärder behövs omgående.

Europarådets rådgivande kommitté för övervakningen av ramkonventionen lämnade i november 2007 en rapport rörande Sveriges efterlevnad av konventionen. I rapporten konstaterar kommittén bl.a. att lagstiftningsarbetet som avser att förstärka minoritetslagstiftningen i Sverige dröjer, att engagemanget på lokal nivå för förverkligandet av minoritetskonventionerna behöver förbättras, att bristen på statistik rörande de nationella minoriteterna försvårar genomförandet och utvärderingen av minoritetspolitiken och att diskriminering mot nationella minoriteter, särskilt romer, fortfarande förekommer. Kommittén

rekommenderar därför regeringen att bl.a. vidta ytterligare åtgärder för att förbättra styrningen och samordningen av skyddet av de nationella minoriteterna och att förbättra det statistiska underlaget rörande nationella minoriteter. De nationella minoriteternas inflytande på lokal och nationell nivå bör enligt Kommittén säkerställas. Kommittén uppmanar Sverige att skyndsamt gå vidare med de förslag till förstärkt minoritetsskydd som tagits fram. Vidare efterfrågar Kommittén bl.a. insatser för att förbättra de nationella minoriteternas utbildningssituation.

Resultatredovisningen visar att hittillsvarande åtgärder på minoritetspolitikens område behöver kompletteras för att Sverige ska kunna leva upp till konventionsåtagandena.

10.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar när det gäller Länsstyrelsen i Norrbottens läns verksamhet avseende nationella minoriteter.

10.6 Politikens inriktning

Med utgångspunkt från det underlag som inhämtats på området har regeringen påbörjat ett arbete med att reformera minoritetspolitiken. Ambitionen är att en proposition om minoritetspolitikens framtida inriktning ska lämnas till riksdagen i mars 2009. En central utgångspunkt för reformarbetet är de nationella minoriteternas egenmakt och förutsättningar att bevara och revitalisera språk och kultur stärks. Kunskapen och medvetenheten om de nationella minoriteterna och deras förutsättningar ska förbättras i samhället. Strukturer i samhället, som ska säkerställa att de av riksdagen fastställda målen uppfylls, behöver förstärkas så att de nationella minoriteterna ska kunna nyttja sina lagstadgade rättigheter. Diskriminering av de nationella minoriteterna behöver synliggöras och motverkas.

Arbetet med att öka kunskapen om de nationella minoriteterna på kommunal nivå behöver fortsätta. Det arbete som Sveriges Kommuner och Landsting påbörjat när det gäller att verka för att förverkliga mänskliga rättigheter på lokal nivå är ett viktigt steg, även när det

gäller att öka kunskapen om Sveriges folkrättsliga åtaganden rörande nationella minoriteter. I november 2008 anordnar regeringen en internationell konferens om systematiskt arbete för de mänskliga rättigheterna, där det systematiska arbetet på lokal nivå utgör en central del.

Ett förverkligande av de minoritetspolitiska målen förutsätter också att de nationella minoriteterna, både män och kvinnor, ges reellt inflytande i frågor som berör dem på nationell, regional och lokal nivå. Arbetet med att stärka de nationella minoriteternas inflytande kommer därför att fortsätta under mandatperioden. Samrådsmöten mellan regeringen och de nationella minoriteterna kommer att genomföras även 2009. Ungdomsstyrelsens arbete med att fördela statsbidrag till organisationer som företräder nationella minoriteter i syfte att stödja och underlätta verksamheten för dessa organisationer kommer också att fortsätta.

Det är regeringens förhoppning att det arbete som påbörjats inom förvaltningsområdena för att utveckla förbättrade modeller för samråd ska leda till konkreta förbättringar. Ett seminarium för kommunerna inom förvaltningsområdena planeras i Norrbotten i anslutning till att de tidigare nämnda samrådsprojekten ska slutredovisas i december 2008.

Det utvecklingsarbete som Delegationen för romska frågor utför är ett viktigt steg i att stärka romers ställning i det svenska samhället. Delegationens arbete med att främja och stödja kommuners dialog med romska företrädare, såsom romska lokalföreningar och riksorganisationer samt statliga myndigheter och kommuner kommer att fortsätta under året. En stor del av delegationens arbete kommer också vara att fortsätta det arbete som redan påbörjats med insamling av information genom referensgruppsmöten, möten med delegationens expertgrupp, samtal, hearings, kommunbesök, medverkan i dialogseminarier och workshops, kontakter med universitet och forskare samt insamling av skriftligt material. Delegationen kommer bl.a. att anordna regionala metodutvecklingsseminarier riktade till kommuner och även utbildningsinsatser för myndighetschefer på utvalda statliga myndigheter. I syfte att den 31 december 2009 lämna ett slutbetänkande. Därtill kommer delegationen att fortsätta med det vitboksprojekt som påbörjats under 2008 och som syftar till att nå en försoning mellan stat

och den romska gruppen för den diskriminering som romer i Sverige utsattes för under 1900-talet. I sitt arbete ska delegationen beakta ett jämställdhets- respektive barnperspektiv.

10.7 Budgetförslag

10.7.1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tabell 10.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2007	Utfall	11 169	Anslags- sparande	80
2008	Anslag	14 437 ¹	Utgifts- prognos	14 170
2009	Förslag	14 437		
2010	Beräknat	80 437		
2011	Beräknat	80 437		

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till olika aktörer för att stödja och underlätta verksamhet för de nationella minoriteterna.

Från och med 2010 kommer anslaget också att användas för ytterligare åtgärder för nationella minoriteter i enlighet med den proposition som regeringen planerar att presentera 2009.

Regeringens övervägande

Anslaget ökades med 4 miljoner kronor 2008 för åtgärder för att förbättra romers situation i samhället. För 2009 föreslås ett motsvarande belopp. Delegationen för romska frågor (Ju 2006:10) ansvarar för dessa åtgärder. Medlen får användas för att bl.a. stärka delegationens utåtriktade verksamhet samt för att utreda romers situation, främja kommunala projekt och verksamheter i olika delar av landet samt informera och sprida kunskap om romer. Delegationen slutredovisar sitt uppdrag i december 2009.

Regeringen avser att lämna en minoritetspolitisk proposition under 2009 och anslaget beräknas därför öka med 70 miljoner kronor från och med 2010.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 14 437 000 kronor anvisas under anslaget 47:1 *Åtgärder för nationella minoriteter*

för 2009. För 2010 och 2011 beräknas anslaget till 80 437 000 kronor respektive 80 437 000 kronor

Tabell 10.3 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	14 437	14 437	14 437
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut		66 000	66 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 437	80 437	80 437

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

11 Medier

11.1 Omfattning

Kapitlet omfattar dagspress, radio och television samt skydd av barn och unga mot skadligt innehåll i massmedierna. Området är delat mellan utgiftsområdena 1 Rikets styrelse och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. I den del av budgetpropositionen som behandlar det senare utgiftsområdet återfinns en mer utförlig beskrivning och analys av medieområdet.

11.2 Budgetförslag

11.2.1 8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden

Tabell 11.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2007	5 254	1 350	
2008	6 460 ¹		6 335
2009	Förslag	6 583	
2010	Beräknat	6 794 ²	
2011	Beräknat	6 943 ³	

¹ Inklusiv tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 583 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 583 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för Presstödsnämndens och Taltidningsnämndens förvaltningskostnader. Presstödsnämndens huvudsakliga uppgift är att fördela det statliga stödet till dagspressen. Taltidningsnämndens uppgift är att fördela det statliga stödet till radio- och kassettidningar.

Regeringens överväganden

Tabell 11.2 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008 ¹	6 460	6 460	6 460
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	123	334	483
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	6 583	6 794	6 943

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 6 583 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* för 2009. För 2010 och 2011 beräknas anslaget till 6 794 000 kronor respektive 6 943 000 kronor.

11.2.2 8:2 Presstöd

Tabell 11.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2007	515 391	61 067	
2008	567 119 ¹		506 494
2009	Förslag	567 119	
2010	Beräknat	567 119	
2011	Beräknat	567 119	

¹ Inklusiv tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till dagspressen i enlighet med bestämmelserna i presstödsförordningen (1990:524). Presstöd lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor.

Under 2007 användes anslaget även för bidrag till dagspressen i enlighet med bestämmelserna i förordningen (2001:898) om särskilt distributionsstöd. Stödformen upphörde den 31 december 2006, men utbetalningar av beviljade bidrag belastade anslaget under 2007.

Regeringens överväganden

I april 2008 remitterades departementspromemorian Nya villkor för presstödet (Ds 2008:25) som innehåller förslag till ändringar i driftsstödet. I budgetpropositionen för utgiftsområde 17, kapitel 3, redovisar regeringen sitt ställningstagande till förslagen och bedömningarna i promemorian.

Tabell 11.4 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:2 Presstöd

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	567 119	567 119	567 119
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	567 119	567 119	567 119

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Regeringen föreslår att 567 119 000 kronor anvisas under anslaget 8:2 *Presstöd* för 2009. För 2010 och 2011 beräknas anslaget till 567 119 000 kronor respektive 567 119 000 kronor.

11.2.3 8:3 Stöd till radio- och kassettidningar

Tabell 11.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2007	Utfall	134 057	Anslags-sparande	21 270
2008	Anslag	125 456 ¹	Utgifts-prognos	125 228
2009	Förslag	123 456		
2010	Beräknat	125 456		
2011	Beräknat	125 456		

¹ Inklusive tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet. 2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till dagstidningar i enlighet med bestämmelserna i förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar.

Regeringens överväganden

Anslaget minskas med 2 000 000 kronor under 2009 för omprioriteringar inom medieområdet.

Tabell 11.6 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:3 Stöd till radio- och kassettidningar

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	125 456	125 456	125 456
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-2 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	123 456	125 456	125 456

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 123 456 000 kronor anvisas under anslaget 8:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* för 2009. För 2010 och 2011 beräknas anslaget till 125 456 000 kronor respektive 125 456 000 kronor.

11.2.4 8:4 Radio- och TV-verket

Tabell 11.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	12 024	Anslags- sparande	89
2007	Utfall	12 024	Anslags- sparande	89
2008	Anslag	14 485 ¹	Utgifts- prognos	16 252
2009	Förslag	14 991		
2010	Beräknat	13 381 ²		
2011	Beräknat	13 660 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 12 991 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 991 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för Radio- och TV-verkets förvaltningskostnader. Radio- och TV-verket beslutar i frågor om tillstånd, avgifter och registrering som rör ljudradio- och TV-sändningar riktade till allmänheten i de fall uppgifterna inte ligger på regeringen eller någon annan särskilt angiven myndighet.

Regeringens överväganden

Tabell 11.8 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:4 Radio- och TV-verket

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008¹	14 485	14 485	14 485
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	233	675	991
Beslut	273	-1 779	-1 816
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 991	13 381	13 660

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Riksdagen beslutade i november 2007 om ändringar i radio- och TV-lagen avseende tillståndsgivning för digital marksänd TV (prop. 2007/08:08, bet. 2007/08:KU4, rskr 2007/08:40). Ändringarna innebär bl.a. att Radio- och TV-verket meddelar alla sändningstillstånd för TV utom tillstånd för programbolag med uppdrag i allmänhetens tjänst. För verkets nya uppdrag tilldelades de för 2008 700 000 kronor i nivåhöjning för det nya uppdraget samt ytterligare 1 700 000 kronor engångsvis för att

täcka kostnaderna för arbetet med tillståndsgivning.

Under 2009 tillförs anslaget 2 000 000 kronor engångsvis i syfte att täcka verkets kostnader för tillståndsgivningsarbetet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 14 991 000 kronor anvisas under anslaget 8:4 *Radio- och TV-verket* för 2009. För 2010 och 2011 beräknas anslaget till 13 381 000 kronor respektive 13 660 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 11.9 Offentlighetsrättslig verksamhet – Koncessionsavgift på televisionens område (fast + rörlig)

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2007	297 052	0		
Prognos 2008	2 271	0		
Budget 2009	0	0		

Fastställande och inbetalning av rörlig avgift sker halvårsvis i efterskott. Avgiften för 2007 uppgick till totalt ca 297 miljoner kronor.

Tabell 11.10 Offentlighetsrättslig verksamhet – Lokalradioavgift

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2007	128 023	0		
Prognos 2008	130 645	0		
Budget 2009	134 272	0		

Tabell 11.11 Offentlighetsrättslig verksamhet – Särskild avgift (bötesmedel)

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2007	1 027			
Prognos 2008	1 000			
Budget 2009	1 000			

Sedan 2003 är Radio- och TV-verket ansvarigt för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt radio- och TV-lagen. Under 2007 inkasserades sammanlagt 1 027 000 kronor i särskilda avgifter. Beslut om särskilda avgifter fattas av Granskningsnämnden för radio och TV.

Tabell 11.12 Offentligrättslig verksamhet – Avgifter för tillstånd att sända TV

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2007	0	0	0	0
Prognos 2008	2 610	0	2 700	-90
Budget 2009	2 000	0	2 000	0

Möjligheten att utlysa och meddela tillstånd för marksänd TV är beroende av hur stort frekvensutrymme som fördelats för sådana sändningar. Hur många tillstånd som kan meddelas är också beroende av hur det tillgängliga utrymmet fördelats mellan olika tjänster och tekniska lösningar. T.ex. kräver sändningar med hög upplösning (HDTV) mer kapacitet än sändningar i standardupplösning (SDTV). Nya tjänster som mobil-TV och push-tjänster kan också komma att bli aktuella att fördela tillstånd för. Med den teknikutveckling av utsändningsstandarder som sker kan också antalet möjliga tillstånd komma att förändras.

Sammantaget är det svårt att i dagsläget bedöma hur många ansökningar som, bl.a. mot bakgrund av möjligheten att ta ytterligare utrymme i anspråk, kan komma att behandlas under 2009 och hur stort resursbehovet kan komma att bli när det gäller verkets arbete med tillståndsgivning. Vid den tillståndsgivningsomgång som genomfördes under 2008 inkom 87 ansökningar till verket. Ansökningsavgiften uppgick till 30 000 kronor per ansökt programtjänst.

Tabell 11.13 Uppdragsverksamhet – Utgivningsbevis

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2007 (varav tjänsteexport)	237	697	-460
Prognos 2008 (varav tjänsteexport)	200	500	-300
Budget 2009 (varav tjänsteexport)	200	500	-300

Sedan 2003 får Radio- och TV-verket utfärda utgivningsbevis för webbsidor m.m. Ansökan sker på särskild blankett hos verket och en ansökningsavgift om 2 000 kronor per ansökan eller ändringsansökan tas ut enligt förordningen (2002:916) om avgifter i vissa yttrandefrihetsärenden. Verksamheten är avgiftsfinansierad och

målet är att eftersträva att avgifterna ska täcka verkets kostnader fullt ut. Verket har inledningsvis haft stora kostnader för uppberedandet av handläggningsrutiner, ansökningsblanketter, informationsmaterial och annonsering.

Verket arbetar aktivt med att informera om möjligheten att söka utgivningsbevis för att på detta sätt få in mer avgiftsintäkter. Trots detta råder fortfarande ett underskott för denna verksamhet. Kulturdepartementet har för avsikt att även fortsättningsvis följa upp intäkter och avgifter för utgivningsbevisen.

11.2.5 8:5 Granskningsnämnden för radio och TV

Tabell 11.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifter	Anslags- sparande	Resultat
2007	Utfall	9 613		1 208
2008	Anslag	11 075 ¹	Utgifts- prognos	11 170
2009	Förslag	11 275		
2010	Beräknat	11 621 ²		
2011	Beräknat	11 867 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 11 275 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 11 275 tkr i 2009 års prisnivå.

Anslaget används för nämndens förvaltningskostnader. Granskningsnämnden för radio och TV ska genom efterhandsgranskning utöva tillsyn över att programföretagen följer reglerna som rör innehållet i ljudradio- och TV-sändningar till allmänheten. Vidare ska nämnden följa innehållet i utländska ljudradio- och TV-sändningar som riktas till den svenska allmänheten. Nämnden granskar program efter anmälan eller på eget initiativ. Ett mål för nämnden är att öka kunskapen hos allmänheten om gällande regelsystem och om nämndens verksamhet och praxis. Nämnden har också i uppdrag att rapportera till regeringen om radio- och TV-företagens programverksamhet.

Regeringens överväganden

Granskningsnämndens verksamhet finansieras delvis genom att medel anvisas från rundradio-kontot till statsbudgetens inkomstsida. För 2009 föreslås att 7 320 000 kronor delfinansierar

nämndens verksamhet (se utgiftsområde 17, avsnitt 14.6.5).

Tabell 11.15 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 8:5 Granskningsnämnden för radio och TV

Tusental kronor

	2009	2010	2011
Anvisat 2008 ¹	11 075	11 075	11 075
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	200	546	792
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	11 275	11 621	11 867

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget 8:5 *Granskningsnämnden för radio och TV* anvisas 11 275 000 kronor för 2009. För 2010 och 2011 beräknas anslaget till 11 621 000 kronor respektive 11 867 000 kronor.

12 Sieps samt EU-information

12.1 Budgetförslag

12.1.1 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tabell 12.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2007	Utfall	13 253	Anslags- sparande	4 469
2008	Anslag	13 207 ¹	Utgifts- prognos	13 837
2009	Förslag	18 381		
2010	Beräknat	18 975 ²		
2011	Beräknat	19 447 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget enligt 2008 års tilläggsbudgetproposition (bet.2007/08:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 18 381 tkr i 2009 års prisnivå.

³ Motsvarar 18 381 tkr i 2009 års prisnivå.

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) tar fram forskningsbaserade analyser och annat underlag i frågor om utvecklingen av Europeiska unionen och Sveriges europapolitik.

Inom anslaget finansieras vidare viss verksamhet från regeringens sida för information om EU och utvecklingen i samarbetet inom unionen.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inga erinringar och bedömer att årsredovisningen för Sieps i allt väsentligt är rättvisande.

Regeringens överväganden

Sieps ska fungera som ett oberoende forskningsinstitut och som en länk mellan aktörer i beslutsprocessen och den akademiska världen. Sieps forsknings- och utredningsverksamhet bedrivs huvudsakligen inom ramen för tre övergripande teman: makt och demokrati i EU, EU:s roll i världen samt effekter av EU:s politik.

Under 2007 publicerade Sieps 19 skrifter samt anordnade ett stort antal välbesökta seminarier. Myndigheten vidareutvecklade även sitt internationella kontaktbyggande på olika sätt.

En utvärdering av Sieps verksamhet har skett genom utredningen Vägval för Sieps – en översyn av Svenska institutet för Europapolitiska studier (SOU 2007:109). Utredningen har remissbehandlats under våren 2008. Regeringen beslutade den 4 september 2008 en ny förordning med instruktion för Sieps.

Regeringen avser möta behovet av information och dialog om Sveriges medlemskap i EU med förstärkta insatser. För detta ändamål föreslås att anslaget för Sieps samt EU-information ökas med 5 000 000 kronor.

För 2009 föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 18 381 000 kronor. För 2010 och 2011 beräknas anslaget uppgå till 18 975 000 kronor respektive 19 447 000 kronor.

Tabell 12.2 Härledning av anslagsnivån 2009–2011, för 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information*Tusental kronor*

	2009	2010	2011
Anvisat 2008 ¹	13 207	13 207	13 207
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	174	606	950
Beslut	5 000	5 162	5 290
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 381	18 975	19 447

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2007 (bet. 2007/08:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2008 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Bilaga 1

Förteckning över
Sveriges
utlandsmyndigheter samt
ackrediteringar för de
Stockholmsbaserade
ambassadörerna

Bilaga 1

Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

Innehållsförteckning

1.1	Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna.....	5
I.	Beskickningar.....	5
II.	Delegationer.....	6
III.	Karriärkonsulat.....	6
IV.	Stockholmsbaserade ambassadörer.....	7

1.1 Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter samt ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

I. Beskickningar

(sidoackrediteringar inom parentes)

Abu Dhabi
(Doha, Manama)
Abuja
(Accra, Niamey, Porto Novo, Lomé)
Addis Abeba
(Djibouti, Khartoum¹)
Alger
Amman
Ankara
Athén
Bagdad²
Bangkok
(Manila³, Phnom Penh⁴, Rangoon, Vientiane)
Belgrad
(Podgorica)
Berlin
Bern
(Vaduz)
Bogotá D.C.
(Caracas, Quito, Panamá)
Brasilia
(Paramaribo)
Bratislava
Bryssel
Budapest
Buenos Aires
(Asunción, Montevideo, La Paz⁴)
Bukarest
(Chisinau⁴)
Canberra
(Wellington)
Colombo⁵
Dakar
(Banjul, Bissau, Praia, Bamako⁴, Conakry,
Nouakchott, Freetown, Monrovia⁶)
Damaskus
(Beirut)
Dar es Salaam
(Antananarivo)
Dhaka
Dublin
Gaborone⁷
Guatemala
(San Salvador, Tegucigalpa⁴, Belmopan, San José,
Managua³)
Haag
Hanoi

Harare
(Lilongwe, Port Louis)
Havanna
Helsingfors
Islamabad
(Kabul^{1,4})
Jakarta
Kampala
Kairo
(Alexandria⁸)
Kiev
Kinshasa
(Bangui, Brazzaville, Libreville, Malabo,
N'Djamena, Yaoundé)
Kuala Lumpur
Köpenhamn
Lissabon
(Sao Tomé³)
Ljubljana
London
Luanda
Lusaka
Luxemburg
Madrid
(Andorra la Vella)
Managua^{7,9}
Manila⁷
(Koror)
Maputo
(Mbabane)
Mexico
Moskva
(Minsk^{1,4})
Nairobi
(Bujumbura, Kigali⁴, Moroni, Victoria,
Mogadishu)
New Delhi
(Colombo, Kathmandu, Thimphu, Malé)
Nicosia
Oslo
Ottawa
(Nassau)
Paris
Peking
(Ulan Bator)
Prag
Pretoria
(Gaborone³, Maseru, Windhoek)
Pyongyang
Rabat

Reykjavik
 Riga
 Riyadh
 (Muscat, Kuwait, Sana'a)
 Rom
 (San Marino, Tirana⁴)
 Santiago de Chile
 (Lima)
 Sarajevo
 Seoul
 Singapore
 (Bandar Seri Bagawan)
 Skopje
 (Pristina⁴)
 Sofia
 Tallinn
 Teheran
 Tel Aviv
 Tokyo
 (Majuro, Pohnpei)
 Vientiane^{5,7,9}
 Vilnius
 Warszawa
 Washington
 Wien
 Windhoek^{5,7}
 Zagreb

¹) Utlandsmyndighet öppnar under 2008

²) Verksamhet i Bagdad återupptas under 2008. Ambassadören verksam i Amman tills dess

³) Sidoackreditering från 2008

⁴) Sektionskontor bemannat av utsänd personal

⁵) Beskickningen förestås av en chargé d'affaires

⁶) Tillfälligt förstärkt bevakning med representation på plats

⁷) Utlandsmyndighet stängs under 2008

⁸) Svenska institutet i Alexandria

⁹) Omvandling till sektionskontor under 2008

¹⁰) Stockholmsbaserad ambassadör för Antarktis och Oceanien upphör under 2008. Ambassadören i Canberra är därefter sidoackrediterad för länderna i Oceanien. Antarktis täcks av ambassadör knuten till enheten för Östeuropa och Centralasien

II. Delegationer

Sveriges ständiga representation vid Europeiska Unionen (EU) i Bryssel

Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna i New York

Sveriges ständiga representation vid de internationella organisationerna i Genève

Sveriges delegation vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i Paris

Sveriges ständiga representation vid Europarådet i Strasbourg

Sveriges ständiga delegation vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) i Wien

Sveriges delegation vid NATO i Bryssel¹

III. Karriärkonsulat

a) Generalkonsulat

Gdansk⁷

Hamburg⁷

Hongkong

Istanbul

Jerusalem

Kaliningrad

Kanton

Los Angeles

Mariehamn

New York

Phuket⁷

S:t Petersburg

Shanghai

IV. Stockholmsbaserade ambassadörer

De sex sändebuden har följande ackrediteringar:

1. Basseterre (St Christopher och Nevis), Bridgetown (Barbados), Castries (St Lucia), Georgetown (Guyana), Kingston (Jamaica), Kingstown (St Vincent och Grenadinerna), Port-au-Prince (Haiti), Port of Spain (Trinidad och Tobago), Roseau (Dominica), Santo Domingo (Dominikanska Republiken), St George's (Grenada), St John's (Antigua och Barbuda)
2. Antarktis, Apia (Västra Samoa), Nuku'alofa (Tonga), Suva (Fiji), Honiara (Salomonöarna), Port Moresby (Papua Nya Guinea), Port Vila (Vanuatu)¹⁰
3. Tripoli (Libyen), Tunis (Tunisien)
4. Heliga Stolen, Valletta (Malta)
5. Asmara (Eritrea)
6. Astana (Kazakstan), Asjchabad (Turkmenistan), Bisjkek (Kirgizistan), Dusjanbe⁴ (Tadzjkistan), Tasjkent, (Uzbekistan)
7. Baku (Azerbajdzjan) Tbilisi⁴, (Georgien), Jerevan (Armenien)
8. Abidjan (Elfenbenskusten), Ouagadougou⁴ (Burkina Faso)